

Stichting
Bedrijfstakpensioenfonds
voor de
Betonproductenindustrie

colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van
Stichting Bedrijfstakpensioenfonds
voor de Betonproductenindustrie

Post- en bezoekadres
Postbus 340, 3400 AH IJsselstein
Einsteinweg 12, 3404 LL IJsselstein

administrateur
Centric Pension and Insurance Solutions
Postbus 340, 3400 AH IJsselstein
telefoon: 088 919 38 11

datum
18 juni 2021

Versie
Definitief

Inhoud

1	Voorwoord	3
2	Karakteristieken van Bpf Beton	5
2.1	Kenmerken pensioenregeling 2020	5
2.2	Profiel van de organisatie	8
2.3	Kerngegevens	11
3	Verslag van het bestuur	12
3.1	Bestuursbesluiten en gevoerd beleid	12
3.2	Governance	25
3.3	Communicatie	28
3.4	Risicoparagraaf	31
3.5	Beleggingen	35
3.6	Vooruitzichten	41
3.7	Financiële paragraaf	42
4	Raad van Toezicht	47
4.1	Inleiding	47
4.2	Bevindingen, oordelen en aanbevelingen	47
4.3	Verklaring inzake goedkeuring van het bestuursverslag en de jaarrekening	50
4.4	Reactie bestuur	50
5	Verantwoordingsorgaan	51
5.1	Verslag 2020	51
5.2	Oordeel 2020	54
5.3	Reactie bestuur	55
6	Slotwoord	56
7	Jaarrekening	57
7.1	Balans per 31 december	58
7.2	Kasstroomoverzicht	61
7.3	Algemene toelichting	62
7.4	Toelichting op de balans	70
7.5	Toelichting op de staat van baten en lasten	89
8	Overige gegevens	95
8.1	Bestemming van het saldo van baten en lasten	95
8.2	Actuariële verklaring	96
8.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	98
9	Bijlagen	106
	Bijlage 1 t/m 5 (nevenfuncties, begrippenlijst, benoemingen, externe adviseurs/uitbestedingspartijen en code pensioenfondsen)	

1 Voorwoord

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2020 van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie (verder "Bpf Beton"). Met dit jaarverslag doet het bestuur verslag over 2020 en wordt nader inzicht gegeven in het gevoerde beleid en de financiële situatie van Bpf Beton. Het jaarverslag wordt kort samengevat in een visuele vorm (infographic) met de belangrijkste onderwerpen voor onze (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden. Deze infographic wordt op de website geplaatst.

Korte terugblik

Het jaar 2020 is niet te vergelijken met andere jaren. We leven sinds maart 2020 in andere tijden door het coronavirus. Gelukkig is de impact van het coronavirus op de verschillende onderdelen van de bedrijfsvoering beperkt gebleven. De pensioenuitkeringen zijn tijdig overgemaakt en het klantcontactcentrum was zowel telefonisch als per mail volledig bereikbaar. De aandelenkoersen gingen in het begin van het jaar hard onderuit, maar herstelden zich gedurende het jaar.

Het bestuur van Bpf Beton zag de beleidsdekkingsgraad gedurende de eerste helft van het jaar iets afnemen, maar in de tweede helft van het jaar klom deze omhoog. De actuele dekkingsgraad zakte begin van het jaar flink onderuit, maar ook die herstelde zich en is ten opzichte van eind 2019 toegenomen. De beleggingsportefeuille heeft over 2020 een positief resultaat gerealiseerd. Maar door de blijvend lage rente stegen de verplichtingen. Hierdoor bleef de financiële positie ook in 2020 broos.

In 2021 kan geen toeslag verleend worden, maar hoeft op basis van het herstelplan ook geen korting doorgevoerd te worden. Hoe graag het bestuur het ook anders zou willen, de komende jaren bestaat de kans dat de pensioenen toch verlaagd moeten worden. Het verlagen van de pensioenen is het allerlaatste wat het bestuur zou willen doen. De ontwikkelingen worden scherp in de gaten gehouden en het bestuur doet wat mogelijk is om de pensioenen goed te blijven beleggen, ook in een tijd van financiële uitdagingen.

In 2020 zette het bestuur de overleggen met cao-partijen voort om naar de toekomst van de eigen pensioenregeling te kijken en een meerjarige premieafpraak te maken. Gezamenlijk vormden ze een werkgroep om dit nader uit te werken in het tweede en derde kwartaal van 2020. Cao-partijen traden vervolgens met elkaar in overleg op welke wijze invulling wordt gegeven aan de financierbaarheid van de pensioenregeling. Cao-partijen zijn er samen niet uitgekomen om de uitgangspunten voor de pensioenregeling van 2021 vast te stellen. Hierdoor trad het uitvoeringsreglement in werking en werd het verschil tussen de maximale premie die cao-partijen beschikbaar stelden en de kostendekkende premie verdeeld over 50% premieverhoging en 50% opbouwverlaging. Het bestuur acht dit evenwichtig.

Na 10 jaar overleg en het uitwerken van voorstellen, stemden begin juli 2020 de sociale partners in met het voorstel van het kabinet voor een nieuw pensioenstelsel: Het pensioenakkoord. De invulling op hoofdlijnen is nu bekend. Het doel van een nieuw pensioensysteem is om de pensioenen meer af te stemmen op deze tijd en op de persoonlijke situatie van deelnemers. Het bestuur werkt samen met cao-partijen in de komende jaren de hoofdlijnen uit voor de regeling voor Bpf Beton.

Eind 2019 stelde De Nederlandsche Bank (DNB) het definitieve rapport van het in 2019 uitgevoerde on-site onderzoek naar beleggingen en risicobeheer van ons fonds beschikbaar. Het bestuur stelde begin 2020 een plan van aanpak op en heeft dat gedurende het boekjaar uitgevoerd. In januari 2021 bevestigde DNB dat de bevindingen adequaat en naar tevredenheid zijn opgepakt.

In 2020 is de governance van het fonds gewijzigd. Het paritaire model is aangevuld met twee experts. Eveneens is besloten over te gaan op een commissiestructuur. De nieuwe governance is gedurende het boekjaar geïmplementeerd. Eind 2020 zijn de statuten gewijzigd en de huishoudelijke reglementen opgesteld.

Vaststelling jaarverslag

Het bestuur heeft het jaarverslag 2020 besproken in de bestuursvergadering van 11 juni 2021. Het jaarverslag 2020 en de daarbij behorende verslagstaten voor DNB zijn vastgesteld op 18 juni 2021. Het bestuur bedankt iedereen die zich op betrokken en deskundige wijze heeft ingezet voor Bpf Beton.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie

Amsterdam, 18 juni 2021

De heer G.W. van der Peijl (voorzitter)

De heer H.J. Wuijten (secretaris)

2 Karakteristieken van Bpf Beton

2.1 Kenmerken pensioenregeling 2020

Soort pensioenregeling

De regeling van Bpf Beton is een uitkeringsovereenkomst in de vorm van een geïndexeerde middelloonregeling. Elk jaar bouwt de deelnemer een stukje van zijn pensioen op, gebaseerd op de pensioengrondslag in dat jaar. De pensioenuitkering beoogt een afspiegeling te zijn van het gemiddelde verdiende salaris tijdens de deelname aan de regeling. Door middel van een toeslagenbeleid wordt ernaar gestreefd het reeds opgebouwde pensioen zijn waarde te laten behouden.

Verplichtstelling

Deelname in Bpf Beton is verplicht voor werknemers in dienst van een werkgever in de Betonproductenindustrie, zoals is vastgelegd in de verplichtstelling. De verplichtstelling is terug te vinden op de website van Bpf Beton (www.betonpensioen.nl: Werkgevers > Aansluiten bij het fonds).

Minimum toetredingsleeftijd

De minimum toetredingsleeftijd is 21 jaar.

Pensioenrichtleeftijd

Het ouderdompensioen gaat (vanaf 1 januari 2018) in op de leeftijd van 68 jaar. Maar de ingangsdatum kan worden vervroegd of worden uitgesteld.

Partnerpensioen

Het partnerpensioen op opbouwbasis bedraagt maximaal 70% van het opgebouwde ouderdompensioen.

Franchise

De franchise is het deel van het pensioengevend loon waarover geen pensioenpremie wordt betaald en ook geen opbouw plaatsvindt. Reden hiervoor is dat de deelnemer naast het pensioen ook een AOW-uitkering krijgt.

Pensioengevend loon

Onder loon in de zin van de pensioenregeling wordt het vaste jaarsalaris verstaan inclusief de vakantietoeslag en de eindejaarsuitkering.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag is het gedeelte van het loon dat de grondslag vormt voor de pensioenopbouw van een deelnemer alsmede de berekening van de premie. De pensioengrondslag wordt verkregen door het pensioengevend loon te verminderen met de franchise.

Kenmerken van de pensioenregeling van de deelnemers die geboren zijn op of ná 1 januari 1950

Dit betreft een middelloonregeling met een voorwaardelijke toeslagverlening. Voor 2020 is het opbouwpercentage vastgesteld op 1,875% van de pensioengrondslag. De maximumpensioengrondslag bedroeg in 2020 € 42.932,-, de franchise € 14.300,- en het maximumjaarsalaris € 57.232,-.

Voor een beperkte groep deelnemers geldt dat zij onder een andere regeling opbouwen (de regeling voor deelnemers geboren voor 1 januari 1950). Dit betreft deelnemers die voor 1 januari 2006 in verband met een WAO-uitkering reeds premievrije deelneming was toegekend.

De pensioenen worden gefinancierd door het heffen van een premie waaraan zowel de werkgever als de werknemer een bijdrage levert. In 2020 bedroeg de premie 26,6% van de pensioengrondslag. Hiervan kon maximaal 1/3 (= 8,87%) ten laste van de werknemer worden gebracht.

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie (in bedragen x € 1.000)

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2020	2019
Kostendekkende premie	69.837	55.699
Gedempte kostendekkende premie	39.808	35.818
Feitelijke premie (exclusief premie oude jaren)	41.590	38.400

De kostendekkende premie 2020 is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2019 gepubliceerd door DNB).

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	58.669	46.689
Opslag voor uitvoeringskosten	1.839	1.400
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	9.329	7.610
	69.837	55.699

De samenstelling van de gedempte kostendekkende premie is als volgt:

	2020	2019
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	22.684	20.546
Opslag voor uitvoeringskosten	1.839	1.400
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	3.607	3.349
Actuarieel benodigde premie voor voorwaardelijke onderdelen	11.678	10.523
	39.808	35.818

De samenstelling van de feitelijke premie (exclusief premie oude jaren) is als volgt:

	2020	2019
Actuarieel benodigde koopsom	22.684	20.546
Opslag voor uitvoeringskosten	1.839	1.400
Solvabiliteitsopslag	3.607	3.349
Voorwaardelijke onderdelen *	11.678	10.523
Opslag feitelijke premie	1.782	2.582
	41.590	38.400

* Gezien het aanhouden van de methodiek van verwacht rendement (5 jaar) is er thans in de premie een indexatiecomponent verankerd. Dit is onderdeel van de methodiek bij een premie op basis van verwacht rendement.

Het fonds hanteert een financieringsbeleid dat uitgaat van een gedempte premie. De gedempte premie wordt geacht kostendekkend te zijn. De gedempte premie wordt analoog aan de kostendekkende premie berekend. De gedempte kostendekkende premie is berekend op basis van een verwacht rendement. De gehanteerde rendementscurve is gebaseerd op

de maximaal toegestane parameters, waarbij de gehele curve met 0,1%-punt wordt verlaagd uit het oogpunt van evenwichtige belangenafweging.

Excedentregeling

Werkgevers kunnen werknemers de mogelijkheid bieden om over het salaris dat boven het maximumsalaris van € 57.232,- (2020) ligt ook pensioen op te bouwen. Hiervoor kan de werkgever een excedent-contract aangaan met Bpf Beton. Per 31 december 2020 zijn er 7 werkgevers (in 2019: 7) die een excedentregeling bij Bpf Beton hebben. Het aantal deelnemers is 29 (2019: 31).

Uitvoeringsreglement

De afspraken over de uitvoering van de pensioenovereenkomst die van belang zijn voor de aangesloten werkgever(s) zijn vastgelegd in het uitvoeringsreglement zoals bedoeld in artikel 23 lid 2 sub b en artikel 25 van de Pensioenwet. Het uitvoeringsreglement is opgenomen als bijlage bij de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN) en gepubliceerd onder downloads op de website van Bpf Beton.

2.2 Profiel van de organisatie

Bpf Beton, statutair gevestigd te Amsterdam, is opgericht op 28 juni 1957. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41199582. Bpf Beton is aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Doelstelling van Bpf Beton is, overeenkomstig de bepalingen van de statuten en de pensioenreglementen, de (gewezen) deelnemers en hun nabestaanden te beschermen tegen de geldelijke gevolgen van ouderdom en overlijden.

2.2.1. Bestuur

Het bestuursmodel is gewijzigd. Het bestuur heeft een paritair plus bestuursmodel en bestaat uit acht leden, te weten: twee van werknemerszijde, drie van werkgeverszijde, één namens pensioengerechtigden en twee externe bestuursleden met kennisgebied vermogensbeheer/balansmanagement en risicomanagement. Uit de bestuursleden namens werknemers- en werkgevers is een voorzitter en een secretaris gekozen. Deze vormen samen het dagelijks bestuur.

Het bestuur bepaalt het beleid van Bpf Beton en draagt zorg voor de handhaving en uitvoering van de statuten en pensioenreglementen. Dit gebeurt door een evenwichtige en zorgvuldige afweging van alle belangen. Het bestuur wordt bij het maken van beleid ondersteund door adviezen en rapportages, gegeven of opgesteld door of in samenspraak met externe deskundigen. Het bestuur zorgt dat de uitvoering voldoet aan de gestelde eisen van de externe toezichthouders, te weten DNB en de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Bij de invulling van een vacature weegt het bestuur de diversiteitsnorm uit de Code pensioenfondsen (norm 31/33) mee, waarbij uiteindelijk geschiktheid boven diversiteit gaat. Anderhalf- tot een jaar voor het einde van de maximale termijn wordt de voordragende partij benaderd om in gesprek te treden over de opvolging van het vertrekkend bestuurslid. Hierbij wordt de voordragende organisatie gewezen op de diversiteitsnormen uit de Code, waar het bestuur invulling aan probeert te geven. Zoals uit het rooster van aftreden blijkt zou een "jonger" bestuurslid een wenselijke aanvulling zijn op de bestuurs Samenstelling. Met de voordragende organisaties gaat het bestuur dan ook in gesprek om waar mogelijk een werknemer onder de 40 op te leiden tot het gewenste niveau en als trainee of aspirant te laten meedraaien in het bestuur.

Norm 34 van de code pensioenfondsen, die gaat over de maximale zittingsduur, wordt toegepast vanaf 1 juli 2014. De zittingsperiode van bestuursleden vóór 2014 valt niet onder de code. Vanaf 1 juli 2014 start de telling van de termijn van de zittingsperiode. Deze termijn is gesteld op maximaal 12 jaar.

Het bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en de pensioenreglementen van Bpf Beton.

De samenstelling van het bestuur per 31 december 2020 is als volgt:

Leden werkgevers	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Annemiek Houtman	Bestuurslid	BFBN	Vrouw	54
Fred Doeve	Bestuurslid	BFBN	Man	65
Govert van der Peijl	Voorzitter	BFBN	Man	57

Leden werknemers	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Henk Wuijten	Secretaris	CNV Vakmensen	Man	64
Vacature	Bestuurslid	FNV		

Leden pensioengerechtigden	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Dick Slob	Bestuurslid	ANBO	Man	65

Externe deskundigen	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Stef Borghouts	Bestuurslid	n.v.t.	Man	61
Hans Kempen	Bestuurslid	n.v.t.	Man	52

Wijzigingen in de bestuurssamenstelling gedurende 2020:

- Door FNV is gedurende 2020 de openstaande vacature voor bestuurslid namens werknemers tijdelijk (van 23 september tot 1 december 2020) ingevuld door Steeph Custers (leeftijd 66 jaar).
- Morris de Jong (leeftijd 27 jaar) is door FNV voorgedragen als opvolger van de heer Custers. In de bestuursvergadering van 12 februari 2021 heeft het bestuur hem in eerste instantie als aspirant bestuurslid benoemd totdat hij de vereiste geschiktheid heeft.

De nevenfuncties van de bestuursleden zijn opgenomen in bijlage 1.

2.2.2. Bestuurlijke commissies en werkgroepen

Door de toenemende vereiste diepgang en de druk die dit op de bestuursagenda zet is in 2020 besloten om over te gaan op een commissiestructuur.

Naam	Korte omschrijving
Beleggingsadviescommissie (BAC)	Ondersteunt het bestuur op het gebied van vermogensbeheer en balansmanagement.
Commissie Integraal Risicomanagement (IRM Cie)	Ondersteunt het bestuur op het gebied van integraal risicomanagement.
Dagelijks bestuur	Afstemming tussen voorzitter, secretaris en bestuursadvies over de agenda van bestuursvergaderingen. Maar ook afstemming met voorzitters van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.
Jaarwerkcommissie	De commissie bereidt het jaarverslag voor ter vaststelling in de bestuursvergadering.
Pensioen- en communicatiecommissie (PCC)	Afstemmen van operationele zaken in de uitvoering van de administratie door de pensioenuitvoeringsorganisatie. En het afstemmen van communicatie-uitingen, zoals berichten op de website of de nieuwsbrief aan werkgevers en deelnemers.

De taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in het huishoudelijk reglement. Daarnaast zijn de bestuursleden vertegenwoordigd in diverse werkgroepen en andere gremia. Het complete overzicht is opgenomen in bijlage 3.

2.2.3. Raad van toezicht

De raad van toezicht heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De raad van toezicht is ten minste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn vastgelegd in het reglement raad van toezicht.

De samenstelling van de raad van toezicht per 31 december 2020 is als volgt:

Leden	Functie	Geslacht	Leeftijd
Gerard Sirks	Lid	Man	65
Judit Vennix	Lid	Vrouw	44
Peter Priester	Voorzitter	Man	56

In 2020 hebben zich geen wijzigingen voortgedaan in de samenstelling van de raad van toezicht.

Het oordeel van de raad van toezicht over het verslagjaar 2020 en de reactie van het bestuur hierop is opgenomen onder hoofdstuk 4. De nevenfuncties van de leden van de raad van toezicht zijn opgenomen in bijlage 1.

2.2.4. Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede over de beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan baseert zijn oordeel op het bestuursverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van de raad van toezicht. De taken en bevoegdheden van het verantwoordingsorgaan zijn vastgelegd in het reglement verantwoordingsorgaan.

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit drie leden die de werknemers vertegenwoordigen, drie leden die de pensioengerechtigden vertegenwoordigen en één lid dat de werkgevers vertegenwoordigt.

De samenstelling van het verantwoordingsorgaan per 31 december 2020 is als volgt:

Leden werknemers	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Arend van de Burg	Lid	CNV Vakmensen	Man	59
Bert Bodelier	Lid	De Unie	Man	69
Jos Smets	Lid	FNV	Man	61

Leden pensioengerechtigden	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Jan van Mulligen	Lid	PCOB	Man	77
Wim van der Linden	Voorzitter	De Unie	Man	68
Wout Pieterse	Lid		Man	69

Lid werkgevers	Functie	Organisatie	Geslacht	Leeftijd
Anton Rijkers	Plv. voorzitter	BFBN	Man	56

Het oordeel van het verantwoordingsorgaan over het verslagjaar 2020 en de reactie van het bestuur hierop is opgenomen onder hoofdstuk 5. De nevenfuncties van de leden van het verantwoordingsorgaan zijn opgenomen in bijlage 1.

2.2.5. Externe partijen

Het bestuur heeft verschillende werkzaamheden uitbesteed aan externe partijen. Onderstaand het overzicht zoals per 31 december 2020 gold.

Functie	Externe partij
Adviserend actuaaris	Willis Towers Watson (WTW)
Compliance officer	Nederlands Compliance Instituut (NCI)
Geschillencommissie	<i>Nader in te vullen</i>
Onafhankelijke accountant	BDO Audit & Assurance B.V. (BDO)
Privacy officer	Montae Bestuurscentrum B.V.
Sleutelfunctie actuaariaat	Waarmerkend actuaaris bij WTW
Uitvoeringsorganisatie (administrateur)	Centric Pension and Insurance Solutions B.V.
Vermogensbeheerders	BMO Global Asset Management (BMO) Syntrus Achmea Real Estate & Finance (SARE&F) Schroders
Vervuller sleutelfunctie interne audit	Mazars N.V.
Vervuller sleutelfunctie risicobeheer	Sprenkels & Verschuren B.V.
Waarmerkend actuaaris	Willis Towers Watson (WTW)

Het complete overzicht met de omschrijving en de deelnemers is opgenomen in bijlage 4.

2.3 Kerngegevens

	2020	2019	2018	2017	2016
Ondernemingen en deelnemers (aantallen)					
Aangesloten ondernemingen	274	277	277	271	261
Actieve deelnemers	7.072	7.031	6.747	6.485	5.788
<i>Waarvan arbeidsongeschikten</i>	314	370	396	418	397
Pensioengerechtigden	8.111	7.846	7.720	7.679	7.676
Gewezen deelnemers	16.009	16.405	16.242	16.096	15.952
Premies en uitkeringen (x € 1.000)					
Periodieke premies ¹	41.728	38.428	33.683	31.473	59.335
Pensioenuitkeringen excl. afkoop gering bedrag	15.931	14.860	14.074	13.596	12.900
Beleggingen (x € 1.000)					
Beleggingen	1.400.161	1.205.177	990.662	995.722	943.537
Beleggingsresultaten	172.781	193.129	-16.253	41.682	99.032
Performance	14,65%	19,39%	-1,43%	4,83%	13,07%
Benchmark	13,82%	19,16%	-1,12%	4,50%	12,87%
Outperformance	0,73%	0,20%	-0,31%	0,31%	0,18%
Z-score	0,59	0,14	-0,24	0,18	-0,02
Performancetoets (nieuwe stijl – minimaal 0)	1,57	1,39	1,36	1,62	1,68
Reserves en voorziening (x € 1.000)					
Vermogen (reserves en technische voorziening)	1.376.259	1.180.206	966.011	966.349	910.882
Voorziening pensioenverplichtingen	1.308.236	1.144.313	994.049	931.829	924.912
Solvabiliteitsreserve	201.238	181.869	162.381	160.108	153.276
Algemene reserve	-133.215	-145.976	-190.419	-125.588	-167.306
Aanwezige dekkingsgraad	105,2%	103,1%	97,2%	103,7%	98,5%
Beleidsdekkingsgraad	98,3%	97,9%	102,4%	102,0%	95,3%
Resultaat boekjaar (x € 1.000)					
	32.130	63.624	-62.558	48.857	10.928
Pensioenregeling					
Opbouw per jaar	1,875%	1,875%	1,875%	1,875%	1,875%
Franchise in €	14.300,-	14.400,-	14.800,-	15.300,-	17.466,-
Maximum pensioengrondslag in €	42.932,-	41.527,-	39.814,-	38.401,-	35.297,-
Premie per jaar ²	26,6%	26,3%	25,6%	25,8%	25,20%
-waarvan werknemersdeel maximaal	8,87%	8,77%	8,53%	8,6%	9,59%
Koopkrachtbehoud pensioenregeling					
Toeslagverlening	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Korten pensioenrechten	0	0	0	0	0
Kosten					
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in €	159,98	159,84	134,24	180,22	163,81
Transactiekosten in % van gemiddeld belegd vermogen	0,10%	0,08%	0,16%	0,12%	0,11%
Vermogensbeheerkosten in % van gemiddeld belegd vermogen	0,33%	0,33%	0,35%	0,33%	0,35%

¹ In 2016 heeft inkoop plaatsgevonden inzake de VPL-regeling.

² Naast de premie van de pensioenregeling gold een werkgeverspremie ten behoeve van de voorwaardelijke optrekregeling; 11,04% (2016) van de pensioengrondslag voor de 55- deelnemers.

3 Verslag van het bestuur

3.1 Bestuursbesluiten en gevoerd beleid

3.1.1. Bestuursbesluiten

In dit hoofdstuk worden de belangrijkste besluiten van het bestuur kort weergegeven. Verderop in paragraaf 3.1.2 zijn besluiten ten aanzien van wijziging statuten en reglementen, beleid, communicatie, governance, risicobeheersing en beleggingsbeleid opgenomen.

Aanpassing premie- en toeslagenbeleid 2020

Gewijzigde regeling

Cao-partijen hebben besloten de pensioenregeling per 2020 te wijzigen. De franchise is verder verlaagd naar € 14.300,- (2019: € 14.400,-).

Premiebeleid

Op basis van een meerjarenafspraak tussen cao-partijen en het bestuur is de premiesom vastgesteld op 16,6% van de salarissom. Dit heeft zich vertaald naar een premie van 26,6% van de pensioengrondslag. Het verantwoordingsorgaan heeft positief geadviseerd. Dit is een stijging ten opzichte van de premie in 2019 (26,3%). De bijdrage van de werknemer is vastgesteld op 8,87% (was in 2019: 8,77%), de werkgeverspremie is vastgesteld op 17,73% (was in 2019: 17,53%).

Toeslagenbeleid

In de bestuursvergadering van 29 november 2019 heeft het bestuur besloten om geen toeslag te verlenen. Dit is conform het toeslagenbeleid, waarin is opgenomen dat bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% er geen toeslag mag worden verleend. De opgebouwde aanspraken zijn per 1 januari 2020 niet verhoogd en de verwachting is dat dit ook de komende jaren niet mogelijk zal zijn.

Flexibiliseringsfactoren

De gemiddelde rente is afgenomen. Naar aanleiding hiervan zijn (conform het geformuleerde beleid) de flexibiliserings- en afkoopfactoren voor 2020 aangepast en in de bestuursvergadering van 29 november 2019 vastgesteld. Dit heeft effect op het uitruilen of afkopen van pensioen. In het kader van evenwichtige belangenafweging behoort het fonds te voldoen aan de wettelijke eis van actuariële neutraliteit.

Haalbaarheidstoets

Het pensioenresultaat is een uitkomst van de haalbaarheidstoets. Deze haalbaarheidstoets is voorgeschreven door wet- en regelgeving (artikel 143 PW, art 22 besluit FTK en artikelen 30 a, b en c van de Regeling Pensioenwet). Het geeft inzicht in de samenhang tussen de financiële opzet, het verwachte pensioenresultaat en de risico's die daarbij gelden. Achteraf kan worden vastgesteld of het gekozen beleid past bij de risicohouding en ambitie.

Uit oogpunt van transparantie vermelden wij hier de voor het onderdeel pensioenresultaat geldende cijfers.

De kwantitatieve risicohouding wordt ingevuld door de vaststelling van twee risicogrenzen: (1) het Vereist Eigen Vermogen en (2) de grenzen van de haalbaarheidstoets. De haalbaarheidstoets is een wettelijke toets voor ieder pensioenfonds. In de haalbaarheidstoets wordt gekeken of het mediane pensioenresultaat en de afwijking t.a.v. het pensioenresultaat in een slechtweersscenario aan de gestelde grenzen voldoen. Onderstaande tabel toont de grenzen die zijn vastgesteld. De grenzen

worden overschreden als het mediaan pensioenresultaat lager dan 80% uitkomt en als de relatieve afwijking van het slechtweerscenario meer is dan 40%.

	Risicohouding (lange termijn)	2020		2019
Toetsing – Verwacht pensioenresultaat	Ondergrens / maximale afwijking	Resultaat	Voldaan?	Resultaat
<i>Vanuit de feitelijke financiële positie</i>				
Mediaan pensioenresultaat	80%	89%	Ja	78%
Slecht weer-scenario pensioenresultaat	n.v.t.	66%		53%
Relatieve afwijking van het slecht weer-scenario t.o.v. mediaan	40%	26%	Ja	32%

De situatie is ten opzichte van vorig jaar verbeterd. De uitkomsten voldoen aan de door Bpf Beton gestelde maximale relatieve afwijking ten opzichte van de mediaan (40%) en aan de vastgestelde ondergrens voor de mediaan van het pensioenresultaat. De belangrijkste oorzaken zijn een hogere start dekkingsgraad en een andere scenario-set van DNB.

Uit de haalbaarheidstoets 2020 komt een pensioenresultaat voor ons fonds van 89% (2019: mediaan 78%). Dit percentage geeft aan in hoeverre ons fonds naar verwachting in staat is om de pensioenen te verhogen met de algemene prijsstijgingen (over een periode van 60 jaar).

Doordat de huidige beleidsdekkingsgraad (12-maands gemiddelde van de actuele dekkingsgraad) van ons fonds (nog) niet boven de 110% ligt mag er op korte termijn nog niet worden geïndexeerd.

De uitkomst van de haalbaarheidstoets 2021 is dat aan de gestelde grenzen wordt voldaan.

Aanpassing premie- en toeslagenbeleid 2021

Gewijzigde regeling

Cao-partijen hebben besloten de pensioenregeling per 2021 te wijzigen. De franchise is naar het wettelijke minimum verhoogd à € 14.544,- (2020: € 14.300,-). De opbouw is verlaagd naar 1,644% (2020: 1,875%).

Premiebeleid

In 2020 zette het bestuur de overleggen met cao-partijen voort om naar de toekomst van de eigen pensioenregeling te kijken en een meerjarige premieafpraak te maken. Gezamenlijk vormden ze een werkgroep om dit nader uit te werken in het tweede en derde kwartaal van 2020. In 2020 lag de premiedekkingsgraad (PDG) op 67%. Vanuit een evenwichtige belangenafweging streeft het bestuur naar een premiedekkingsgraad van 100%. Dat is de maatstaf. Het bestuur is bereid om een premiedekkingsgraad van 90% te accepteren, omdat zij gelooft in overrendement. Om dat te kunnen realiseren zou dat een heel forse impact hebben op een premiestijging, een opbouwkorting of een combinatie van beiden. Beoogd was om in 2021 met de premiedekkingsgraad van 85% te starten. En op termijn te streven naar een PDG van 100%.

Cao-partijen traden vervolgens met elkaar in overleg op welke wijze invulling wordt gegeven aan de financierbaarheid van de pensioenregeling. Cao-partijen zijn er samen niet uitgekomen om de uitgangspunten voor de pensioenregeling van 2021 vast te stellen. Hierdoor trad het uitvoeringsreglement in werking en werd het verschil tussen de maximale premie die cao-partijen beschikbaar stelden (16,6%) en de kostendeekkende premie (21,8%) verdeeld over 50% premieverhoging en 50% opbouwverlaging. De resultante is dat de (verwachte) premiedekkingsgraad in 2021 toenam en uitkwam op 78%. Gelet op de uitzonderlijk lage rente accepteert het bestuur tijdelijk deze premiedekkingsgraad.

Op 30 november 2020 hebben cao-partijen de opdrachtverstrekking (her)bevestigd. Het verantwoordingsorgaan heeft op 1 december 2020 een positief advies uitgebracht over de premiestelling en de opbouwverlaging.

De premie is vastgesteld op 19,2% op basis van de salarissom (2020: 16,6%). Dit vertaalt zich naar een premie op basis van de pensioengrondslag van 30,5%. Dit is een stijging ten opzichte van de premie in 2020 (26,6%). De bijdrage van de werknemer is vastgesteld op 10,17% (was in 2020: 8,87%), de werkgeverspremie is vastgesteld op 20,33% (was in 2020: 17,73%).

Toeslagenbeleid

In de bestuursvergadering van 4 december 2020 heeft het bestuur besloten om geen toeslag te verlenen. Dit is conform het toeslagenbeleid, waarin is opgenomen dat bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% er geen toeslag mag worden verleend. De opgebouwde aanspraken zijn per 1 januari 2021 niet verhoogd en de verwachting is dat dit ook de komende jaren niet mogelijk zal zijn.

De toeslagverlening is voorwaardelijk; er is geen recht op toeslag en het is ook voor de langere termijn niet zeker of, en in welke mate er in de toekomst toeslagverlening kan plaatsvinden.

Flexibiliseringsfactoren

De overlevingsgrondslagen zijn herijkt. Naar aanleiding hiervan zijn (conform het geformuleerde beleid) de flexibiliserings- en afkoopfactoren voor 2021 aangepast en in de bestuursvergadering van 4 december 2020 vastgesteld. Dit heeft effect op het uitruilen of afkopen van pensioen. In het kader van evenwichtige belangenafweging behoort het fonds te voldoen aan de wettelijke eis van actuariële neutraliteit.

Overlevingsgrondslagen

In 2020 zijn de overlevingsfondsggrondslagen herijkt. Dit naar aanleiding van de aanpassing van de prognosetafel AG 2020. Analoog aan de publicatie van de nieuwe overlevingstafel is ook de fonds specifieke ervaringssterfte herzien. Het gecombineerde effect van de Prognosetafel AG2020 en de nieuwe correcties voor de ervaringssterfte leidde tot een afname van de Technische Voorziening per 31 augustus 2020 van circa 3,9% en op de dekkingsgraad een toename van circa 4,0%.

De sleutelfunctiehouder actuaariaat heeft dit bestuursbesluit beoordeeld en zag geen bezwaar om de gewijzigde overlevingsgrondslagen te implementeren.

Actuariële en bedrijfstechnische nota

Het bestuur heeft haar beleid verwoord in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN). De ABTN is gedurende het verslagjaar bijgewerkt. Op 10 december 2020 heeft het bestuur de ABTN schriftelijk vastgesteld. Deze is 14 december 2020 ingediend bij DNB.

Herbenoeming bestuursleden

Per 1 juli 2020 liep de zittingstermijn van Dick Slob af. De BFBN is gevraagd om hem voor een nieuwe zittingsperiode te benoemen. BFBN heeft zich positief uitgesproken over de herbenoeming. Door de wijziging van het bestuursmodel ontstond er een vacature voor de bestuurder die zitting heeft namens de gepensioneerden en nam het aantal bestuurszetels namens werkgevers af. Dick Slob is teruggerezen als bestuurder namens werkgevers en heeft zich verkiesbaar gesteld voor de openstaande vacature namens gepensioneerden. Conform het verkiezingsreglement heeft de procedure tot het aanstellen van de bestuurder namens gepensioneerden plaatsgevonden. Bestuur stemde in met het advies van de verkiezingscommissie en heeft Dick Slob eind september 2020 benoemd als bestuurder namens gepensioneerden.

In het kader van de governance wijziging en de nadere invulling van de sleutelfuncties zijn de functies van diverse bestuursleden gewijzigd en zijn de sleutelfunctiehouders risicobeheer en interne audit ter toetsing gemeld aan DNB.

Voor het risicobeheer is de onafhankelijke bestuurder risicomanagement (Stef Borghouts) als sleutelfunctiehouder benoemd. Voor de interne auditfunctie is een externe deskundige benoemd (Michel Kee) als sleutelfunctiehouder benoemd. De onafhankelijke bestuurder met aandachtsgebied vermogensbeheer (Hans Kempen) is benoemd in de functie van voorzitter van de Beleggingsadviescommissie (BAC). Door de toetreding van Henk Wuijten aan de BAC is zijn functie gewijzigd naar bestuurder met aandachtsgebied beleggingen. Alle functies zijn per 1 oktober 2020 ingegaan. DNB heeft ingestemd met de benoemingen.

Vervallen functie externe beleggingsadviseur

Het bestuur maakte tot 2020 gebruik van een onafhankelijk beleggingsadviseur. In het kader van IORPII heeft het bestuur begin 2020 geëvalueerd hoe de functie van beleggingsadviseur in de praktijk werkte naast de sleutelfuncties van risicobeheer. Vanuit deze evaluatie bleek dat de belangrijkste risicoanalyses geborgd worden door de werkzaamheden van de sleutelfunctiehouder en vervuller risicobeheer. De functie externe beleggingsadviseur is met ingang van 2020 vervallen. Door het aanstellen van een onafhankelijk bestuurder vermogensbeheer is er een expert (geschiktheidsniveau E) aan het bestuur toegevoegd. Deze onafhankelijk bestuurder zorgt er o.a. voor dat het bestuur zelf beter in staat is countervailing power te leveren. Daardoor en mede op grond van de werkzaamheden door de vervuller en sleutelfunctiehouder risicobeheer is de toegevoegde waarde van de functie externe beleggingsadviseur vervallen.

Internal Audit Jaarplan 2020

Bij het opstellen van het audit plan 2020 heeft de sleutelfunctievervuller interne audit vooraf het audit universe van Bpf Beton opgesteld, een risicoanalyse uitgevoerd op het audit universe en daarbij gebruik gemaakt van diverse fondsdocumenten en van de bevindingen en analyses van de 2e lijns riskmanager. Het concept Audit Plan is vervolgens afgestemd met de beoogde sleutelfunctiehouders interne audit en risicobeheer. En vervolgens ter vaststelling aan het bestuur voorgelegd. In de bestuursvergadering van 27 maart 2020 is het auditplan 2020 behandeld en vastgesteld.

Wijziging governance/bestuursmodel

Volgend uit de zelfevaluatie gehouden in 2019 heeft het bestuur besloten de governance van het fonds te wijzigen. Daarnaast gaf De Unie op 11 maart 2020 aan niet langer meer partij te willen zijn bij de CAO voor de Betonproductenindustrie. Cao-partijen waren van mening dat dit ook consequenties dient te hebben voor de zetelverdeling in het bestuur en heeft verzocht de statuten hiermee in lijn te brengen. Bij de invulling van het nieuwe governance model is daar rekening mee gehouden.

Bestuur nam eind maart 2020 het voorgenomen besluit akkoord te gaan met de wijziging naar een paritair plus model, inclusief de commissie-structuur en een vast voorzitterschap.

Doordat De Unie aangaf niet meer aan de cao-tafel plaats te nemen, is ook de zetelverdeling binnen het bestuur aangepast. Dientengevolge ging Bpf Beton weer terug naar de 8 bestuursleden die zij voor de invoering van Wet versterking bestuur pensioenfondsen had. En is er geen sprake meer van een gewogen stemverhouding. Het bestuur bestaat in het gewijzigde model uit:

- 1 werknemersbestuurslid namens de FNV
- 1 werknemersbestuurslid namens de CNV
- 1 werknemersbestuurslid namens gepensioneerden
- 3 werkgeversbestuursleden
- 1 extern bestuurslid met kennisgebied vermogensbeheer/balansmanagement
- 1 extern bestuurslid met kennisgebied risicomangement

Uit de bestuursleden namens werknemers- en werkgevers is een vaste voorzitter en secretaris gekozen. Deze vormen samen het dagelijks bestuur.

Eveneens is besloten over te gaan op een commissiestructuur. De volgende commissies zijn geformeerd:

- Beleggingsadviescommissie (BAC)
 - Voorzitter BAC is extern deskundig bestuurder
- Pensioen- en communicatiecommissie
- IRM-commissie
 - Voorzitter IRM is extern deskundig bestuurder en is tevens SFH Risicobeheer
- Jaarwerkcommissie (roulerende commissie)

De wijzigingen van de governance zijn stap voor stap doorgevoerd. Er heeft afstemming met de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan plaatsgevonden en de werknemer- en werkgeversorganisaties zijn geïnformeerd. Per 1 oktober 2020 is de nieuwe governance volledig geïmplementeerd en zijn de statuten aangepast en huishoudelijk reglementen opgesteld.

Continuering contract Centric Pais

Centric Pais maakte begin 2020 bekend dat zij in overleg met de fondsen naar een nieuw pensioenplatform wilde overgaan. Door Centric werd besloten om een investering te doen in het pensioenplatform AxyLife.

Het bestuur van Bpf Beton heeft in juni 2020 besloten om het bestaande contract onverkort voort te zetten. Daarbij zijn zowel de operationele risico's die samenhangen met een vertrek bij Centric als de risico's samenhangend met voortzetting van het contract en transitie naar AxyLife gewogen. Er is vanuit het bestuur een werkgroep transitie ingesteld die de hele transitie intensief volgt en waar nodig besluiten voor het bestuur voorbereidt. Voor dat dit besluit werd genomen was in opdracht van het bestuur de markt van PUO's in beeld gebracht. Directe aanleiding hiertoe was het onverwachte vertrek van een aantal fondsen bij Centric Pais, waardoor Centric Pais mogelijk niet voldoende omvang zou behouden. Uit dit onderzoek bleek dat er bij de meeste PUO's die open zouden kunnen staan voor het fonds vraagtekens te zetten bij de gedateerdheid van de IT-omgeving en de benodigde investeringen die bij die PUO's gedaan moeten worden. De uitwerking van het pensioenakkoord is daarbij betrokken. De keuze van Centric voor AxyLife zorgt voor een modern platform zonder grote investeringen. Er vindt geregeld strategisch overleg plaats met het management van Centric Pais over de te varen koers. De transitie naar AxyLife is voorspoedig verlopen.

Aanbevelingen accountant en waarmede actuaris

BDO heeft het accountantsverslag opgesteld. WTW heeft het actuariële rapport opgesteld. De aanbevelingen uit het accountantsverslag en uit het actuariële rapport boekjaar 2019 zijn toegelicht in de bestuursvergadering van 12 juni 2020. De hieruit voortvloeiende acties zijn opgepakt door het bestuur en voor een deel reeds afgehandeld. In de bestuursvergadering van 25 september 2020 is het overzicht van deze aanbevelingen en de status besproken. In de startbijeenkomst van het jaarwerk 2020 op 11 december 2020 is het geactualiseerde overzicht aanbevelingen besproken.

DNB onderzoeken 2020

In 2020 zijn door DNB de volgende onderzoeken bij Bpf Beton uitgevoerd.

Uitvraag niet-financiële risico's pensioenfondsen 2020

Op 12 mei 2020 ontving het fonds de uitvraag niet-financiële risico's pensioenfondsen 2020. Dit betrof een sector brede uitvraag met als doel inzicht te verkrijgen in deze risico's en de beheersing ervan. Op 2 juli 2020 is de beantwoorde vragenlijst ingediend bij DNB. Van DNB is op het moment van opstellen van dit jaarverslag nog geen sector brede terugkoppeling ontvangen.

On-site onderzoek naar beleggingen en risicobeheer

In 2020 heeft DNB een on-site onderzoek naar beleggingen en risicobeheer afgerond. Ten aanzien van het risicobeheer heeft DNB geen bevindingen geuit. Voor beleggingsbeleid, beleggingscyclus en governance zijn enkele bevindingen gerapporteerd. Het bestuur stelde begin 2020 een plan van aanpak op en heeft dat gedurende het boekjaar uitgevoerd en leverde periodiek voortgangsrapportages aan DNB. In januari 2021 bevestigde DNB dat de bevindingen adequaat en naar tevredenheid zijn opgepakt en dat het mitigatietraject, dat DNB startte naar aanleiding van het on-site beleggingsonderzoek, is afgesloten.

ESG Beleid uitvraag 2020

Op 10 december 2020 ontving het fonds van DNB de vragenlijst ESG-beleid. Dit betrof een sector brede uitvraag met als doel een beeld te kunnen vormen van het ESG-beleid voor pensioenfondsen. Op 14 januari 2021 is de ingevulde vragenlijst ingediend bij DNB. De toezichthouder had er inhoudelijk geen vragen bij. Op het moment van opstellen van het jaarverslag is geen sector brede terugkoppeling ontvangen.

Beloningsbeleid

In 2020 heeft het bestuur haar bestuursmodel aangepast en een commissiestructuur geïmplementeerd. Gebaseerd op deze nieuwe governancestructuur is een nieuw beloningsbeleid vastgesteld en is overgegaan naar een vaste vergoeding. Deze is gerelateerd aan door de Pensioenfederatie gecommuniceerde beloningswaarde voor een voltijd bestuurder. De grondslag zoals die voor bestuurders geldt wordt ook toegepast op de vergoeding voor de leden van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht. Daarnaast is de vergoeding voor aspirant bestuursleden aangepast. Een aspirant bestuurder ontvangt een vergoeding gebaseerd op 50% van de vergoeding voor een algemeen bestuurder.

Het nieuwe beloningsbeleid is ter advisering voorgelegd aan het verantwoordingsorgaan en ter goedkeuring aan de raad van toezicht. Beide organen zijn akkoord en het beloningsbeleid is per 1 oktober 2020 vastgesteld. De uitgekeerde beloning aan bestuurders vindt u op pagina 92 van dit verslag.

Onder andere door de inrichting van de wettelijk voorgeschreven sleutelfuncties actuaariaat, interne audit en risicobeheer en het aanstellen van een privacy officer zijn de kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling gestegen.

De uitvoeringskosten voor het vermogensbeheer zijn stabiel. Daar waar mogelijk probeert het bestuur samenwerking te zoeken met de andere fondsen om zo kostenbesparing te realiseren. Het bestuur vergelijkt de kosten van het fonds aan de hand van de LCP-benchmark. De kosten zijn vergelijkbaar met andere fondsen van vergelijkbare omvang. Het verantwoordingsorgaan, dat ook eigen onderzoek naar de kosten doet, kwam tot dezelfde conclusie.

Geen bestuurlijke boete (PW)

DNB houdt, samen met de AFM, toezicht op de naleving van de Pensioenwet (PW) en alle uit de PW voortvloeiende regels. Om effectief toezicht te kunnen houden, heeft DNB de mogelijkheid om sancties op te leggen indien de PW wordt overtreden. Het gaat om de bestuurlijke boete, de last onder dwangsom en de openbare kennisgeving.

In het verslagjaar zijn aan Bpf Beton geen dwangsommen of boetes opgelegd. Eveneens zijn door DNB geen aanwijzingen gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van Bpf Beton gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Ontwikkelingen dekkingsgraad in 2020

De dekkingsgraad en beleidsdekkingsgraad worden maandelijks gerapporteerd aan DNB. Bpf Beton heeft per 31 december 2020 nog steeds een dekkingstekort en een reservetekort. Op de website van Bpf Beton wordt maandelijks een overzicht van de actuele dekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad gepubliceerd. Dit overzicht is gebaseerd op een voorlopige berekening van de (beleids)dekkingsgraad, de technische voorziening en het vermogen dan zoals opgenomen in dit bestuursverslag en kan daarom afwijken.

Overzicht dekkingsgraden Bpf Beton (31 december 2020) – Gepubliceerd 18 januari 2021 *

Datum	(x 1.000) TV	(x 1.000) Vermogen	Dekkingsgraad	Beleidsdekkingsgraad
31-dec-20	1.305.332	1.375.371	105,4%	98,3%
30-nov-20	1.293.107	1.351.019	104,5%	98,1%
31-okt-20	1.353.466	1.307.372	96,6%	97,7%
30-sep-20	1.334.644	1.304.584	97,7%	97,6%
31-aug-20	1.296.668	1.290.121	99,5%	97,4%
31-jul-20	1.328.744	1.298.000	97,7%	96,8%
30-jun-20	1.305.466	1.260.813	96,6%	96,7%
31-mei-20	1.295.592	1.241.283	95,8%	96,8%
30-apr-20	1.302.859	1.241.322	95,3%	96,9%
31-mrt-20	1.252.100	1.153.716	92,1%	97,3%
29-feb-20	1.264.883	1.235.506	97,7%	97,9%
31-jan-20	1.211.594	1.224.428	101,1%	98,1%
31-dec-19	1.145.238	1.180.861	103,1%	97,9%

Beleidsdekkingsgraad

Conform het FTK wordt de dekkingsgraad berekend als een gemiddelde van de cijfers van de afgelopen twaalf maanden (dit noemen we de beleidsdekkingsgraad). Hiermee is een stabielere dekkingsgraad beoogd ten behoeve van alle beleidsbeslissingen, zoals toeslagverlening en kortingsmaatregelen. Volgens deze berekening bedraagt de beleidsdekkingsgraad 98,3% ultimo december 2020 (2019: 97,9%).

Reële dekkingsgraad

In de reële dekkingsgraad wordt de verwachte stijging van de prijzen meegenomen als pensioenverplichting. Een reële dekkingsgraad van 100% wil zeggen dat het fonds volledige toeslag kan verlenen op basis van de (verwachte) prijsinflatie. De reële dekkingsgraad ultimo 2020 bedraagt 79,8% (2019: 78,4%).

Herstelplansystematiek

De financiële positie per einde 2014 bepaalde of er een nieuw herstelplan moest worden opgesteld. De beleidsdekkingsgraad per 31 december 2014 voor Bpf Beton lag onder de vereiste dekkingsgraad (op basis van het FTK). Op 30 juni 2015 heeft Bpf Beton een herstelplan ingediend bij DNB, waarvoor jaarlijks een update moet worden ingediend.

Op 30 maart 2021 is de update van het herstelplan aan DNB verstuurd. Concluderend: Op basis van de maximale parameters zal het fonds (naar verwachting) binnen de gestelde termijn van 10 jaar herstellen. En is er vanaf 2024 sprake van een (gedeeltelijke) toeslagverlening. Ook is er geen sprake van het toepassen van kortingen. Echter wordt nog geen rekening gehouden met de stapsgewijze wijziging van de UFR-methodiek per 1 januari 2021 (conform de instructies van DNB).

3.1.2. Wijziging pensioenreglementen en statuten

In verschillende bestuursvergaderingen is wijziging van het pensioenreglement en de statuten besproken en zijn hierover besluiten genomen. De deelnemers zijn op de hoogte gebracht over de besluiten door publicatie op de website.

Statuten

De wijziging van de statuten is behandeld in de bestuursvergadering van 25 september 2020. De besproken aanpassingen zijn verwerkt en ter definitieve vaststelling schriftelijk op 7 december 2020 aan het bestuur voorgelegd en vastgesteld. De volgende wijzigingen zijn doorgevoerd:

- De wijziging van de governance van het fonds;
- De invulling sleutelfuncties interne audit, risicobeheer en actuariaat;
- De Unie heeft in 2020 aangegeven niet langer meer partij te willen zijn bij de CAO voor de Betonproductenindustrie. Cao-partijen hebben verzocht de statuten te wijzigen en in lijn te brengen met de gewijzigde situatie bij cao-partijen.

De statuten zijn op 24 februari 2021 gepasseerd bij de notaris.

Pensioenreglement

De volgende wijzigingen zijn in het pensioenreglement verwerkt:

- De parameters, premie en flexibiliseringsfactoren (vervroeging, uitstel, omruil en afkoop) zijn per 1 januari 2021 geactualiseerd. Deze reguliere wijzigingen zijn verwerkt in de artikelen 5 en 27 in het pensioenreglement en in bijlage 1.
- Voor het berekenen van het pensioen wordt nu uitgegaan dat een jaar bestaat uit 12 maanden van 30 dagen. Dit is verwerkt in artikel 4.
- In het reglement was opgenomen dat bij het verlagen van het salaris gedurende een boekjaar het pensioengevend salaris ook wordt aangepast. Dat is niet het geval als het salaris stijgt. Dit is nu aangepast. Het pensioengevend salaris geldt voor een heel jaar. Ook als het salaris in de tussentijd omhoog of omlaag gaat.
- In het reglement was ten onrechte opgenomen dat afkoop wezenpensioen mogelijk is. Dit is nu aangepast in artikel 26.6 en bijlage 1.

De wijzigingen zijn verwerkt in het pensioenreglement en dat is bekrachtigd in de bestuursvergadering van 22 januari 2021. Het gewijzigde reglement kent een ingangsdatum van 1 januari 2021.

Uitvoeringsreglement

Het uitvoeringsreglement is per 1 januari 2020 op de volgende punten gewijzigd:

- De premie 2021 is vastgesteld. Dit is in artikel 5 verwerkt.
- Voor het berekenen van het pensioen wordt nu uitgegaan dat een jaar bestaat uit 12 maanden van 30 dagen. Dit is verwerkt in artikel 6.
- Het is nu mogelijk gemaakt dat werkgevers met een 4 weken verloning de pensioengegevens ook per 4 weken kunnen doorgeven. De facturen voor de werkgever worden dan ook op basis van 4 weken opgemaakt. Dit is verwerkt in artikel 7 en 13.

De wijzigingen zijn verwerkt in het uitvoeringsreglement en dat is bekrachtigd in de bestuursvergadering van 22 januari 2021. Het gewijzigde reglement kent een ingangsdatum van 1 januari 2021.

Op grond van artikel 32 van het uitvoeringsreglement kan het bestuur het uitvoeringsreglement aanpassen na overleg met cao-partijen. Met betrekking tot de wijziging van de premie had deze afstemming reeds plaatsgevonden. De andere wijzigingen zijn eveneens met cao-partijen gedeeld en zij hebben ingestemd met de aanpassing van het uitvoeringsreglement.

3.1.3. Beleid

Missie, visie en strategie Bpf Beton

Missie

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie heeft als missie het, als goede huisvader, uitvoeren van de pensioenregeling, zoals deze tussen sociale partners is overeengekomen. Het bestuur voert hiertoe een solide financieel beleid, dat in overeenstemming is met wet- en regelgeving en voortdurend wordt geëvalueerd. Risico's worden adequaat gemanaged; de premie, de regeling, het risico en de kosten moeten met elkaar in balans zijn.

Kernwaarden

Het bestuur heeft de volgende kernwaarden gedefinieerd:

- transparantie
- openheid
- integriteit
- deskundigheid
- klantgerichtheid

Visie

De visie van Bpf Beton is als volgt verwoord: Wij streven naar een optimaal pensioenresultaat voor de deelnemers.

Het bestuur hanteert de volgende algemene beginselen:

- Het beleggingsbeleid is afgestemd op bescherming van nominale aanspraken met een redelijke kans op toeslagverlening. De uitvoering gebeurt efficiënt en tegen lage kosten.
- Pensioenopbouw kan beter in gezamenlijkheid (collectief) plaatsvinden en daarvoor is de betrokkenheid van deelnemers en draagvlak nodig.
- Het bestuur draagt zorg voor voortdurende ontwikkeling van de eigen kennis en vaardigheden.

Het pensioenfonds wordt geconfronteerd met risico's. Risicomanagement is van het grootste belang en het bestuur hanteert de volgende uitgangspunten:

- Risicobeheersing is een integraal onderdeel van de besturing en monitoring op uitvoering van de activiteiten van het pensioenfonds. Financiële en niet-financiële risico's worden daar waar mogelijk en wenselijk beheerst.
- Het pensioenfonds belegt en neemt beleggingsrisico in het belang van de deelnemers. Het bestuur is van mening dat beleggingsrisico op de lange termijn beloond wordt met een positief rendement ten opzichte van het risicovrije rendement. Beleggen en beleggingsrisico nemen zijn noodzakelijk om een optimaal pensioenresultaat te realiseren.
- Het pensioenfonds belegt prudent, dat wil zeggen:
 - neemt alleen risico's die het begrijpt en beheerst;
 - kiest beleggingen die kostenefficiënt zijn van opzet;
 - handelt inzichtelijk, begrijpelijk, uitlegbaar en transparant.
- In samenspraak met het verantwoordingsorgaan en cao-partners is in 2020 de risicohouding herijkt. De belangrijkste beginselen voor de risicohouding zijn intact gebleven. Daarbij is het herstel(plan) van het Bpf Beton meegewogen.

Als belangrijkste strategische risico's ziet Bpf Beton:

1. De aanhoudende lage rente en/of tegenvallende rendementen waardoor het fonds niet binnen de wettelijke termijn voldoende herstelt en de pensioenrechten en –aanspraken moet korten.
2. Risico van toenemende complexiteit pensioenregeling en het daarmee samenhangende kostenniveau, valt niet uit te leggen. Dit dreigt het draagvlak bij werkgevers en werknemers aan te tasten.
3. Ontwikkelingen in de bedrijfstak waardoor het aantal actieve deelnemers daalt en eventueel het draagvlak verdwijnt.
4. Politieke besluitvorming die van invloed is op de pensioenuitvoering, pensioenwaardering, de governance vereisten, het beleid of de regeling en die de missie van het fonds in gevaar brengt. Bijvoorbeeld de uitwerking van het Pensioenakkoord of zwaardere Co2 richtlijnen om uitstoot te beperken.

(Beleggings)Beleidsuitgangspunten

De missie en visie leiden tot een aantal beleidsuitgangspunten. Deze uitgangspunten worden vertaald in algemene beginselen van het fonds. Als afgeleide van de algemene beginselen wordt het specifieke fonds beleid geformuleerd.

- De uitvoering gebeurt efficiënt en tegen lage kosten.
- Betrokkenheid van deelnemers is van groot belang voor het behoud van draagvlak. Goede communicatie en medezeggenschap staan hoog in het vaandel.
- Het bestuur draagt zorg voor voortdurende ontwikkeling van de eigen kennis en vaardigheden.
- Het bestuur sluit de mogelijkheden van samenwerking met andere pensioenfondsen op diverse gebieden niet uit, zolang dit de belangen van de deelnemers ten goede komt.
- Periodiek wordt een kwetsbaarheidsanalyse uitgevoerd. Daarin kijkt het fonds naar de ontwikkeling van het aantal deelnemers en werkgevers, haar sterktes en zwaktes en financiële vitaliteit.
- Over de uitvoering van de pensioenregeling vindt periodiek contact plaats met de Cao-partners.

Het algemene beginsel van het fonds is:

- Het beleggingsbeleid is afgestemd op bescherming van nominale aanspraken met een redelijke kans op toeslagverlening.

Strategie

Het fonds streeft de missie en visie na door zorg te dragen voor een solide financieel beleid om een zo optimaal mogelijk pensioenresultaat te behalen. Het fonds wil dit bereiken door een efficiënte, kosteneffectieve en duurzame uitvoering, waarvoor draagvlak en omvang van het fonds belangrijk zijn. De strategie is gebaseerd op de volgende pijlers:

- transparantie
- openheid
- integriteit
- deskundigheid
- klantgerichtheid

Strategische doelstellingen:

1. Het zorgdragen voor een toekomstbestendige uitvoering en het genereren van een goed pensioen voor de deelnemers op basis van de pensioenregeling door sociale partners afgesproken.
2. Het nakomen van ten minste de nominale pensioentoezeggingen.
3. Het streven naar een zo optimaal mogelijk pensioenresultaat en daarbij de kans op korten zo klein mogelijk houden.
4. Het realiseren van tevredenheid van deelnemers.
5. Het kostenniveau van BPF Beton bedraagt niet meer dan de mediaan van vergelijkbare fondsen.
6. De pensioenuitvoeringsorganisatie is innovatief en beschikt over of implementeert op korte termijn een toekomst bestendig administratiesysteem.

Bereikte doelen missie, visie en strategie

Kort samengevat hebben we door beheerste en integere bedrijfsvoering, zoals vastgesteld in de ABTN, en evenwichtige afweging van belangen het volgende bereikt in 2020: De beleggingsportefeuille heeft over 2020 een positief resultaat gerealiseerd. De financiële positie was ook in 2020 broos. In 2021 kunnen we geen toeslag verlenen, maar we hoeven op basis van het herstelplan ook geen verlaging door te voeren.

Het bestuur is voortdurend bezig om een zo goed mogelijk pensioenresultaat voor de deelnemers te behalen. De bewegingsruimte voor het bestuur is nog steeds zeer beperkt. De lage dekkingsgraad zorgt ervoor dat wij ons beleggingsbeleid niet heel makkelijk kunnen aanpassen. Risico toevoegen is in strijd met de huidige regels.

De financierbaarheid van de pensioenregeling staat hoog in het vaandel van het bestuur. Uit de in 2018 uitgevoerde ALM analyse volgde dat de financierbaarheid van de regeling onder druk staat. Vanaf 2019 zijn bestuur en cao-partijen met elkaar in gesprek om naar de toekomst van de eigen pensioenregeling te kijken en een meerjarige premieafpraak te maken. In 2019 slaagden cao-partijen er niet in om een akkoord te bereiken. In 2020 vormden bestuur en cao-partijen een werkgroep om de meerjarige premieafpraak uit te werken. Ook in 2020 kwamen Cao-partijen er gezamenlijk niet uit om de uitgangspunten voor de pensioenregeling van 2021 vast te stellen. Hierdoor trad het uitvoeringsreglement in werking en werd het verschil tussen de maximale premie die cao-partijen beschikbaar stelde (16,6%) en de kostendekkende premie (21,8%) verdeeld over 50% premieverhoging en 50% opbouwverlaging. In 2021 vormt het bestuur met cao-partijen een projectgroep om het pensioenakkoord uit te werken. Daarbij wordt ook de financierbaarheid van de regeling tot implementatie nieuw pensioencontract meegenomen.

Kostenbeheersing is een andere belangrijke doelstelling. Onder andere door de inrichting van de wettelijk voorgeschreven sleutelfuncties actuaariaat, interne audit en risicobeheer en het aanstellen van een privacy officer zijn de kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling gestegen. De uitvoeringskosten voor het vermogensbeheer zijn stabiel. Daar waar mogelijk probeert het bestuur samenwerking te zoeken met de andere fondsen om zo kostenbesparing te realiseren. Het bestuur vergelijkt de kosten van het fonds aan de hand van de LCP-benchmark. De kosten zijn vergelijkbaar met andere fondsen van vergelijkbare omvang. Het verantwoordingsorgaan, dat ook eigen onderzoek naar de kosten doet, kwam tot dezelfde conclusie.

De IRM-commissie heeft in 2020 veel bereikt. Zo heeft de commissie een plan van aanpak opgesteld voor het uitvoeren van de eigen risicobeoordeling (ERB) en daarbij behorende tijdslijnen, met als doel deze uiterlijk eind 2021 bij DNB in te dienen. De financiële risico's zijn herijkt en er heeft een IT-risico assessment plaatsgevonden. De update status SIRA is uitgevoerd en de commissie heeft diverse fondsdocumenten voorbereid ter vaststelling door het bestuur. Ook heeft de commissie het volgende beoordeeld en met conclusies en adviezen aan het bestuur voorgelegd:

- de ISAE-rapportage van de pensioenuitvoeringsorganisatie en de vermogensbeheerders inclusief risico oordeel van de sleutelfunctie risicobeheer;
- de Risk 1,2,3 kwartaalrapportage die door de sleutelfunctie risicobeheer wordt opgesteld;
- de kwartaalrapportages van de pensioenuitvoerder inclusief risico oordeel van de sleutelfunctie risicobeheer.

Met het communicatieplan beoogt het bestuur om pensioen helder te communiceren aan de deelnemer. Het bestuur zet zich in om de juiste informatie, in begrijpelijke taal en via diverse kanalen te verstrekken aan onze belanghebbenden. Eind 2020 hield Bpf Beton een breed communicatieonderzoek in de vorm van een enquête. Enerzijds om de bestaande communicatie-(middelen) en de tevredenheid te toetsen. Anderzijds om het pensioenbewustzijn in kaart te brengen en zo een beeld te krijgen van de kennis van deelnemers/gepensioneerden. De uitkomsten van dit onderzoek vormen voor een deel de basis voor de uitvoering van het communicatieplan 2021.

In 2020 is door de governance wijziging de taken van het operationeel overleg en de werkgroep communicatie opgenomen in de Pensioen- en communicatiecommissie. In deze commissie vindt onder andere afstemming plaats van operationele zaken in de uitvoering van de administratie door de pensioenuitvoeringsorganisatie. En worden adviezen voor het bestuur voorbereid ten aanzien van wijzigingen in de (vastlegging en uitvoering) van de pensioenregeling in de ruimste zin van het woord.

Besluitvorming vindt plaats op basis van evenwichtige belangenbehartiging van alle belanghebbenden. In 2020 zette het bestuur de overleggen met cao-partijen voort om naar de toekomst van de eigen pensioenregeling te kijken en een meerjarige premieafpraak te maken. Gezamenlijk vormden ze een werkgroep om dit nader uit te werken in het tweede en derde kwartaal van 2020. In 2020 lag de premiedekkingsgraad op 67%. Vanuit een evenwichtige belangenafweging streeft het bestuur naar een premiedekkingsgraad van 100%. Dat is de maatstaf. Het bestuur is bereid om een premiedekkingsgraad van 90% te accepteren, omdat zij gelooft in overrendement. Om dat te kunnen realiseren zou dat een heel forse impact hebben op een premiestijging, een opbouwverlaging of een combinatie van beiden. Beoogd was om in 2021 met de premiedekkingsgraad van 85% te starten. En op termijn te streven naar een PDG van 100%.

Cao-partijen traden vervolgens met elkaar in overleg op welke wijze invulling wordt gegeven aan de financierbaarheid van de pensioenregeling. Cao-partijen zijn er samen niet uitgekomen om de uitgangspunten voor de pensioenregeling van 2021 vast te stellen. Hierdoor trad het uitvoeringsreglement in werking en werd het verschil tussen de maximale premie die cao-partijen beschikbaar stelden (16,6%) en de kostendeekkende premie (21,8%) verdeeld over 50% premieverhoging en 50% opbouwverlaging. De resultante is dat de (verwachte) premiedekkingsgraad in 2021 toenam en uitkwam op 78%. Gelet op de uitzonderlijk lage rente accepteert het bestuur tijdelijk deze premiedekkingsgraad.

Op 30 november 2020 hebben cao-partijen de opdrachtverstrekking (her)bevestigd. Het verantwoordingsorgaan heeft op 1 december 2020 een positief advies uitgebracht over de premiestelling en de opbouwverlaging.

Beleggingsbeleid

Het fonds belegt op basis van een lange termijnvisie, rekening houdende met de risicohouding zoals vastgesteld. De doelstelling van het beleggingsbeleid is het solide beheren van beleggingen, zodat met de beleggingsresultaten en de premiestortingen kan worden voldaan aan de lopende en toekomstige pensioenverplichtingen en de ambitie van een stabiel premie- en toeslagbeleid, uit te voeren binnen de kaders van de Pensioenwet en beleidsregels die DNB heeft opgesteld. Het bestuur bepaalt welke risico's zij daarbij neemt, met inachtneming van de opbouw van het deelnemersbestand, de vereiste solvabiliteit en de wenselijkheid van stabiele premies. In november van ieder jaar vindt een beleggingsvergadering plaats, waarbij het beleggingsplan van dat jaar wordt geëvalueerd en het beleggingsplan voor het komende jaar wordt doorgenomen. Vervolgens vindt vaststelling van het beleggingsplan plaats aan het einde van het jaar voor het komende jaar.

Investment Beliefs

Het bestuur heeft de Investment Beliefs vastgesteld. Dit zijn negen door het bestuur geformuleerde uitgangspunten op basis waarvan het beleggingsbeleid wordt bepaald. De Investment Beliefs zijn opgenomen in de verklaring inzake de beleggingsbeginselen. De verklaring is als bijlage opgenomen in de ABTN en op de website van Bpf Beton geplaatst.

3.1.4. Uitvoering reglement en administratie

Dispensatie (werkgevers)

In het verslagjaar is geen verzoek om vrijstelling van de verplichte deelneming gedaan.

Vrijwillige aansluiting (werkgevers)

In het verslagjaar is geen verzoek tot vrijwillige aansluiting gedaan.

Klachten- en geschillencommissie

In het verslagjaar is 1 klacht behandeld door de klachtencommissie. In het verslagjaar is geen geschil ontvangen.

Individuele verzoeken (deelnemers)

In het verslagjaar zijn 30 individuele verzoeken behandeld. Dit betrof enerzijds verzoeken om premievrije deelname in verband met arbeidsongeschiktheid en anderzijds terugvordering dossiers.

Gelijkwaardigheidstoets (werkgevers)

Het bestuur had ultimo 2019 aan 11 ondernemingen dispensatie van deelname aan de verplichte bedrijfstakpensioenregeling verleend ten behoeve van (een gedeelte van) de werknemers (2018: 12).

Aan de verleende vrijstelling is de voorwaarde verbonden dat de eigen pensioenregeling van de werkgever te allen tijde tenminste financieel en actuariel gelijkwaardig is aan de bedrijfstakpensioenregeling. Eind 2018 zijn alle gedispenseerde bedrijven aangeschreven om de gelijkwaardigheid aan te tonen over 2018. Begin 2019 zijn de reacties ontvangen en beoordeeld. Bij 1 werkgever werd gevraagd een actuariële verklaring af te geven. Deze is afgegeven.

Faillissementen (werkgevers)

Per 31 december 2020 stond er een saldo open van € 56.104,92 aan faillissementen. In het verslagjaar is 1 faillissement geweest met een saldo van € 56.104,92. Einde boekjaar 2019 stond er 1 faillissement in de boeken met een saldo van € 8.972,19. Dit faillissement is afgeschreven.

Tot het faillissement is de werkgever premie aan het fonds verschuldigd. Het faillissement wordt afgewikkeld met een curator. Dit kan enkele maanden tot een paar jaar in beslag nemen. Tot die tijd blijft het openstaande saldo in de boeken staan. Op het moment dat het faillissement geheel is afgewikkeld, zal het eventuele openstaande saldo worden afgeboekt.

3.2 Governance

Goed pensioenfondsbestuur

Het fonds hanteert de principes voor goed pensioenfondsbestuur. De naleving van de principes zorgt voor meer openheid en transparantie richting werkgevers, werknemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers (slapers). Het gaat om zorgvuldig bestuur, intern toezicht, verantwoording, deskundigheid, openheid en communicatie. Bovendien wordt er verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid aan zowel werknemers, werkgevers en pensioengerechtigden. De keuzes die het bestuur hierover heeft gemaakt zijn vastgelegd in het transparantiedocument, dat periodiek geactualiseerd en wordt gepubliceerd op de website.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen (de Code) heeft het doel de verhoudingen binnen het pensioenfonds transparanter te maken. Daarnaast moet door de Code ook de communicatie met de belanghebbenden zoals werkgevers, deelnemers en pensioengerechtigden transparanter worden. Tot slot moet de Code bijdragen aan het versterken van 'goed pensioenfondsbestuur'. Een pensioenfonds past de normen van de Code toe of zet in het bestuursverslag gemotiveerd uiteen waarom een norm niet (volledig) is toegepast. De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen ziet toe op de naleving van de Code.

Op 4 december 2020 heeft het bestuur de naleving van de normen uit de gewijzigde Code geëvalueerd. De uit te voeren acties zijn opgenomen in de jaarplanning. Behalve het uitgangspunt van 'pas-toe-of-leg-uit' blijven er normen waarover altijd wordt gerapporteerd. Dit betreft de rapportagenormen 5, 31, 33, 47, 58, 62, 64 en 65. In bijlage 5 is een integraal overzicht opgenomen over de naleving van de Code.

Gedragscode / compliance

Het bestuur heeft een gedragscode waarin de regels en richtlijnen voor bestuursleden en andere betrokkenen zijn opgenomen. Deze gedragscode geldt eveneens voor de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. De gedragscode is voor iedereen beschikbaar op de website.

Het bestuur stelde in de bestuursvergadering van 25 september 2020 de gewijzigde gedragscode vast ingaande per 1 januari 2021.

In de gedragscode is onder andere opgenomen dat bestuursleden nevenfuncties moeten melden en daar goedkeuring voor moeten krijgen. De lijst met nevenfuncties in 2020 van de bestuursleden, de leden van het verantwoordingsorgaan en de leden van de raad van toezicht is als bijlage 1 in dit jaarverslag opgenomen.

Ook is in de gedragscode vastgelegd dat alle uitnodigingen en relatiegeschenken gemeld moeten worden. Uitnodigingen voor bijeenkomsten en relatiegeschenken mogen in beginsel niet meer bedragen dan € 50,-.

Bij aanstelling van een verbonden persoon ondertekent deze een verklaring van naleving van de gedragscode.

De compliance officer ziet toe op de naleving van de gedragscode. NCI treedt op als compliance officer, die de naleving van de gedragscode door de verbonden personen jaarlijks controleert. De conceptrapportage over 2020 is ontvangen op 31 maart 2021. Deze is besproken in de bestuursvergadering van 23 april 2021. Op basis van de ontvangen informatie concludeert NCI dat er geen aanleiding is om te veronderstellen dat er sprake is van enige (schijn van) belangenverstrengeling.

AVG

Het bestuur heeft gezamenlijk (met de andere Centric fondsen) een externe onafhankelijke privacy officer aangesteld. Deze functie is ondergebracht bij Montae. Ieder kwartaal brengt de privacy officer een rapportage uit die in de bestuursvergadering wordt behandeld. In combinatie met de toenemende eisen rondom het borgen van privacy, monitort het bestuur ook nauwgezet de keten en borging van data als onderdeel van het IT-risico. Het IT-risico is op dit vlak voor pensioenbeheer zwaarder dan voor vermogensbeheer.

Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen

In 2019 heeft de Algemene Ledenvergadering van de Pensioenfederatie de Gedragslijn Verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen vastgesteld. De Gedragslijn is per 1 juli 2019 in werking getreden. Per 1 januari 2020 dienen pensioenfondsen jaarlijks over de naleving van de Gedragslijn te rapporteren.

In het eerste kwartaal van 2020 is de gedragslijn getoetst, mede aan de hand van de opvolging van de punten uit de nulmeting die begin 2020 door de privacy officer is uitgevoerd. Vervolgens heeft de sleutelfunctie interne audit in het derde kwartaal van 2020 een QuickScan AVG uitgevoerd. Dit ter voorbereiding verklaring Bestuur over naleving Gedragslijn verwerking persoonsgegevens van de Pensioenfederatie over 2020.

De QuickScan heeft zich onder meer gericht op de uitgevoerde privacy impact assessments, verwerkersovereenkomsten en afhandelingen van meldingen van mogelijke datalekken. Uit de werkzaamheden van sleutelfunctie interne audit is niet gebleken dat Bpf Beton zich niet aan de AVG Gedragslijn voor pensioenfondsen houdt. Gebleken is dat niet alles wat het fonds in de praktijk uitvoert, is vastgelegd in beleid. De aanbevelingen hebben betrekking op het opstellen c.q. aanscherpen van:

- privacy beleid,
- privacyverklaring
- IT-beleid
- verwerkersovereenkomsten
- verwerkingsregister.

Het bestuur onderschrijft de aanbevelingen en deze zijn integraal overgenomen. In de actielijst Privacy Overleg (*) wordt de opvolging van de aanbevelingen bijgehouden. Het streven is om dit in de eerste helft 2021 te realiseren.

(*) Periodiek vindt het privacy overleg plaats, mede aan de hand van de kwartaalrapportage van de privacy officer. Het privacy overleg bestaat uit het bestuurslid met aandachtsgebied beleggingen, de privacy officer van het fonds, een bestuursadviseur en een nodig de privacy officer Centric. Het privacy overleg is onderdeel van de Pensioen- en communicatiecommissie.

IORP II

De Europese wetgeving IORP II, die vanaf 13 januari 2019 van kracht is, raakt de governance van het fonds (sleutelfuncties) en andere elementen zoals communicatie (UPO tekst / laag 1,2,3), ESG en fondsdocumenten.

Voor het risicobeheer is de onafhankelijke bestuurder risicomanagement de sleutelfunctiehouder en is een externe partij aangesteld als vervuller. Voor de interne auditfunctie is een externe deskundige benoemd als sleutelfunctiehouder en is een externe partij aangesteld voor de rol van vervuller. Daarmee zijn alle IROP II functies geborgd. Een eigen risicobeoordeling (ERB) is ook onderdeel van de IORP II richtlijn. De eerste ERB wordt in 2021 gerealiseerd.

Aan Stichting Pensioenregister (SPR) worden de scenariobedragen beschikbaar gesteld ten behoeve van de zogenoemde navigatiemetafoor. De gekozen rekenmethodiek voor de scenariobedragen betreft de generieke variant van de Uniforme Reken Methodiek (URM). Op het UPO 2020 wordt deze navigatiemetafoor getoond.

Deskundigheidsbevordering bestuur en verantwoordingsorgaan

Het bestuur zorgt ervoor dat het collectief voldoende kennis en ervaring heeft, en gebruikt hiervoor onder andere een geschiktheidsplan dat is gebaseerd op wet- en regelgeving, de Code Pensioenfondsen en de handreiking geschikt pensioenfondsbestuur van de Pensioenfederatie. Alle bestuurders beschikken minimaal over het geschiktheidsniveau A. Per deelgebied hebben minimaal twee, maar het liefst drie, bestuurders niveau B, B+ of E. In het geschiktheidsplan is het kennisniveau per deelonderwerp vastgelegd, naast de competenties en het professioneel gedrag.

Opleidingsplan bestuur

Het opleidingsplan is een onderdeel van het geschiktheidsplan. Dit is van belang tegen de achtergrond van de ontwikkeling van de kennis en competenties binnen het bestuur, Deze ontwikkeling is onder andere van belang in het licht van het rooster van aftreden, en in het bijzonder van de secretaris en de voorzitter. Het bestuur in zijn geheel is voldoende ervaren en deskundig. Bpf Beton organiseert jaarlijks voor zijn bestuurders studiedagen waar de recente ontwikkelingen en specifieke onderwerpen worden behandeld. De bestuursleden hebben in 2020 vier collectieve studiedagen gevolgd en één informatiesessie met cao-partijen. Daarnaast bevordert het fonds het vergaren van kennis door individuele bestuursleden via uiteenlopende kanalen.

Commissiestructuur

De nieuwe governance is gedurende het boekjaar geïmplementeerd. Het paritaire model is gehandhaafd, maar statutair zijn er twee bestuurszetels gereserveerd voor experts op het gebied van vermogensbeheer en risicomanagement. Tevens is besloten over te gaan op een commissiestructuur. Er is onder andere een belegging adviescommissie (BAC) en een pensioen- en communicatiecommissie (PCC) opgericht. In de PCC is tevens het aandachtgebied gegevensbescherming (AVG) ondergebracht.

Bijhouden kennisniveau verantwoordingsorgaan

Bpf Beton organiseert voor de leden van het verantwoordingsorgaan minimaal twee keer per jaar een studiemiddag en één keer per jaar een studiedag om de kennis op peil te houden. De leden van het verantwoordingsorgaan maken op individuele basis gebruik van andere kanalen om hun kennis op peil te houden.

Een afvaardiging van het verantwoordingsorgaan is aanwezig bij de themabijeenkomsten van de Pensioenfederatie.

Het verantwoordingsorgaan wordt door DNB niet gezien als medebeleidsbepaler en behoeft daarom ook niet getoetst te worden bij DNB. Natuurlijk wenst het verantwoordingsorgaan op basis van voldoende kennis een volwaardige gesprekspartner van het bestuur te zijn. In 2020 is een deskundigheidstoets afgelegd. Op elk deskundigheidsgebied voldoet minimaal 1 VO-lid aan de norm. Het VO als totaal voldoet aan het gevraagde niveau. Er zijn diverse verbeteringen mogelijk en deze maken onderdeel uit van het opleidingsplan in 2021. Het verantwoordingsorgaan vervult een zeer waardevolle en gewaardeerde functie als gesprekspartner voor het bestuur en vertegenwoordiger van de deelnemers.

Zelfevaluatie

Jaarlijks voert het bestuur van Bpf Beton een zelfevaluatie uit. Het gaat om het functioneren van het bestuur als geheel en van de individuele bestuursleden afzonderlijk. Doel van de zelfevaluatie is de kwaliteit van het bestuur in stand te houden en/of te verbeteren. De zelfevaluatie heeft op 27 november 2020 plaatsgevonden.

De zelfevaluatie stond dit jaar in het teken van:

- de update competenties (matrix);
- uitbreiding DNB-geschiktheidsmatrix;
- het opleidingsplan.

Hieruit is voortgekomen dat de competenties binnen het collectief goed vertegenwoordigd zijn. Met het huidige inzicht van de individuele- en collectieve geschiktheid kan het bestuur bij het vertrek van een bestuurder nog beter anticiperen welke geschiktheid van de nieuwe bestuurder wordt verlangd. Het opleidingsplan is gezien tegen de achtergrond van de aanwezige/ontbrekende competenties binnen het bestuur en het rooster van aftreden (opvolging van voorzitter/secretaris).

Uit het rooster van aftreden blijkt dat binnen twee tot drie jaar de secretaris en de voorzitter af zullen treden. En binnen afzienbare tijd daarna loopt ook de derde termijn van de bestuurder namens pensioengerechtigden af. In de zelfevaluatie is besproken hoe het bestuur zich daarop voorbereid. Anderhalf jaar voor het eindigen van de zittingstermijn van een bestuurslid zal het bestuur de voordragende organisatie(s) informeren en vragen een geschikte kandidaat aan te dragen. Zodat er voldoende tijd resteert om een geschikte kandidaat voor te dragen en waar mogelijk extern en/of via het aspirant bestuurder-schap verder te bewaken in zijn of haar beoogde rol.

3.3 Communicatie

Het bestuur heeft een communicatiejaarplan en een communicatiebeleidsplan. In de bestuursvergadering van 25 januari 2019 is het beleidsplan 2019-2020 vastgesteld. Het verantwoordingsorgaan heeft daarover positief geadviseerd. Het communicatiejaarplan 2020 is op 29 januari 2020 door het bestuur vastgesteld.

Het communicatiebeleid is er op gericht om - alle wettelijke verplichtingen in acht nemend - voldoende informatie te verschaffen aan de (gewezen) deelnemers, de pensioengerechtigden en de werkgevers. Het bestuur wil het pensioenbewustzijn van de belanghebbenden verhogen en meer inzicht geven in hun persoonlijke situatie. Het gebruik van heldere en begrijpelijke taal is hierbij een voorwaarde.

Voorwaardelijkheidsverklaring

In alle verplichte uitingen en overige informatieverstrekking wordt het 5-jarig overzicht over de hoogte van de toeslagverlening en eventuele kortingen opgenomen. Het 10-jarig overzicht wordt op de website ter beschikking gesteld. Het overzicht voor actieven en inactieven wordt jaarlijks bijgewerkt met de eventuele verhogingen of verlagingen. Ook is informatie opgenomen over de eventuele kortingsmaatregel uit hoofde van de MVEV-kortingsmaatregel. Op 10 januari 2020 is de voorwaardelijkheidsverklaring per 1 januari 2020 vastgesteld. Per 1 januari 2020 is er geen toeslag verleend, maar de pensioenen zijn ook niet verlaagd.

Pensioen 1-2-3

Pensioen 1-2-3 informeert gelaagd, persoonlijk en concreet over de pensioenregeling. Nieuwe deelnemers krijgen bij hun arbeidsvoorwaardengesprek laag 1 van het Pensioen 1-2-3. Op de website staat een directe koppeling naar het Pensioen 1-2-3 die de pensioenregeling in 3 lagen uitlegt.

Website

Bpf Beton heeft een eigen website, www.betonpensioen.nl. Het doel van de website is alle belanghebbenden te informeren en de betrokkenheid en het kennisniveau te vergroten. Het bestuur werkt aan continue verbetering van de onlinedienstverlening. De website is ook geschikt is om te raadplegen op een mobiele telefoon of tablet.

De website van Bpf Beton werd in 2020 in totaal 31.413 keer bezocht. Het aantal unieke gebruikers was 31.252. De toename ten opzichte van 2019 (30.653) is verwaarloosbaar.

Uit de 'pieken' in het bezoek in juni, oktober en december, is duidelijk op te maken dat de andere communicatiemiddelen voor substantiële traffic zorgen. We kunnen de conclusie trekken dat het spontane bezoek gelijk en regelmatig is, maar de interesse en het bezoek gewekt kan worden via de andere communicatiemiddelen.

- Magazine 'Voor nu en Later' + de digitale nieuwsbrief [met daarin o.a. een serie over het pensioenakkoord en de uitnodiging voor de enquête]
- De brief in december over de kerncijfers 2021/premie-opbouw.

Bezoeken en bezoekduur	2020	2019	2018	2017
Aantal bezoeken	31.413	30.653	22.057	8.847
Gemiddelde bezoekduur	1 min, 37 sec	1 min, 11 sec	1 min, 19 sec	2 min, 19 sec

In 2020 is extra tijd besteed aan content, de visie op de website, de structuur daarvan en de wensen ten aanzien van het design. Op 30 oktober 2020 heeft het bestuur besloten, conform advies van de communicatiecommissie tot het opschonen van de huidige website en het uitvoeren van een analyse op gebruikerservaring en gebruiksgemak. Deze rapportage is behandeld in het overleg van de communicatiecommissie op 14 januari 2021. Op basis hiervan wordt een plan van aanpak en beschrijving van het proces opgesteld tot aanpassing van de website. Dit traject loopt van maart t/m september in 2021.

Voor Nu en Later - Pensioenblad voor deelnemers en gepensioneerden

In 2020 is in mei en in december een editie van het pensioenmagazine Voor Nu en Later per post verstuurd. De maart editie stond in het teken van informatie over corona en de financiële markt, hoe een deelnemer zijn of haar partner bij Bpf Beton aanmeldt en wat het verschil is tussen de AOW-leeftijd, de werkelijke pensioenleeftijd en de pensioenleeftijd op het UPO. In het decembernummer stond een artikel over het niet verhogen en niet verlagen van de pensioenen per 1 januari 2021. Ook stond er een uitgebreide special in over het pensioenakkoord en werden de deelnemers uitgenodigd om deel te nemen aan een communicatie-enquête. Een leesbare versie van het jaarverslag werd in de vorm van een infographic opgenomen.

Verder heeft ieder blad een column van één van de bestuursleden die dit op persoonlijke titel schrijft. Werkgevers ontvangen het blad ook, met de mogelijkheid om meerdere exemplaren te ontvangen voor de leestafel in de kantine. De pensioenbladen zijn ook op de website terug te vinden.

Digitale nieuwsbrieven

In 2020 ontvingen deelnemers 2 keer een digitale nieuwsbrief. De digitale nieuwsbrief van juni 2020 stond in het teken van Corona en het pensioen. In de editie van december 2020 stond onder andere een artikel over de uitnodiging om deel te nemen aan de communicatie-enquête. Zo ook een artikel over het niet verhogen of verlagen van de pensioenen, het verhogen van de pensioenpremie en het verlagen van de pensioenopbouw per 1 januari 2021. Deze informatie over de regeling per 1 januari 2021 is ook in een persoonlijke brief aan alle deelnemers gestuurd. Het streven blijft om steeds meer digitale post te versturen en iedereen toegang te geven tot een persoonlijke pensioenomgeving. Dit is aanzienlijk voordeliger dan drukwerk per post verzenden.

Werkgeverscommunicatie

In 2020 ontvingen werkgevers 2 keer een digitale nieuwsbrief. Daarin aandacht voor beide edities van het pensioenmagazine Voor Nu en Later, corona en het pensioen van (ex)werknemers, corrigeren van de pensioenaangifte bij 3% loonsverhoging (bij doorvoering van een loonsverhoging met terugwerkende kracht), premies en andere kerncijfers voor 2021, het pensioenakkoord, verzoek tot aanleveren van de gegevens over 2020 voor 31 december 2020 en de berichtgeving dat de factuur over januari 2021 op basis van voorschot wordt opgemaakt. De werkgeversniewsbrieven zijn ook op de website terug te lezen.

Verkort jaarverslag 2019

Het jaarverslag 2019 is kort samengevat met de belangrijkste onderwerpen voor de deelnemers in de vorm van een infographic. Op een laagdrempelige manier belichtten we de voor de deelnemer relevante hoofdlijnen uit het jaar 2019. Voor meer details per onderwerp klikt men door naar achterliggende webpagina's. De infographic is ook gebruikt om het bestuur dichterbij de deelnemer te brengen met persoonlijke quotes over wat zij bijdragen aan en willen betekenen voor het pensioenfonds. De infographic is in het pensioenblad Voor Nu en Later opgenomen en op de website geplaatst.

Digitale communicatie

Daar waar mogelijk wordt digitaal gecommuniceerd. Het heeft als voordeel dat het efficiënter en beter meetbaar is, het is makkelijk om doelgroepgerichte content te gebruiken en geeft meer mogelijkheden om informatie geïntegreerd aan te bieden. Bovendien is het op termijn kostenbesparend. Persoonlijk contact blijft altijd mogelijk.

Communicatie over de financiële situatie

De dekkingsgraad is nog altijd in één oogopslag zichtbaar als thermometer op de homepage van de website. Gedurende het jaar is ook herhaald gecommuniceerd over de zorg omtrent de lage dekkingsgraad en de niet uit te sluiten kans op verlagen. In beide edities van de Voor nu en later en op de website zijn artikelen hierover opgenomen.

Klankbordgroep

Om meer betrokkenheid te creëren bij de communicatie vanuit ons fonds is een klankbordgroep opgericht. Zo is de klankbordgroep in 2020 onder andere betrokken bij de infographic van het jaarverslag, Voor werkgevers is aansluiting gezocht bij Betonhuis (branchevereniging). De adviescommissie sociale aangelegenheden treedt als klankbord op.

Deelnemersonderzoek

Eind 2020 is een onderzoek naar de ervaringen van deelnemers met onze communicatiemiddelen gedaan. De vragen gingen over onze communicatiemiddelen, de vindbaarheid, de effectiviteit en de ervaringen. Het doel was om niet alleen de bestaande communicatie-(middelen) en de tevredenheid te toetsen, maar ook om het pensioenbewustzijn in kaart te brengen en zo een beeld te krijgen van de kennis van deelnemers/gepensioneerden.

Uit het onderzoek blijkt dat het pensioenbewustzijn laag is. Zoals ook uit andere onderzoeken blijkt, vergroot het bewustzijn naarmate men ouder is. Het is mede in het licht van het nieuwe stelsel belangrijk het bewustzijn zo veel mogelijk te verhogen onder alle doelgroepen en leeftijden. In het communicatiejaarplan 2021 is opnieuw aandacht voor het vergroten van het pensioenbewustzijn door middel van diverse communicatiemiddelen.

3.4 Risicoparagraaf

Algemeen

Het risicomanagement van het fonds ondersteunt de missie, visie en strategie van het fonds. Het fonds wil enerzijds beleggingsrendement maken om de doelstellingen van het fonds te kunnen realiseren, terwijl het fonds anderzijds de risico's wil beperken.

Risicohouding

In het kader van het Financieel Toetsingskader (FTK) heeft het bestuur, in samenspraak met het verantwoordingsorgaan en na overleg met cao-partijen, de risicohouding vastgesteld. Deze risicohouding is in eerste instantie kwalitatief bepaald.

Lange termijn

- Gericht op een zo hoog mogelijk pensioenresultaat;
- Minimaal kostendekkende premie om nominale pensioenen in te kunnen kopen;
- Een hogere premie dan minimaal kostendekkend ter verhoging van het pensioenresultaat is acceptabel binnen het door cao-partijen vastgestelde premiebudget;
- Enig risico nemen om een zo goed mogelijk rendement op de beleggingen te halen;
- Een beleggingsmix met een hoog risicoprofiel is niet gewenst.

Korte termijn

- Is gericht op het verlenen van toeslagen;
- Is gericht op het zoveel mogelijk voorkomen van een korting van aanspraken en pensioenrechten;
- Een eventuele korting dient zo beperkt mogelijk gehouden te worden, hetgeen pleit voor een zo groot mogelijke spreidingsperiode, tenzij dit financieel onverantwoord is.

Het bestuur heeft de risicohouding voor de korte termijn gekwantificeerd naar een strategische beleggingsportefeuille met een Vereist Eigen Vermogen (VEV). Deze risicohouding voor de korte termijn past binnen het risicoprofiel. Sinds 2009 is de tekortsituatie ontstaan en stelt het fonds jaarlijks een herstelplan op.

Het bestuur heeft de risicohouding voor de lange termijn vertaald naar de volgende grenzen voor de haalbaarheidstoets:

- Vanuit de feitelijke dekkingsgraad is het verwachte pensioenresultaat 80%;
- In een slecht weer scenario mag het pensioenresultaat maximaal 40% lager zijn dan het bovengenoemde verwachte pensioenresultaat.

Deze uitkomsten gelden over een periode van 60 jaar onder de veronderstellingen van de haalbaarheidstoets die DNB heeft voorgeschreven. Het bestuur acht de periode van 15 jaar, waar de ALM-studie van uit gaat, realistischer om lange termijneffecten van beleidsopties door te rekenen en tegen elkaar af te wegen.

Missie

Uit de missie (beschreven in paragraaf 3.1.3, pagina 20) blijkt dat het fonds ook een reële ambitie heeft, namelijk om op lange termijn minimaal een deel van de inflatie bij te kunnen houden. Het FTK stuurt echter op de bescherming van de nominale pensioenaanspraken. Het sturen op nominale en reële ambitie is lastig te combineren. Het bestuur ziet hierin een mogelijk risico, omdat het veiligstellen van nominale pensioenen ten koste gaat van indexatiepotentieel. Dit risico speelt vooral bij het beheersen van het renterisico. Het bestuur probeert hier continu de ideale mix in te vinden.

ALM studie

De meest recente ALM-analyse is in 2018 uitgevoerd. In deze ALM is 15 jaar vooruitgekeken en zijn circa 2000 verschillende economische scenario's doorgerekend. Deze ALM-studie is gedeeld met cao-partijen omdat een conclusie was dat de financierbaarheid van de regeling onder druk staat. Bestuur en cao-partners hebben in 2020 opnieuw overleg gehad over de impact van deze conclusie. Dit heeft helaas nog niet geleid tot een structurele oplossing. In 2021 is een nieuwe ALM-studie gepland.

Integraal Risicomanagement

In 2020 is de sleutelfunctiehouder risicobeheer door het bestuur aangesteld en goedgekeurd door de toezichthouder. De sleutelfunctiehouder risicobeheer is tevens onafhankelijk bestuurslid risicomanagement. De invulling van de onafhankelijke risicobeheerfunctie binnen het pensioenfonds is hiermee afgerond. De sleutelfunctiehouder rapporteert aan het bestuur en aan de raad van toezicht. In deze rapportage wordt een overkoepelend beeld gepresenteerd van de strategische, de financiële en de niet-financiële risico's. De vervuller van de risicobeheerfunctie maakt deze rapportages en verzorgt daarnaast risico-voorleggers voor het bestuur bij belangrijke rapportages en voorgenomen beslissingen. Het beleid, de taken en bevoegdheden van de sleutelfunctie risicomanagement en van de IRM-commissie zijn vastgesteld door het bestuur.

Onderstaand lichten we de voornaamste risico's toe.

Strategische risico's

De strategische risico's zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2019. De twee belangrijkste strategische risico's:

- het risico dat de rente en de rendementen langdurig laag blijven, waardoor het fonds niet tijdig kan herstellen en daarom kortingen moet doorvoeren;
- het risico dat door de toenemende complexiteit en kosten het draagvlak voor de pensioenregeling in de sector gaat afnemen.

Financiële risico's

Ook de belangrijkste financiële risico's zijn niet gewijzigd ten opzichte van het vorige boekjaar. Het renterisico, marktrisico, valutarisico en inflatierisico zijn de risico's met de hoogste netto score. De beïnvloeding van deze risico's vanuit het pensioenfonds is beperkt. Deze risico's hangen nauw samen met het strategische beleggingsbeleid. De uitkomsten van het gevoerde beleid komen samen in de dekkingsgraad van het fonds. Het bestuur wil enerzijds rendement behalen en anderzijds de daarmee gepaard gaande risico's adequaat beheersen.

De volgende tabel is een voorbeeld hoe het bestuur deze afweging tussen risico en rendement maakt. Deze tabel is onderdeel van de risicorapportage van de vermogensbeheerder, die op kwartaalbasis door het bestuur besproken wordt.

Tabel Marktdekkingsgraad scenarioanalyse:

Marktdekkingsgraad scenarioanalyse						
		Aandelen				
Rente		-40%	-20%	0%	20%	40%
2%		93	106	119	132	145
1%		87	97	108	118	128
0%		81	90	98	106	114
-0,5%		79	86	93	100	108
-1%		76	82	89	95	101

Voorgaande tabel geeft de marktdekkingsgraad weer per 31 december 2020 vanuit het startniveau van 98%. De tabel laat de impact van renteschokken en aandelenschokken op de marktdekkingsgraad zien.

Het bestuur monitort nauwgezet de financiële risico's.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat bij renteveranderingen de waarde van de beleggingen anders beweegt dan de waarde van de verplichtingen. Het renterisico wordt voor 55% afgedekt. Het bestuur hanteert een rentestafel waarbij de koppeling wordt gelegd tussen het afdekkingspercentage en het niveau van de 30-jaars Euroswaprente. Het huidige niveau van 55% is het laagste percentage van de rentestafel. Pas bij een renteniveau van 2,25% zal dit percentage in principe verhoogd worden tot 60%.

Het bestuur maakt mede gebruik van rentederivaten om de renteafdekking te realiseren. Per kwartaal ontvangt het bestuur een risicorapportage, waarin onder andere (potentiële) renteschokken en aandelenschokken zijn opgenomen, ter bewaking van de onderkant van de dekkingsgraad. Ook wordt in dit rapport de effectiviteit van de renteafdekking gerapporteerd aan het bestuur. Het bepalen van de hoogte van het onderpand dat aan de tegenpartijen van de renteswaps wordt gevraagd of verstrekt, vindt dagelijks plaats.

Marktrisico

Marktrisico is het risico als gevolg van het blootstaan aan wijzigingen in marktprijzen van de beleggingen binnen de Returnportefeuille.

Bpf Beton loopt marktrisico over de hele Returnportefeuille. Op basis van de ALM-studie wordt een zodanige beleggingsmix vastgesteld dat het marktrisico acceptabel is. Uitgangspunt in het beleid is dat het marktrisico wordt beperkt door een goede spreiding over de diverse beleggingscategorieën. Per categorie is een strategische weging vastgesteld, met daaraan gekoppeld een bandbreedte. Voorts heeft het bestuur een beleid vastgesteld om managers te selecteren en afspraken gemaakt over de monitoring van deze managers. In het beleggingsplan en het daarin aangegeven beleggingsmandaat worden jaarlijks de beheersingsafspraken vastgelegd. Deze afspraken betreffen onder andere de samenstelling van de portefeuille, de tactische marges, de performancemeting, de benchmarks en het renteafdekkings-, valuta- en derivatenbeleid, en de risicometing en –beheersing. Tenslotte zijn door het bestuur triggers bepaald op de 30-jarige swaprente, de stand van de aandelenbeurs (S&P 500), het aandelengewicht in de portefeuille en de tracking error ten opzichte van de verplichtingen. Als er een trigger afgaat, bespreekt het bestuur de benodigde actie.

Diversificatie binnen beleggingscategorieën wordt mede bereikt door te beleggen via fondsen. Door beleggingsrestricties aan beheerders op te leggen wordt het concentratierisico beperkt.

Niet-financiële risico's

Op een vergelijkbare wijze heeft het bestuur de niet-financiële risico's vastgesteld. Het uitbestedingsrisico en de beveiliging van de IT-systemen zijn de twee risico's met het hoogste netto risico. Het netto risico betreft het geschatte restrisico na de genomen beheersmaatregelen. De netto risico's bevinden zich binnen de risicohouding van het fonds.

Na het uitbreken van de Covid-19-crisis heeft het bestuur een crisisteam ingesteld en heeft het fonds in nauw contact gestaan met de uitbestedingspartners van het fonds om de continuïteit van de uitbestede activiteiten te monitoren. Al snel bleek echter dat alle werkzaamheden voortgezet konden worden, veelal met thuiswerken.

Uitbestedingsrisico

Het uitbestedingsrisico is het risico dat de continuïteit, integriteit en/of kwaliteit van de aan derden uitbestede werkzaamheden dan wel door deze derden ter beschikking gestelde apparatuur en personeel wordt geschaad. Dit risico is beperkt door duidelijke afspraken te maken met uitbestedingspartijen. Het uitbestedingsbeleid is leidend bij het afsluiten van contracten en het maken van dienstverleningsafspraken met uitbestedingspartners

Conform het uitbestedingsbeleid worden jaarlijks evaluatiegesprekken gevoerd met de uitbestedingspartners. Centric, BMO en SARE&F zijn de belangrijkste uitbestedingspartners. Hiermee zijn serviceafspraken over het niveau van de dienstverlening contractueel vastgelegd. Deze serviceorganisaties verstrekken ons bovendien ISAE 3402 Type II-rapportages, waarmee een onafhankelijke accountant vaststelt dat in scope zijnde beheersingsmaatregelen ook gewerkt hebben. Jaarlijks worden deze rapportages beoordeeld en in de bestuursvergadering besproken.

IT-risico

Het pensioenfonds besteedt de pensioenuitvoering uit aan Centric PaIS. Dientengevolge wordt gebruikt gemaakt van de IT van Centric om de administratie uit te voeren. Het fonds onderzoekt hoe de uitbestedingspartijen de opzet van IT en IT-infrastructuur binnen de eigen organisatie hebben ingericht in relatie tot het beleid van het fonds. De IT-beleids- en beheersdoelstellingen zijn vastgelegd door het fonds en gelden ook voor Centric en de andere uitbestedingspartners. Het IT-risico en de omgang met vertrouwelijke en/of privacygevoelige gegevens is onder andere geborgd door bovengenoemde ISAE 3402 rapportage type II.

IORP II

In het kader van IORP II is de actuariële functie ingevuld bij de waarmede actuaris van het pensioenfonds. Voor het risicobeheer is de onafhankelijke bestuur risicomanagement de sleutelfunctiehouder en is een externe partij aangesteld als vervuller. Voor de interne auditfunctie is een externe deskundige benoemd als sleutelfunctiehouder en is een externe partij aangesteld voor de rol van vervuller. Daarmee zijn alle IORP II functies geborgd. Een eigen risicobeoordeling (ERB) is ook onderdeel van de IORP II richtlijn. De eerste ERB wordt in 2021 gerealiseerd.

3.5 Beleggingen

3.5.1 Marktonwikkelingen 2020

Terugblik

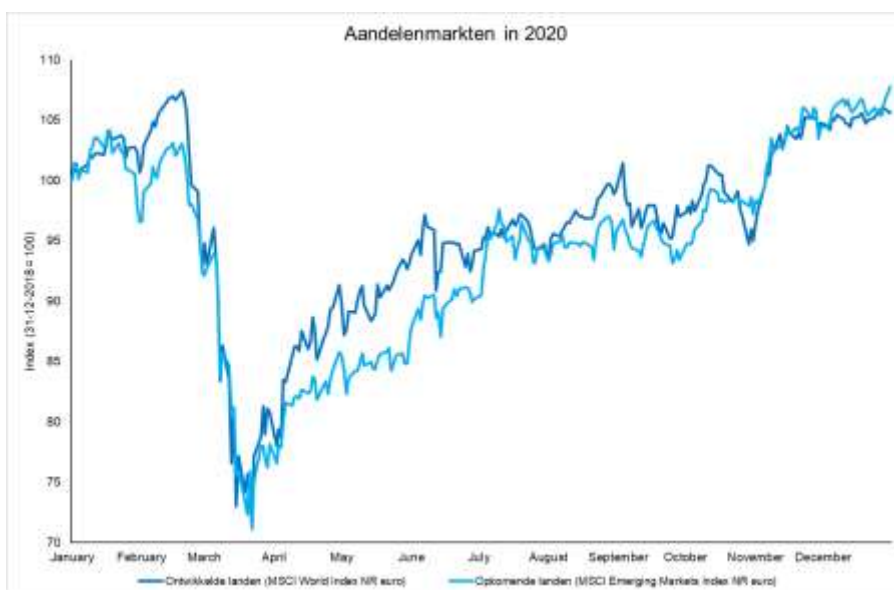
Het jaar 2020 was, ook voor de financiële markten, een buitengewoon jaar. De belangrijkste reden hiervoor is uiteraard het coronavirus dat wereldwijd een grote impact heeft gehad op ons dagelijks leven, het functioneren van onze maatschappij en onze economieën en op de financiële markten.

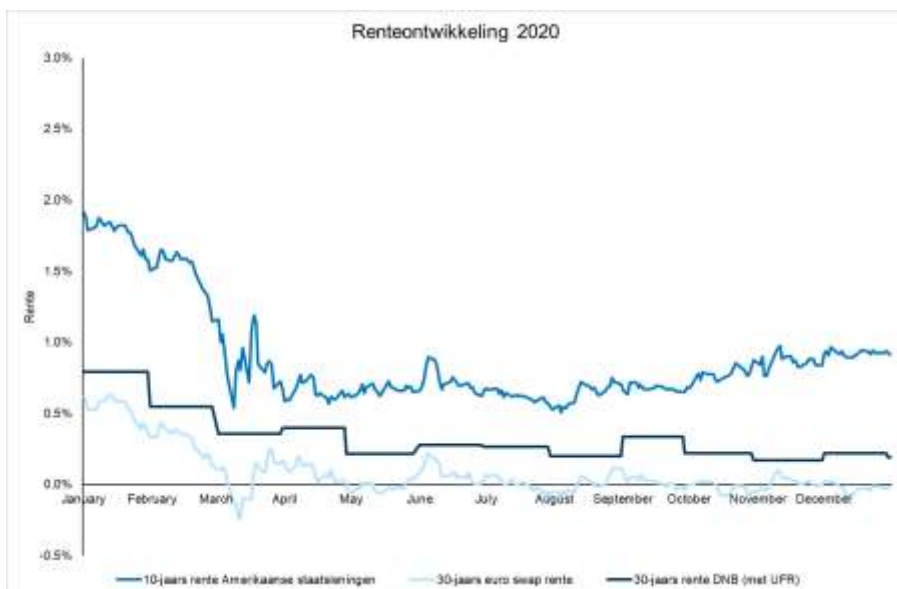
In de laatste maanden van 2019 was er wel al enige notie van een nieuw, onbekend en zeer besmettelijk virus dat zich in China openbaarde, maar dit werd toch vooral als een lokaal probleem gezien en nog niet als een wereldwijde bedreiging. Vanaf januari 2020 verspreidde het coronavirus zich razendsnel over de wereld en moest de verspreiding via ingrijpende maatregelen worden ingedamd om het aantal slachtoffers te beperken en de zorgsystemen niet te laten bezwijken. In China was in de regio van de eerste uitbraak (Wuhan) al aangetoond dat strikte “lockdown” maatregelen de verspreiding van het virus snel afremt. In navolging hiervan werden in andere Aziatische landen, Europa en de VS ook lockdowns ingesteld die het maatschappelijk verkeer grotendeels plat legden. Het gevolg was dat de economieën voor een groot deel tot stilstand kwamen en thuiswerken de norm werd. Financiële markten reageerden negatief op deze enorme crisis. Een ongekend snel en fors ingrijpen van centrale banken (met renteverlagingen en nieuwe obligatie opkoop programma’s) en overheden (via programma’s die ervoor zorgden dat bedrijven wiens economische activiteit was stilgevallen financieel ondersteund werden) bracht echter verlichting.

En hoewel de werkloosheid en de economische schade zeer snel fors opliepen herstelden financiële markten en met name de aandelenmarkt. De buitengewone stimuleringsmaatregelen in combinatie met het terugschalen van de lockdowns in de zomer en de snelle ontwikkeling van vaccins, zorgde ervoor dat met name de aandelenmarkten razendsnel herstelden van de enorme verliezen die geleden waren.

Het beeld van de aandelenmarkten was na een negatieve start in 2020 al met al positief. Aandelen ontwikkelde markten rendeerden over heel 2020 12% (MSCI World NR Index euro-hedged), terwijl Opkomende markten aandelen ruim 8% hoger sloten ultimo 2020 (MSCI Emerging Markets Index in euro).

De voor Nederlandse pensioenfondsen belangrijke 30-jaars euro swaprente daalde over 2020 van 0,62% naar -0,02% (zie onderstaande grafiek ‘Renteontwikkeling 2020’). Bpf Beton heeft ook in 2020 belegd in vastgoedfondsen, zowel beursgenoteerd als fondsen die niet op de beurs worden verhandeld. Beursgenoteerd vastgoed leverde een negatief rendement van ongeveer -11,1%. Het niet-beursgenoteerde vastgoed leverde een rendement op van 3,1%.

Bron: Bloomberg, BMO Global Asset Management

3.5.2 Beleggingsbeleid van het pensioenfonds

De waarde van de totale beleggingsportefeuille steeg in 2020 naar circa € 1.369 miljoen (incl. derivaten met negatieve waarde) (2019: € 1.176 miljoen). De returnportefeuille liet in 2020 een positief rendement zien. De matchportefeuille is tevens in waarde gestegen als gevolg van met name de gedaalde rente. De gedaalde rente zorgde echter ook voor een stijging van de verplichtingen. De combinatie van een positief rendement op de beleggingen en een stijging van de verplichtingen heeft per saldo geleid tot een stijging van de actuele dekkingsgraad van het pensioenfonds.

Onderstaande tabel laat de beleggingen in procenten zien per eind 2020.

CATEGORIE	Weging	Norm	Belegd Vermogen in 1.000 **	
	31-12-2020	2020	01-01-2020	31-12-2020
<i>Return portefeuille</i>	60,6%	60,5%	731.324	830.425
<i>Match portefeuille</i>	39,4%	39,5%	444.623	538.885
Totaal portefeuille	100%	100%	1.175.947	1.369.310
Liquide Return portefeuille				
Aandelen	79,4%	79,2%	400.114	454.546
Obligaties	20,5%	20,6%	101.420	117.148
Liquide middelen	0,1%	0,2%	538	1.072
Totaal liquide Returnportefeuille	100%	100%	502.072	572.766
Illiquide Return portefeuille				
Onderhandse leningen	0,0%	0,0%	69	54
Vastgoed SAR&F	29,5%	29,3%	74.251	75.995
Vastgoed Schroders	0,2%	0,2%	1.768	413
Beursgenoteerd vastgoed	8,5%	8,5%	25.961	22.026
Hypotheek	50,2%	50,4%	98.769	129.412
Catastrophe obligaties	11,6%	11,6%	28.434	29.760
Totaal illiquide Returnportefeuille	100%	100%	229.252	257.659

Totaal Return portefeuille	100%	100%	731.324	830.425
Liquide Match portefeuille				
Euro Staatsleningen	39,6%	39,7%	191.658	213.236
Bedrijfsobligaties	29,3%	29,2%	128.412	158.047
Nominale renteswaps + Liquiditeiten	31,1%	31,1%	124.553	167.602
Totaal Match portefeuille	100%	100%	444.623	538.885

* Bij de kolom norm 2020 wordt uitgegaan van de “zwevende” norm voor Bpf Beton wat een betere weerspiegeling geeft hoeveel de portefeuille in lijn ligt met haar benchmark.

** Het betreft het belegd vermogen incl. negatieve derivaten.

Maatschappelijk verantwoord beleggen

Bpf Beton vindt het belangrijk om maatschappelijk verantwoord met het pensioengeld van haar deelnemers om te gaan. Daarom kent ons fonds een beleid met heldere afspraken over hoe we maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Het MVB-beleid van Bpf Beton is gericht op het identificeren en terugdringen van duurzaamheidsrisico's, maar ook op het signaleren van kansen.

Het MVB-beleid lag eerder vast in verschillende documenten. Dit beleid is samengevat in een MVB-beleidsdocument, waarvan de eerste versie is vastgesteld in de beleggingsvergadering van 6 maart 2020.

Uitgangspunten

De algemene uitgangspunten van ons beleggingsbeleid gelden ook voor ons MVB-beleid. Het MVB-beleid van Bpf Beton is gebaseerd op onze bestuurlijke visie en beleggingsovertuigingen, relevante wet- en regelgeving, (inter)nationale standaarden en richtlijnen, maatschappelijke verwachtingen en onderzoek onder onze deelnemers. De vereisten vanuit SRDII (aandeelhoudersrichtlijn Shareholder Rights Directive II) en specifiek de daaruit voortvloeiende artikelen 5:87c en 5:87d van de Wet Financieel Toezicht zijn hierbij in ogenschouw genomen.

In het MVB-beleid van Bpf Beton is vastgelegd aan welke criteria onze beleggingen moeten voldoen. Deze criteria zijn vastgelegd in de actuariële en bedrijfstechnische nota. Deze is gepubliceerd op de website.

Ons MVB-beleid sluit aan bij de belangrijkste internationale afspraken die zijn vastgelegd door de Verenigde Naties en Bpf Beton onderschrijft de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Daarbij gebruiken wij het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad. Bpf Beton steunt het Convenant Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (IMVB Convenant) voor de pensioensector. In dit kader wordt de nadruk gelegd op lange termijn aandeelhouderswaarde in lijn met het lange termijnperspectief van het pensioenfonds.

Uitvoering

Bpf Beton hanteert de volgende mitigatie strategieën voor het implementeren van het verantwoorde beleggingsbeleid:

- Engagement (actieve dialoog met ondernemingen)
- Stemmen op aandeelhoudersvergaderingen
- Uitsluitingen

Bpf Beton evalueert jaarlijks haar MVB-beleid en heeft daarbij besloten tot verdere verfijning van haar MVB-beleid in de vorm van focus op de thema's Klimaat en Arbeidsomstandigheden.

Engagement

De essentie van engagement is dat duurzame ontwikkeling en beheersing van duurzaamheidsrisico's op de agenda wordt gezet bij ondernemingen waarin wordt belegd. In opdracht van Bpf Beton gaat BMOGAM het gesprek aan met bedrijven waarin Bpf Beton belegt om hen te overtuigen van het belang van MVB; niet eenmalig, maar telkens opnieuw. Dit geschiedt middels Responsible engagement overlay (Reo). Hier wordt in de Reo rapportage per kwartaal verslag over uitgebracht. Deze rapportage wordt op de website gepubliceerd.

Binnen de beleggingsportefeuille van Bpf Beton zijn 446 ondernemingen aangesproken, wat 232 keer resultaat heeft opgeleverd. Binnen de bedrijfsobligatieportefeuille is met 105 ondernemingen de dialoog gezocht, wat in 68 gevallen tot positieve verandering heeft geleid.

Stemmen

Bpf Beton maakt gebruik van haar stemrecht op aandeelhoudersvergaderingen binnen de wereldwijde aandelenportefeuilles, hierbij wordt kritisch gekeken naar de maatschappelijke context waarin een onderneming opereert. De uitvoering hiervan vindt plaats binnen de fondsen van Northern Trust.

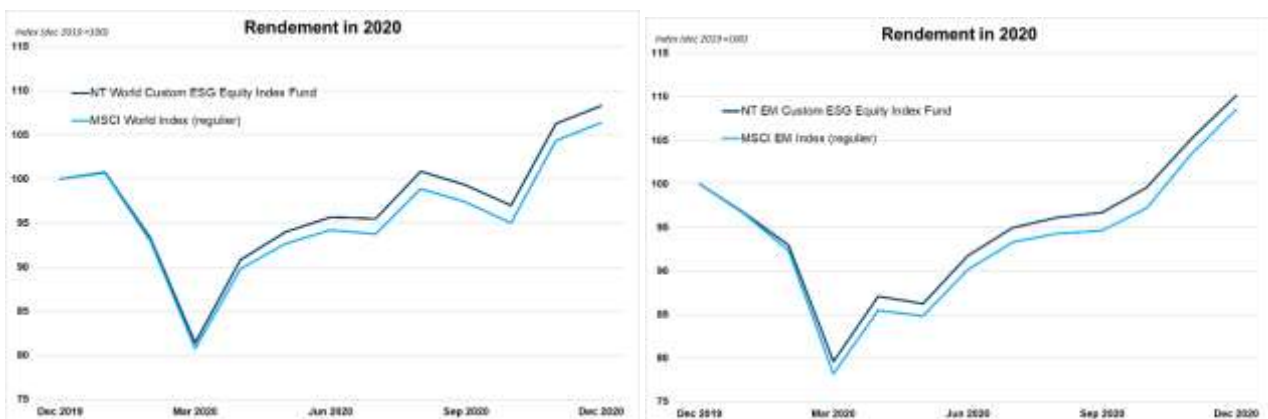
In 2020 zijn 38.830 stemmen uitgebracht op aandeelhoudersvergaderingen. In ruim 8% van de gevallen is er een tegenstem uitgebracht.

Uitsluitingen

In lijn met wet- en regelgeving sluit Bpf Beton ondernemingen uit, die rechtstreeks betrokken zijn bij de productie, verkoop of distributie van clustermunitie danwel meer dan 50% eigenaar zijn van een bedrijf dat clustermunitie produceert¹. Daarnaast wordt binnen de aandelenfondsen van Northern Trust uitgesloten op thermische kolen, controversiële wapens, tabak en uitsluitingen op basis van schendingen van de VN Global Compact principes. Daarnaast wordt ook in het bedrijfsobligatiemandaat uitgesloten op basis van landmijnen en clusterbommen, tabak en EU-sancties.

Daarnaast vermijdt Bpf Beton beleggingen in staatsobligaties van landen waarvoor sanctiemaatregelen gelden. Deze lijsten worden periodiek gepubliceerd door De Nederlandsche Bank. Bpf Beton verlangt van haar uitbestedingsrelaties dat zij beleggingen toetsen aan deze lijsten.

De keuze voor de specifieke ESG-aandelenfondsen hebben in 2020 ook waarde toegevoegd. Hieronder zijn de rendementen versus de reguliere benchmark weergegeven.

¹ Binnen de wet –en regelgeving is overigens wel toegestaan om vanuit beleggingsfondsen een positie te hebben in deze bedrijven door transacties (in door derden beheerde beleggingsinstellingen) gebaseerd op een index die voor minder dan vijf procent bestaat uit deze ondernemingen.

3.5.3 Rendement van de beleggingsportefeuille

Het rendement van de portefeuille wordt afgezet tegen een meetlat (de zogenaamde benchmark) om de resultaten te kunnen beoordelen. Het rendement van de totale portefeuille bedroeg in 2020 14,65%. De benchmark (de afgesproken meetlat) bedroeg 13,82%.

In de tabel hieronder worden de absolute rendementen per categorie en van de totale portefeuille van 2020 weergegeven.

Rendementen %	2020		Out/Under Performance*
	Portefeuille	Benchmark	
Return portefeuille	7,76	6,73	0,97
Aandelen	13,08	11,19	1,70
Obligaties	4,85	3,81	1,01
Liquide middelen	0,0	0,0	0,0
Totaal Liquide Return Portefeuille	11,39	9,60	1,64
Illiquide returnportefeuille			
Onderhandse Leningen	7,47	-0,43	7,93
Direct onroerend goed SARE&F	3,06	4,54	-1,42
Direct onroerend goed Schroders **	-76,63	-76,63	0,0
Beursgenoteerd vastgoed	-11,11	-12,54	1,63
Catastrofe obligaties	4,66	2,59	2,02
Hypotheke	2,13	2,99	-0,84
Totaal illiquide Return Portefeuille	0,45	0,76	-0,31
Match portefeuille	24,36	23,83	0,42
Euro staatsleningen	9,35	9,31	0,04
Bedrijfsobligaties	6,98	5,35	1,54
Renteswaps & Liquiditeiten	17,38	17,32	0,06
Totale portefeuille	14,65	13,82	0,73

* De methodiek die gehanteerd wordt voor de relatieve performance is een berekening op geometrische basis in plaats van rekenkundige basis. De berekeningsmethodiek die gebruikt wordt voor de berekening van het fondsrendement en benchmarkrendement is een tijd gewogen rendement.

** De omvang van de portefeuille van Schoders is beperkt en wordt afgebouwd. Een klein effect in de rendementen zorgt voor een hoog percentage.

Evaluatie van de beleggingsportefeuille

De portefeuille is ingedeeld in een match- en een returncomponent. Het doel van deze indeling is om een betere sturing te verkrijgen van het totale risicoprofiel. Indien (van tevoren vastgelegde) bandbreedtes worden doorbroken, wordt automatisch geherbalanceerd.

De totale portefeuille behaalde een rendement van 14,65% en een outperformance versus de benchmark van 0,79%. Het absolute rendement is over 2020 een duidelijke combinatie van het rendement van de returnportefeuille (7,76%), gedreven door de stijging op de aandelenbeurzen als de matchportefeuille met een positief resultaat (24,36%), gedreven door de daling van de rente.

3.5.4 Z-Score 2020

De z-score wordt ieder jaar berekend en laat het verschil zien tussen het werkelijke rendement van de portefeuille en het rendement van de benchmark (een vergelijkingsmaatstaf). Een positief getal betekent dat de beleggingen van Bpf Beton beter hebben gereendeerd dan de markt; bij een negatief getal geldt het omgekeerde. Bij de berekening worden ook de kosten in de beschouwing opgenomen.

Naast de jaarlijks berekende z-score wordt een zogenaamde performancetoets gedaan, waarin de z-scores over een periode van 5 jaren worden berekend. In het Vrijstellingsbesluit Wet Bpf 2000 is opgenomen dat er vrijstelling van de verplichte deelname aan een bedrijfstakpensioenfonds kan worden verleend als de performancetoets lager is dan -1,28% (oude stijl) en 0 (nieuwe stijl). Het feitelijk behaalde rendement van Bpf Beton wijkt dan behoorlijk negatief af van de benchmark.

De z-score voor het jaar 2020 bedraagt 0,59 (2019: - 0,14). De uitkomst van de performancetoets (nieuwe stijl) is positief en bedraagt 1,57 (2019: 1,39). Bpf Beton zit hiermee boven de norm van minimaal 0.

3.6 Vooruitzichten

Toekomst pensioenregeling

De in 2020 blijvend lage rente leidt tot hogere verplichtingen en tot problemen bij de financierbaarheid van de regeling. De stijgende leeftijden leiden eveneens tot hogere toekomstige verplichtingen. Dit zijn belangrijke redenen tot zorg over de houdbaarheid van de huidige pensioenregeling.

De financiële situatie van Bpf Beton is broos en niet goed genoeg om de pensioenen te kunnen verhogen. En er bestaat altijd de kans dat we de komende jaren de pensioenen moeten verlagen. Dat is natuurlijk het allerlaatste wat het bestuur zou willen doen. Aan de hand van het doorlopen van het crisisplan en het evenwichtig afwegen van alle belangen wordt alle stappen genomen om dat te kunnen voorkomen. Uiteraard doet het bestuur dat samen met cao-partijen en worden de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan hierbij betrokken.

Bestuur en cao-partijen vervolgen in 2021 de overleggen om naar de toekomst van de pensioenregeling te kijken en een meerjarige premieafpraak te maken. Hierbij worden de ontwikkelingen ten aanzien van de uitwerkingen van het pensioenakkoord nauwlettend in de gaten gehouden.

Nieuw pensioencontract

Per 2027 gaat het nieuwe stelsel in voor alle fondsen. Het wetgevingstraject behorende bij de uitwerking van het pensioenakkoord is met 1 jaar uitgesteld. Het wetgevingstraject loopt nu en wordt naar verwachting van kracht per 1 januari 2023. Het bestuur en cao-partijen vormen gezamenlijk een projectgroep die onder begeleiding van een projectmanager de vraagstukken en beslispunten voorbereidt.

Beoogd was om op 1 januari 2022 een besluit te nemen of van het transitie-FTK gebruik wordt gemaakt. Per 1 januari 2024 moeten cao-partijen de opdracht richting het fonds te hebben geformuleerd over hoe de regeling eruit gaat zien. Dat is inclusief een transitieplan en de keuze van wel of niet invaren. Vervolgens heeft het bestuur tot 1 juli 2024 de tijd op de opdracht te bevestigen. En vervolgens start dan het implementatietraject tot uiterlijk per 1 januari 2026. Tenzij het gewenst is om eerder over te stappen, dan liggen de tijdslijnen eerder. De genoemde termijnen verschuiven met een jaar. De uiterste datum van overgang wordt mede uit oogpunt van zorgvuldigheid ook 1 jaar uitgesteld en daarmee naar 1 januari 2027.

ALM Studie

In 2018 is voor het laatst een ALM-analyse uitgevoerd. In deze ALM is 15 jaar vooruitgekeken en zijn circa 2000 verschillende economische scenario's doorgerekend. In 2021 wordt opnieuw een ALM-analyse uitgevoerd. De BAC bereidt de te hanteren uitgangspunten voor en adviseert het bestuur welke partijen hiervoor te benaderen om deze studie uit te voeren.

3.7 Financiële paragraaf

3.7.1 Samenvatting van de financiële positie van Bpf Beton

De actuele dekkingsgraad is in 2020 gestegen van 103,1% (ultimo 2019) naar 105,2% (ultimo 2020). De belangrijkste oorzaak van deze stijging is de herijking van de overlevingsfondsgrondslagen. Het gecombineerde effect van de Prognose tafel AG2020 en de nieuwe correcties voor de ervaringssterfte leidde tot een afname van de Technische Voorziening per 31 augustus 2020 van circa 3,9%. De pensioenaanspraken kunnen in 2020 wederom niet verhoogd worden. Ook voor de komende jaren zal dit naar verwachting niet het geval zijn.

De financiële positie is begin 2021 nog steeds broos en het is de vraag of het fonds de komende jaren kortingen kan voorkomen. Bestuur en cao-partijen vervolgen in 2021 het overleg met elkaar om naar de toekomst van de pensioenregeling te kijken. Het bestuur werkt eveneens samen met cao-partijen in de komende jaren de hoofdlijnen uit voor de regeling voor Bpf Beton.

Op 30 maart 2021 is de update van het herstelplan aan DNB verstuurd. Uit de update van het herstelplan 2020 volgt dat Bpf Beton binnen de hersteltermijn uit zowel dekkingstekort als reservetekort zal zijn en vooralsnog niet hoeft te korten. Op 19 mei 2021 heeft DNB ingestemd met het herstelplan.

De waarde van de totale beleggingsportefeuille steeg in 2020 van € 1.176 miljoen naar € 1.370 miljoen (incl. derivaten met een negatieve waarde) en de voorziening pensioenverplichting steeg in 2020 van € 1.144 miljoen tot € 1.308 miljoen.

De absolute bedragen zeggen op zich echter niet zo veel. Het pensioenfonds heeft nog nooit zoveel geld in kas gehad. Maar het kan ook zo maar veranderen. Het bestuur heeft de overlevingsgrondslagen herijkt en dit heeft geleid tot een stijging van de actuele dekkingsgraad. De pensioenverplichting kan in waarde behoorlijk toe- of afnemen als gevolg van rentebewegingen. Om het risico van rentebewegingen te beperken, wordt het renterisico voor een belangrijk deel afgedekt. Bij rentebewegingen kunnen dus zowel het pensioenvermogen als de pensioenverplichting in waarde toe- of afnemen.

Z-score

De Z-score, die aangeeft in hoeverre het resultaat van het door het fonds gevoerde beleggingsbeleid afwijkt van het gemiddelde resultaat van de markt waarmee wordt vergeleken, is 0,59 in 2020 (2019: 0,14). Het gemiddelde van 5 jaar opeenvolgende Z-scores heet de performancetoets. De uitkomst van deze performancetoets (nieuwe stijl) laat over 2020 een getal van 1,57 (2019: 1,39) zien en is daarmee positief. Bpf Beton zit hiermee boven de norm van minimaal 0.

3.7.2 Kosten uitvoering pensioenregeling

Bpf Beton maakt voor het uitvoeren van de pensioenregeling diverse kosten. Globaal kunnen deze kosten worden onderverdeeld in kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling en kosten van het vermogensbeheer. Het bestuur van Bpf Beton vindt het belangrijk open te zijn over deze kosten. Onderstaand is in dit kader een rapportage over de kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling opgenomen. De kosten van het vermogensbeheer zijn opgenomen in paragraaf 3.7.3.

De kosten worden gepresenteerd overeenkomstig de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Hierdoor kunnen de kosten die pensioenfondsen maken, eenvoudiger met elkaar worden vergeleken.

De kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling voor 2020 bedragen € 2,4 miljoen (2019: € 2,4 miljoen). Omgerekend naar kosten per deelnemer (actieve deelnemers en pensioengerechtigde deelnemers) voor 2020 is dit € 159,98 (2019: € 159,84). Met ingang van 2016 heeft het fonds besloten een deel van de kosten toe te rekenen aan de vermogensbeheerkosten.

De kosten voor de uitvoering van de pensioenregeling zijn in 2020 met € 52 duizend toegenomen ten opzichte van 2019. De administratiekosten zijn toegenomen. De bestuurskosten, accountantskosten en advieskosten zijn gedaald.

De pensioenbeheerkosten zijn onderverdeeld in de categorieën:

- Bestuur, advies en controle
- Administratie

De kosten bestuur, advies en controle hebben betrekking op de bestuurlijke kosten (bestuur, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht), de advies- en controlekosten (actuaris, onafhankelijke accountant, aan derden uitbestede activiteiten) en contributies en bijdragen (waaronder toezichtkosten van DNB en AFM).

De administratiekosten hebben betrekking op de kosten met betrekking tot de deelnemers en pensioengerechtigden, werkgevers, financieel beheer, bestuursadvies en communicatie.

De kosten deelnemers bestaan uit alle werkzaamheden die de administratie van Bpf Beton verricht om de pensioenaanspraken te administreren, de uitkeringen van de pensioengerechtigden te verzorgen en alle deelnemers en gerechtigden te informeren. Te denken valt hierbij aan het verwerken van waardeoverdrachten, het afkopen van kleine pensioenen, het toekennen van pensioenen en de communicatie met alle doelgroepen (helpdesk, website, nieuwsbrief, Uniform Pensioenoverzicht, start- en stopbrief enzovoorts).

De kosten werkgever hebben betrekking op alle activiteiten die voortvloeien uit het beheer van het bestand van aangesloten werkgevers, de aanlevering en verwerking van de werknemersgegevens, het opleggen en innen van de pensioenpremies en het onderhouden van de contacten met die werkgevers.

De financieel beheer- en bestuursadvies hebben betrekking op het voeren van het bestuurssecretariaat en bestuursadvies, het opstellen van het bestuursverslag, het samenstellen van financiële rapportages, juridische ondersteuning en actuariële advies.

De communicatiekosten hebben betrekking op de communicatie zoals opgenomen in paragraaf 3.3 verzorgd door Centric PAIS.

Overzicht kosten uitvoering pensioenregeling:

Bestuur, advies en controle	2020	2019
<i>Bedragen * 1.000</i>		
Accountantskosten	55	83
Controle en advieskosten actuaris	184	180
Kosten adviseurs	102	152
Contributies en bijdragen	62	58
Bestuurskosten	207	225
		-
Overig	0	22
Totaal	610	676
Administratie	2020	2019
Fixed fee administratiekosten	1.819	1.702
Totaal pensioenbeheerkosten	2.429	2.378
Actieve deelnemers	7.072	7.031
Gepensioneerden	8.111	7.846
Totaal	15.183	14.877
Pensioenbeheerkosten in euro per deelnemer	159,98	159,84

LCP Kostenbenchmark 2020

Bpf Beton heeft meegedaan aan de kostenbenchmark 2020 (over het jaar 2019). De pensioenbeheerkosten over de periode 2017-2019 voor Bpf Beton waren € 158. Voor de peergroep met eind 2019 tussen 5.000 en 25.000 deelnemers was de mediaan € 240.

Oordeel bestuur pensioenbeheerkosten

Het bestuur is kritisch op de kosten, doch is van oordeel dat de pensioenbeheerkosten van € 160 per deelnemer in 2020 acceptabel zijn. Dit oordeel is gebaseerd op het feit dat de kosten per deelnemer ten opzichte van 2019 niet tot nauwelijks zijn gestegen en dat Bpf Beton in de periode van 2017 tot 2019 goed scoorde in de bovengenoemde peergroep van de LCP-kostenbenchmark 2020.

Wij hebben dit vergeleken met andere fondsen. Het verantwoordingsorgaan doet daar ook onderzoek naar. We herkennen dat bedrag.

3.7.3 Kosten van vermogensbeheer

De totale kosten van het vermogensbeheer in 2020 bedroegen € 5,4 miljoen (2019: € 4,5 miljoen). Afgezet tegen het gemiddeld belegd vermogen, komen de totale kosten van vermogensbeheer (incl. transactiekosten) in 2020 neer op 0,43% (2019: 0,41%) van het gemiddeld belegd vermogen (gesaldeerd met negatieve derivaten) van € 1.273 miljoen (2019: € 1.098 miljoen). De transactiekosten bedragen 0,10% (2019: 0,08%) van het gemiddeld belegd vermogen.

Hieronder treft u een toelichting van diverse vermogensbeheerskosten:

- De beheerskosten van beleggingen, deze hebben betrekking op:
 - fiduciair beheer: service fees, fiduciaire-/Multi manager pools en valuta afdekking fiduciare pools.
 - vermogensbeheer: BMO pools, LDI pools en discretionaire beleggingen.
- De overige kosten bestaan uit Reo kosten (maatschappelijk verantwoord beleggen) en accountants- en advieskosten.
- De transactiekosten bestaan uit BMO Pools, LDI Pools, discretionaire beleggingen en valuta hedging.

Transactiekosten vormen een aparte kostensoort, waarbij geldt dat de kosten worden bepaald door soort en omvang van de transacties die binnen de beleggingsportefeuille plaatsvinden. De gepresenteerde transactiekosten kunnen niet worden vergeleken, omdat op de markt geen benchmarks of normen beschikbaar zijn. Het pensioenfonds belegt voor een groot deel in beleggingsfondsen. De in- en uitstapkosten die het pensioenfonds betaalt aan deze beleggingsfondsen, zijn een indicatie van de kosten die de beheerders van de beleggingsfondsen maken om de financiële instrumenten aan te kopen of te verkopen. De aan- en verkoopkosten bij directe belegging in beleggingstitels zijn schattingen, waarvan de uitkomsten periodiek worden afgestemd met de relevante externe tegenpartijen. Deze kosten bestaan grotendeels uit kosten van brokers en transactiekosten die onderdeel uitmaken van de spread tussen bied- en laatkoersen.

Met ingang van 2016 heeft het fonds besloten een deel van de kosten toe te rekenen aan de vermogensbeheerkosten. De volgende kosten worden geheel of gedeeltelijk toegerekend aan de kosten voor vermogensbeheer

- 50% van kosten DNB en AFM (onderdeel van 'Contributies en bijdragen');
- 40% van de kosten bestuur inclusief de trainingskosten voor zover deze betrekking hebben op vermogensbeheer;
- 20% van de kosten accountant / actuaris (zowel controle als advies);
- 30% van de uren bestuursondersteuning (als onderdeel van 'Administratiekosten');
- 100% van de kosten adviseurs (voor zover deze daadwerkelijk betrekking hebben op vermogensbeheer);

De totale kosten voor de uitvoering van het vermogensbeheer over 2020 bedragen € 5.433 (2019: € 4.545). Dit bedrag is vastgesteld op look through basis en bestaat uit zowel directe kosten ('zichtbare' kosten, die het fonds op factuurbasis betaalt) als uit indirecte kosten ('niet zichtbare' kosten voor vermogensbeheer of transacties die verwerkt zijn in het rendement van het fonds). De indirecte kosten maken in de jaarrekening onderdeel uit van de beleggingsresultaten.

LCP Kostenbenchmark

Bpf Beton heeft meegedaan aan de kostenbenchmark 2020 (over het jaar 2019).

De vermogensbeheerkosten, exclusief transactiekosten, over de periode 2017-2019 voor Bpf Beton waren 0,34%, terwijl dit voor de peergroep van 72 pensioenfondsen met een pensioenvermogen eind 2019 tussen € 500 miljoen en € 2 miljard 0,36% bedroeg. Uit de benchmark bleek ook dat de beleggingsmix en de mate van actief beheer redelijk in lijn lagen met de peergroep, zodat de vergelijking ook eerlijk is.

De transactiekosten over de periode 2017-2019 voor Bpf Beton waren 0,12% en voor de peergroep van 72 fondsen 0,08%

Oordeel bestuur over vermogensbeheerkosten en transactiekosten 2020

Het bestuur beoordeelt de vermogensbeheerkosten van 0,33% en de transactiekosten van 0,10% als acceptabel, omdat:

- de kostenstijging ten opzichte van 2019 beperkt was;
- beide kostencategorieën voor de periode 2017-2019 redelijk in lijn lagen met de peergroep
- de peergroep en Bpf Beton qua beleggingsmix en qua mate van actief beheer dicht genoeg bij elkaar lagen, om een eerlijke vergelijking te kunnen maken.

Overzicht kerncijfers inzake vermogensbeheerkosten en rendementen:		
	2020	2019
Gemiddeld belegd vermogen *	1.272.744	1.097.920
<i>% van het gemiddeld belegd vermogen</i>		
Beheerkosten inclusief performance gerelateerde kosten	0,33%	0,33%
Transactiekosten	0,10%	0,08%
Totaal	0,43%	0,41%

* Het gemiddeld beheerd vermogen is berekend op basis van de ultimo jaarstanden.

Overzicht kosten vermogensbeheer in percentage van het belegd vermogen per beleggingscategorie

	2020				2019			
	Vermogen	Beheer kosten % van totale belegd vermogen	Transactie kosten % van totale belegd vermogen	Totale kosten % van totale belegd vermogen	Vermogen	Beheer kosten % van totale belegd vermogen	Transactie kosten % van totale belegd vermogen	Totale kosten % van totale belegd vermogen
Vastgoed	8%	0,03%	0,01%	0,03%	9%	0,03%	0,01%	0,04%
Aandelen	31%	0,10%	0,03%	0,13%	31%	0,10%	0,02%	0,12%
Vastrentende waarden	61%	0,20%	0,06%	0,26%	59%	0,19%	0,05%	0,24%
Commodities	-	-	-	-	1%	0,01%	0,00%	0,01%
Overige beleggingen	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	100%	0,33%	0,10%	0,43%	100%	0,33%	0,08%	0,41%

Vastgoed = Direct Vastgoed + Schroders Vastgoed + Beursgenoteerd Vastgoed

Aandelen = Aandelen Developed Markets + Aandelen Emerging Markets

Vastrentende Waarden = High Yield + Emerging market Debt Extern + Onderhandse Leningen + Hypotheken + Catastrofe Obligaties + Global Credits + Staatsleningen Onderpand + Rentederivaten & Liquiditeiten

Overzicht kosten vermogensbeheer:

2020	Beheerkosten	Performance gerelateerde kosten	Transactiekosten		Totaal
			Transactiekosten exclusief aan- en verkoopkosten	Aan- en verkoopkosten	
Kosten per beleggingscategorie					
Vastgoed	431	-	111	-	542
Aandelen	389	-	93	-	482
Vastrentende waarden	1.569	-	761	-	2.330
Commodities	-	-	-	-	-
Overige beleggingen	-	-	-	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl overlay	2.389	-	965	-	3.354
Kosten overlay beleggingen	486	-	330	-	816
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl overlay	2.875	-	1.295	-	4.170
Overige vermogensbeheerkosten					
Kosten fiduciair beheer	715				715
Bewaarloon	8				8
Overige kosten	540				540
Totaal overige vermogensbeheerkosten	1.263				1.263
Totaal kosten vermogensbeheer	4.138				5.433

2019	Beheerkosten	Performance gerelateerde kosten	Transactiekosten		Totaal
			Transactiekosten exclusief aan- en verkoopkosten	Aan- en verkoopkosten	
Kosten per beleggingscategorie					
Vastgoed	494	-	185	-	679
Aandelen	182	-	129	-	311
Vastrentende waarden	1.404	-	332	-	1.736
Commodities	72	-	71	-	143
Overige beleggingen	-	-	-	-	-
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën excl overlay	2.152	-	717	-	2.869
Kosten overlay beleggingen	438	-	168	-	606
Totaal kosten toe te wijzen aan categorieën incl overlay	2.590	-	885	-	3.475
Overige vermogensbeheerkosten					
Kosten fiduciair beheer	509				509
Bewaarloon	14				14
Overige kosten	547				547
Totaal overige vermogensbeheerkosten	1.070				1.070
Totaal kosten vermogensbeheer	3.660				4.545

4 Raad van Toezicht

4.1 Inleiding

De algemene opdracht van de raad van toezicht (hierna: de raad) is, zoals in de statuten en reglementen vastgelegd, het verantwoording afleggen over de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden, aan het verantwoordingsorgaan en in het jaarverslag.

De taken van de raad bestaan uit het toezicht houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het fonds. De raad is tenminste belast met het toezien op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De raad vormt zich ook een oordeel over het functioneren van het bestuur.

De leden van de raad hanteren een portefeuilleverdeling. Dit betreft de thema's governance/ communicatie, actuariel/risicomanagement/uitbesteding en beleggingen. Naast deze thema's heeft de raad in 2020 in zijn toezichtsplan een aantal specifieke thema's benoemd:

- Uitbestedingsbeleid / Centric.
- IT-beleid.
- Implementatie IORP-II.
- Evenwichtigheid premie/regeling in 2020.
- Toekomstvastheid bestuursmodel.

De werkwijze van de raad is gebaseerd op de Code Pensioenfondsen en op de VITP-Toezichtcode. Omdat 2020 een bijzonder jaar was vanwege COVID-19 is vaker en op afstand vergaderd. Met name met het dagelijks bestuur (DB) is vaker overleg gevoerd.

De raad heeft haar bevindingen gebaseerd op enerzijds de schriftelijke stukken van het bestuur en anderzijds op indrukken en feitelijkheden die tijdens overleggen met onder meer het bestuur aan de orde zijn geweest. De raad heeft in 2020 zeven keer vergaderd, grotendeels in de vorm van een video-vergadering vanwege COVID-19. De raad heeft twee keer overleg gevoerd met het verantwoordingsorgaan en drie keer met het bestuur. Daarnaast zijn door de leden van de raad een aantal bestuurs- en commissievergaderingen bijgewoond. In het kader van het jaarwerk is overleg gevoerd met de accountant en met de certificerend actuaaris. Ook heeft de raad met de drie sleutelfunctiehouders gesproken. Daarnaast is er maandelijks afstemming tussen de voorzitters van het bestuur en raad van toezicht geweest. Tevens heeft periodiek overleg plaatsgevonden tussen de voorzitters van het bestuur, raad van toezicht en verantwoordingsorgaan.

Deze rapportage is opgesteld in maart 2021 en is gebaseerd op de gebeurtenissen van het fonds in het kalenderjaar 2020.

4.2 Bevindingen, oordelen en aanbevelingen

Opvolging eerdere aanbevelingen van de raad van toezicht

Door de raad zijn het afgelopen jaar een aantal aanbevelingen gedaan over verschillende onderwerpen. De aanbeveling om te komen tot een goede verankering van een onafhankelijke bestuursondersteuning, die ondergebracht is bij Centric, is overgenomen. De taken zijn in de overeenkomst met Centric vastgelegd en er is een evaluatieformulier bestuursadvies vastgesteld. Het tijdig uitwerken van de bestuursnotulen en actielijst, die begin 2020 vertraging hadden opgelopen, loopt weer volgens schema. Bij de beleggingen is gestart met het opstellen van de gewenste investmentcases voor de beleggingscategorieën en is het DNB-beleggingsonderzoek afgerond. Een aantal punten is nog in behandeling. Dit betreft onder meer de uitbesteding van de pensioenadministratie en de uitwerking van het pensioenakkoord. De raad ziet dat het bestuur deze onderwerpen tijdig en adequaat heeft opgepakt.

De raad merkt op dat er een aantal punten zijn die door het bestuur als afgerond beschouwd worden maar die in feite doorlopend zijn en derhalve door de raad nauwlettend zullen worden gevolgd. Dit betreft onder meer het MVB-beleid, het opvolgingsplan voor bestuursleden en de regierol IRM.

Functioneren van de governance

De invulling van de sleutelfunctiehouders en -vervullers is in 2020 afgerond. De raad heeft met alle drie de sleutelfunctiehouders gesproken en heeft zich daarbij een beeld gevormd van de rapportages. Ook in de overleggen van de raad met het bestuur en de voorzitters komen de bevindingen van de sleutelfunctiehouders aan de orde, waarbij de raad toeziet hoe het bestuur opvolging geeft aan de aanbevelingen van de sleutelfunctiehouders. In de navolgende paragrafen wordt hier verder inhoudelijk op ingegaan. Het bestuur heeft het bestuursmodel en de bestuurssamenstelling aangepast. De raad heeft hierbij als klankbord gefungeerd en het bestuur een aantal adviezen meegegeven. Dit betreft onder meer het advies om de taken en bevoegdheden van voorzitter en bestuursleden en van de respectievelijke commissies goed vast te leggen zodat duidelijk is wie waar verantwoordelijk voor is. De eerder door de raad gevraagde aandacht voor de opvolgingsplanning is adequaat ingevuld met een heldere procesbeschrijving. Een aandachtspunt is de positie die het fonds inneemt naar de benoemende organisaties. De raad constateert dat het bestuur hier nog meer een pro-actieve houding in kan aannemen en de vereisten van het eigen functieprofiel als uitgangspunt mag nemen. De raad heeft goedkeuring gegeven aan de in dit kader aangepaste profielschets voor bestuursleden. Ook ten aanzien van de aanpak van COVID-19 door het bestuur heeft de raad een aantal adviezen uitgebracht, die voor het merendeel door het bestuur overgenomen zijn. De raad ziet dat de aanpak van het bestuur ten aanzien van COVID-19 adequaat is, maar constateert dat de ingelaste overleggen van de voorzitters in de loop van de tijd wel het karakter van reguliere DB-vergaderingen hebben gekregen.

Functioneren van het bestuur en cultuur en gedrag

De leden van de raad hebben een aantal bestuurs- en commissievergaderingen bijgewoond om een oordeel te kunnen vormen over de boardroomdynamics. Deze vergaderingen waren door COVID-19 digitaal. De bestuursstukken zijn goed verzorgd en uitgebreid, met voorleggers en indien gewenst voorzien van een risico opinie. De raad constateert dat het bestuur goede nota neemt van deze stukken. Wel valt op dat het bestuur bij de bespreking van de stukken relatief veel tijd besteed aan punten die een meer operationeel karakter hebben.

De voorzitter van het bestuur geeft goede leiding aan de vergaderingen en geeft waar nodig richting en geeft de bestuursleden de ruimte om een eigen inbreng te leveren. Bij de bestuursvergaderingen wordt altijd vanuit de commissies en werkgroepen een schriftelijke of mondelinge terugkoppeling gegeven. De raad vraagt met name aandacht voor een meer gestructureerde terugkoppeling vanuit de pensioencommissie en het operationeel overleg.

Beleggingsbeleid

Het bestuur heeft verdere stappen gezet in het definiëren van het beleggingsbeleid, mede ingegeven door een DNB-onderzoek naar het vermogensbeheer van het fonds. Dit heeft ertoe geleid dat het fonds nu investment cases heeft opgesteld voor een aantal beleggingscategorieën, waaronder aandelen (ontwikkelde en opkomende markten), het renteafdekkingsbeleid en High Yield obligaties. Dit proces zal in 2021 worden afgerond. Onderdeel van de investment cases zijn kaderstellingen, die het bestuur in staat stellen een manager te selecteren en te beoordelen. Ook zijn er voor een aantal processen beleidsdocumenten opgesteld, waaronder de herbalancering, het tegenpartijbeleid, securities lending en managerselectie. Hierdoor wordt het beleggingsbeleid steeds beter ingekaderd en kan steeds worden teruggevalen op beleidsdocumenten.

De raad constateert dat het bestuur in 2020 een evaluatie van de fiduciair manager heeft uitgevoerd en vervolgens heeft besproken met BMO. Daar zijn een aantal actiepunten uit voortgekomen die in 2021 verder zullen worden opgepakt.

Eind 2019 heeft het bestuur Sweco opdracht gegeven een advies uit te brengen met betrekking tot het toekomstige strategische vastgoedbeleid. Begin 2020 heeft het bestuur deze studie besproken en besloten het nieuwe vastgoedbeleid pas te implementeren nadat de investment case vastgoed zal zijn opgesteld in 2021. De raad vindt dit de juiste volgorde in het proces, maar constateert ook dat hierdoor de implementatie steeds verder vooruit wordt geschoven.

Het bestuur heeft in 2020 veel aandacht besteed aan een verder explicitering van het beleid ten aanzien van maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB). Hierdoor wordt het MVB steeds meer een onderdeel van de beleggingscyclus, waarbij de stappen

beleid, risico-identificatie, implementatie, monitoring en rapportage een plaats krijgen in de cyclus. De toenemende wet- en regelgeving, waaronder o.a. IORP-II en SRD, dwingt alle pensioenfondsen het beleid steeds verder te ontwikkelen. De fiduciair manager heeft veel kennis op dit terrein en speelt hierin een adviserende rol.

In het beleggingsplan 2021 worden geen grote veranderingen doorgevoerd ten opzichte van 2020. De strategische portefeuille is, na het zorgvuldig afwegen van alternatieven, gelijk gebleven. Er zullen slechts enkele kleine verschuivingen plaats vinden, die VEV-neutraal worden doorgevoerd. Zo zal het belang in zakelijke hypotheeklen worden afgebouwd ten gunste van particuliere hypotheeklen. In 2021 zal een nieuwe ALM-studie worden uitgevoerd, die tot een nieuwe strategische portefeuille moet leiden. Hierin zullen ook eventuele ontwikkelingen met betrekking tot het nieuwe pensioenakkoord meegenomen kunnen worden. De raad constateert dat het proces van de totstandkoming van het beleggingsplan 2021 goed is doorlopen.

Het bestuur heeft besloten de besluitvorming van het beleggingsbeleid op een andere wijze vorm te geven. In plaats van het werken met portefeuillehouders vermogensbeheer is een Beleggings Advies Commissie (BAC) geïnstalleerd, waardoor de besluitvorming op een efficiëntere wijze kan plaatsvinden. Deze bestaat uit drie leden onder voorzitterschap van een onafhankelijk bestuurder. De raad zal de werkwijze en het functioneren van de BAC en de relatie tussen BAC en bestuur gaan volgen.

Algemene gang van zaken in het fonds

2020 was een bijzonder jaar door COVID-19. Vooral nog heeft dit niet geleid tot belemmeringen in het functioneren van het fonds en de uitbestede partijen. De uitvoering van de pensioenadministratie door Centric stond wel onder druk, onder meer door vertrekkende klanten. Daarom is een marktverkenning van pensioenuitvoerders uitgevoerd. De raad constateert dat er beperkte mogelijkheden zijn om de uitvoering van de pensioenadministratie elders uit te besteden, vanuit risico-overwegingen is het echter wel gewenst om een concreet alternatief achter de hand te hebben. Daarnaast heeft het bestuur ingestemd met de transitie naar een nieuw administratiesysteem. De raad heeft uit de bestuursstukken en -notulen niet kunnen opmaken of het bestuur voldoende grip heeft op de risico's bij de transitie van het pensioenadministratiesysteem. Daarom is gevraagd naar een meer gestructureerde informatievoorziening en bespreking over dit onderwerp in het bestuur.

In de decembervergadering heeft het bestuur gesproken over de uitwerking van het pensioenakkoord.

Naleving Code Pensioenfondsen

De raad rapporteert conform de in 2018 vernieuwde Code Pensioenfondsen over de naleving ervan door het bestuur. De raad heeft kennis genomen van de door het bestuur uitgevoerde evaluatie over de naleving van de normen uit de Code en het in dit jaarverslag opgenomen integrale overzicht over de naleving van de Code. Met het opnemen van dit integrale overzicht is de aanbeveling van de raad van vorig jaar ter zake overgenomen. Met dit overzicht is inzichtelijk gemaakt op welke wijze de Code wordt nageleefd. Uit het integrale overzicht rapportage blijkt dat het bestuur voor alle onderdelen van de Code aangeeft dat aan de normen wordt voldaan.

Risicomanagement

De cyclus t.a.v. risicomanagement wordt door de IRM-commissie en het bestuur periodiek en op gestructureerde wijze doorlopen. De invulling van de sleutelfunctiehouder en -vervuller Risk (IORP-II) heeft bijgedragen aan een verdere versterking van de aandacht voor risicomanagement in de processen en besluitvorming. Bij de inrichting van de nieuwe governance in 2020 heeft de raad aandacht gevraagd voor een heldere verdeling van 1e-lijns, 2e-lijns en 3e-lijns activiteiten. De wijze waarop dit door het pensioenfonds wordt ingevuld, zal in 2021 verder worden besproken.

In 2020 is door het pensioenfonds aandacht besteed aan IT-risico's en informatiebeveiliging. Als onderdeel daarvan is in het vierde kwartaal een risico-assessment uitgevoerd over dit onderwerp. De raad onderstreept het belang van een goede beheersing van IT-risico. Mede naar aanleiding van de risico's rondom de pensioenuitvoering en de overgang naar een nieuw, meer individueel pensioenstelsel zal dit een belangrijk onderwerp blijven.

Evenwichtige belangenafweging

Evenwichtige belangenafweging is een belangrijk onderwerp voor zowel het bestuur als de raad. Dit onderwerp speelt een grote rol bij de discussies over de premie en pensioenopbouw in de komende jaren. Ook met het oog op het landelijke pensioenakkoord en de transitieperiode naar een nieuw pensioenstelsel is evenwichtigheid een belangrijk thema.

Vanaf het begin van 2020 is het bestuur reeds in overleg met de cao-partijen over de premie en de pensioenopbouw voor 2021 (en daarna). In deze gesprekken is door het bestuur nadrukkelijk aandacht gevraagd voor de lage premiedekkingsgraad, waardoor sprake is van een negatief effect op het herstel van het pensioenfonds. Helaas zijn de cao-partijen er samen niet uitgekomen om de uitgangspunten voor de pensioenregeling 2021 tijdig vast te stellen. Daardoor was het bestuur genoodzaakt om terug te vallen op eerder gemaakte afspraken. Ondanks dat de premiedekkingsgraad hierdoor nog ruim onder de streefwaarde van het bestuur ligt, vindt de raad het positief dat het bestuur een duidelijk signaal heeft afgegeven over het gewenste niveau en de mate waarin het bestuur een lage premiedekkingsgraad in de komende jaren nog acceptabel vindt vanuit een evenwichtige belangenafweging.

Eind 2020 heeft de overheid concept wetgeving gepubliceerd ten aanzien van het nieuwe pensioenstelsel. Omdat deze nieuwe wetgeving grote gevolgen zal hebben voor het fonds en de verschillende deelnemersgroepen, adviseert de raad het bestuur om zich hier goed op voor te bereiden. Dit kan bijvoorbeeld door op voorhand te inventariseren wat de potentiële wijzigingen concreet betekenen voor het fonds en te zorgen dat alle partijen binnen het fonds over voldoende kennis van zaken beschikken om straks de besluiten te kunnen nemen. De raad adviseert het bestuur dit traject goed voor te bereiden. De raad zal toetsen of het bestuur daarbij de beleidsafwegingen evenwichtig toepast.

Communicatie en transparantie

Door middel van een enquête worden de deelnemers worden betrokken bij het verbeteren van de communicatie. Het is positief dat op deze manier direct wordt aangehaakt bij de doelgroep. Besloten is om de website en het deelnemersportaal te moderniseren.

In de werkgroep communicatie komt vooral de operationele communicatieaanpak aan de orde. De raad heeft geen zicht op een evaluatie van ingezette middelen en het beoogde en gerealiseerde bereik. In het communicatiebeleidsplan zijn hierover wel expliciete afspraken gemaakt. Aanbevolen wordt dit punt bij de terugkoppeling van de enquêteresultaten mee te nemen.

4.3 Verklaring inzake goedkeuring van het bestuursverslag en de jaarrekening

De raad van toezicht van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie verklaart, conform het gestelde in artikel 6, lid 7 van het Reglement van de raad van toezicht, goedkeuring te verlenen aan het besluit tot vaststelling van het bestuursverslag 2020 en de jaarrekening 2020.

4.4 Reactie bestuur

Naar aanleiding van de rapportage van de raad van toezicht is onderstaand de reactie van het bestuur.

Het positieve algemeen oordeel van de raad van toezicht wordt door het bestuur erg gewaardeerd.

Het bestuur heeft kennisgenomen van de aanbevelingen en bevindingen die de raad van toezicht in haar rapportage heeft gegeven. De aanbevelingen worden door het bestuur ter harte genomen en zijn voor een deel reeds opgepakt.

Het bestuur bedankt de raad van toezicht voor de rol die zij in het verslagjaar heeft vervuld en is erkentelijk voor hun inspanningen.

5 Verantwoordingsorgaan

5.1 Verslag 2020

5.1.1 Algemeen

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid, alsmede de beleidskeuzes voor de toekomst. Het verantwoordingsorgaan legt zijn oordeel tenminste één maal per jaar schriftelijk vast.

Het verantwoordingsorgaan heeft een adviesrecht ten aanzien van:

- a) het beleid inzake beloningen.
- b) de vorm en inrichting van het intern toezicht.
- c) de profielschets voor leden van de raad van toezicht.
- d) het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure.
- e) het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid.
- f) gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het fonds of de overname van verplichtingen door het fonds.
- g) liquidatie, fusie of splitsing van het fonds.
- h) het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst.
- i) het omzetten van het pensioenfonds in een andere rechtsvorm, bedoeld in artikel 18 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.
- j) de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

Het bestuur legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de wijze waarop het is uitgevoerd. De raad van toezicht legt verantwoording af over de uitoefening van zijn taken en bevoegdheden aan het verantwoordingsorgaan.

5.1.2 Samenstelling verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan werd eind 2020 gevormd door:

naam	vertegenwoordigt	begin zittingstermijn	eind huidig zittingstermijn	
Anton Rijkers (plv. voorzitter)	BFBN - werkgevers	01-07-2014	30-06-2022	herbenoembaar
Arend van den Burg	CNV - werkenden	01-07-2014	30-06-2021	herbenoembaar
Bert Bodelier	De Unie - werkenden	01-07-2014	30-06-2022	herbenoembaar
Jan van Mulligen	PCOB - gepensioneerden	01-07-2014	30-06-2024	einde termijn
Jos Smets	FNV - werkenden	01-07-2018	30-06-2022	herbenoembaar
Wim van der Linden (voorzitter)	De Unie - gepensioneerden	01-07-2014	30-06-2021	herbenoembaar
Wout Pieterse	gepensioneerden	01-07-2014	30-06-2021	herbenoembaar

In 2020 liep de zittingstermijn voor Jan van Mulligen af en hij is opnieuw door de PCOB voorgesteld als lid verantwoordingsorgaan en door het bestuur vervolgens benoemd.

Ook hebben de cao-partijen bericht gekregen van De Unie dat De Unie niet meer deel zal nemen aan de CAO in de Betonproductenindustrie. Aan het eind van de zittingstermijn van de 2 leden in het verantwoordingsorgaan namens De Unie zullen aan andere werknemersorganisaties of organisaties van pensioengerechtigden gevraagd worden leden voor te stellen.

In de komende jaren lopen de zittingstermijnen van de meeste leden van het verantwoordingsorgaan af. Het merendeel kan niet meer (her)benoemd worden. Het verantwoordingsorgaan maakt zich zorgen over vervanging van deze leden. Om ook jongeren en vrouwen in het verantwoordingsorgaan te krijgen, zodat een betere representatie van het deelnemersbestand verkregen wordt, wil het verantwoordingsorgaan met het bestuur bekijken of de reglementen kunnen worden aangepast zodat ook organisatie onafhankelijken d.m.v. verkiezingen tot het verantwoordingsorgaan kunnen toetreden.

5.1.3 Werkzaamheden in 2020

Aan het begin van 2020 heeft het verantwoordingsorgaan afspraken gemaakt in een Plan van Aanpak over de agenda voor 2020 met de daarbij behorende activiteiten en begroting. Het bestuur heeft zich hierin kunnen vinden en heeft de begroting goedgekeurd.

Het verantwoordingsorgaan heeft in 2020 vier keer per Teams digitaal vergaderd. Twee maal met gedeeltelijke aanwezigheid van bestuursleden en tweemaal zonder aanwezigheid van bestuursleden.

Tevens heeft het verantwoordingsorgaan twee maal digitaal vergaderd met de raad van toezicht.

Het verantwoordingsorgaan heeft drie maal een digitale studieochtend of -middag gehad. De onderwerpen behandeld tijdens de studietijden waren de deskundigheidsgebieden:

- Het besturen van een organisatie
- Relevante wet- en regelgeving
- Pensioenregelingen en pensioensoorten
- Financieel-technische en actuariële aspecten, waaronder financiering, beleggingen, actuariële principes en herverzekering
- Administratieve organisatie en interne controle
- Communicatie
- Uitbesteding

Het verantwoordingsorgaan heeft in eind 2020 de test geschiktheidsniveau A pensioenbestuurder per computer afgelegd bij SPO. Het resultaat van de test was dat op al de deskundigheidsgebieden er minimaal 1 VO-lid is die aan geschiktheidsniveau A voldoet. Hierbij heeft het VO haar doelstelling bereikt.

De voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter van het verantwoordingsorgaan hebben tweemaal digitaal overleg gehad met de voorzitter en de secretaris van het bestuur en de voorzitter van de raad van toezicht.

Een lid van het verantwoordingsorgaan heeft een Teams-vergadering van het bestuur bijgewoond.

Een paar leden van het verantwoordingsorgaan hebben aan de webinars van de Pensioenfederatie deelgenomen.

Het verantwoordingsorgaan heeft 2 speerpuntengroepen, één betreffende communicatie en één betreffende financiën. De speerpuntengroep communicatie heeft in samenwerking met de communicatie adviseur van de pensioenuitvoerder zich bezig gehouden met het beter leesbaar maken van ons pensioenblad "Voor nu en later". Tevens is door de speerpuntengroep extra aandacht besteed aan de informatie op de website van het fonds en aan de informatie die aan de werkgevers wordt verstrekt. Dit heeft geleid tot enkele opmerkingen en aanpassingen van de info op de website.

De speerpuntengroep financiën heeft van een 50-tal pensioenfondsen, hoofdzakelijk bedrijfstakpensioenfondsen, uit hun jaarverslagen 2019 de uitvoerings- en beleggingskosten per deelnemer gehaald en dit vergeleken met de uitvoerings- en beleggingskosten van ons fonds. Ons fonds zat wat betreft kosten in 2019 ruimschoots onder het gemiddelde van de ca. 50 andere fondsen.

Het verantwoordingsorgaan heeft een zelfevaluatie gehouden.

5.1.4 Bestuur

Ondersteund door waarnemingen van de raad van toezicht concludeert het verantwoordingsorgaan dat het bestuur zich professioneel en volwassen naar elkaar opstelt, dat het bestuur de materie beheerst, de ontwikkelingen overziet, over passende deskundigheid beschikt en voldoende tegenwicht biedt aan externe deskundigen, adviseurs en uitvoerders.

Er is een goede aandacht voor individueel functioneren en zelfevaluatie.

Het bestuur heeft in 2019 en begin 2020 gekeken naar een ander bestuursmodel en heeft het verantwoordingsorgaan hierover adequaat geïnformeerd. Een nieuw bestuursmodel is per 1 oktober 2020 ingesteld. Het fonds heeft nu een bestuurssamenstelling volgens het paritaire plus model: 3 leden namens werkgevers, 2 leden namens werknemers, 1 lid namens gepensioneerden en 2 onafhankelijke leden. Ook zijn er nu diverse bestuurscommissies ingesteld.

Bij dit nieuwe bestuursmodel is door het bestuur een aangepaste beloningsstructuur voorgesteld, waarbij voor een gedeelte een koppeling wordt gemaakt met de voltijds beloning voor een pensioenbestuurder volgens advies van de Pensioenfederatie. Het VO heeft het bestuur geadviseerd ook de beloningen van de leden van de raad van toezicht en de leden van het verantwoordingsorgaan voor een percentage aan de voltijds beloning te koppelen en het bestuur heeft het advies van het verantwoordingsorgaan opgevolgd. Het verantwoordingsorgaan is vervolgens akkoord gegaan met de nieuwe beloningsstructuur.

In 2020 zijn door het bestuur de sleutelfunctiehouders en sleutelfunctie vervullers voor actuariële zaken, risicobeheer en interne audit benoemd. Het verantwoordingsorgaan is door het bestuur hierover duidelijk geïnformeerd.

5.1.5 Evenwichtige belangenbehartiging

Het verantwoordingsorgaan stelt vast dat het bestuur zich richt op evenwichtige afweging van de belangen van alle belanghebbenden. Het bestuur heeft aandacht voor vastleggen van afwegingen en conclusies over evenwichtige belangenafweging. De gevolgen van het beleid voor de evenwichtige belangenafweging worden regelmatig met betrokken partijen besproken.

5.1.6 Beleggingsbeleid

Het verantwoordingsorgaan is tevreden over het gevoerde beleggingsbeleid. Het vermogen van ons fonds is in 2020 met ruim 16 % gestegen. De gunstige beleggingsresultaten zijn hier grotendeels de oorzaak van.

Helaas zijn ook de technische voorzieningen gestegen met bijna 14 % gestegen vanwege een lagere rente.

De groei van de actuele dekkingsgraad in 2020 van 103,1 % ultimo 2019, naar 105,4 % ultimo 2020 en de kleine toename van de beleidsdekkingsgraad naar 98,3 % staan echter nog geen toeslagverlening toe.

5.1.7 Premie

Eind 2020 konden de cao-partijen het helaas niet eens worden over de premie voor 2021. Aangezien er door het bestuur en cao-partijen afspraken gemaakt waren over vaststelling van premies bij het ontbreken van een standpunt van de cao-partijen, zijn deze afspraken betreffende de premie voor 2021 uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan is akkoord gegaan met een premieverhoging en een opbouwverlaging tot het kostendekkende niveau. De benodigde verhoging is verdeeld over 50% premieverhoging en 50% opbouwverlaging.

5.1.8 Toeslag

In het verslagjaar is de toeslagambitie niet gerealiseerd – er is geen toeslag gegeven. Het bestuur heeft aangegeven dat het verlenen van toeslag niet aan de orde is omdat de (beleids)dekkingsgraad zich niet op het vereiste niveau bevindt. Het verantwoordingsorgaan begrijpt dit. Op basis van de huidige financiële positie is de kans op een toeslag op korte termijn klein. Het bestuur informeert de betrokken deelnemers hier adequaat over. Het herstelplan is bij het verantwoordingsorgaan bekend. Het verantwoordingsorgaan wordt voldoende op de hoogte gehouden over de ontwikkelingen

5.1.9 Risicobeheersing

Het risicobeheersingsproces is naar de mening van het verantwoordingsorgaan adequaat ingericht. De commissie IRM (Integraal Risico Management) van het bestuur heeft een beleidsplan opgesteld en het bestuur voert dit geplande beleid naar behoren uit. Het verantwoordingsorgaan is tijdens de overleggen met het bestuur voldoende geïnformeerd inzake de risicobeheersing.

5.1.10 Communicatiebeleid

In 2020 hebben de deelnemers van het fonds 2 x het fondsblad “Voor nu en later” ontvangen. Tevens zijn er op de website diverse berichten geplaatst. Het fonds wil zoveel mogelijk digitaal (gaan) communiceren en heeft aan elke deelnemer zijn of haar e-mailadres gevraagd. Toch zullen volgens het verantwoordingsorgaan de door de wet vereisten mededelingen aan de deelnemers op papier aan de deelnemers moeten worden verstrekt aangezien niet iedereen digitaal kan of wil communiceren. Eind 2020 is door het fonds een enquête gehouden onder de deelnemers over de wijze waarop het fonds de meeste deelnemers kan bereiken. De veranderingen die de uitwerkingen van het pensioenakkoord gaan geven zullen goed gecommuniceerd moeten worden. De website zal worden vernieuwd en allerlei oude informatie is al van de website verwijderd.

5.1.11 Toekomst

Momenteel wordt het pensioenakkoord uitgewerkt. Het verantwoordingsorgaan kan zich goed vinden in het besluit van het bestuur om een (externe) projectleider aan te stellen om de veranderingen die het pensioenakkoord gaat geven bij ons fonds te implementeren. Diverse keuzes zullen gemaakt moeten worden, b.v. welk pensioencontract en hoe het vermogen van ons fonds te verdelen in eigen potjes. Voor het verantwoordingsorgaan is het belangrijk om er op toe te zien dat dit op een evenwichtige wijze gebeurt en dat aan de belangen van alle deelnemers op evenredige wijze wordt toegekomen.

5.2 Oordeel 2020

Het verantwoordingsorgaan is van oordeel dat het bestuur in het jaar 2020 op evenwichtige wijze is omgegaan met de belangen van alle belanghebbenden en de juiste beleidskeuzes heeft gemaakt voor de toekomst. De pensioenregeling is ook in 2020 op een juiste manier uitgevoerd.

Tevens is het verantwoordingsorgaan van mening dat de raad van toezicht zijn taken en bevoegdheden correct heeft uitgevoerd en kan het verantwoordingsorgaan zich vinden in de bevindingen en aanbevelingen welke de raad van toezicht verwoord heeft in zijn jaarrapportage 2020.

Het verantwoordingsorgaan dankt het bestuur en de raad van toezicht voor de open en constructieve samenwerking en spreekt zijn waardering uit voor de werkzaamheden die verzet zijn in 2020. Het verantwoordingsorgaan zet deze samenwerking graag op dezelfde wijze voort in 2021 en volgende jaren.

5.3 Reactie bestuur

Naar aanleiding van het oordeel van het verantwoordingsorgaan is onderstaand de reactie van het bestuur.

Het bestuur constateert met genoegen dat het verantwoordingsorgaan concludeert dat het bestuur de belangen op evenwichtige wijze afweegt en dat de bestuurlijke processen bij het Bpf Beton verantwoord zijn ingericht en naar behoren worden uitgevoerd.

Het bestuur bedankt het verantwoordingsorgaan voor de werkzaamheden die zij gedaan heeft en heeft deze dankzegging ook expliciet uitgesproken in de gezamenlijke overlegvergadering op 27 mei 2021. In deze vergadering heeft het verantwoordingsorgaan haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen gestructureerd teruggekoppeld en nader toegelicht.

6 Slotwoord

Het jaar 2020 stond voor het bestuur onder andere in het teken van de organisatorische en financiële gevolgen door het coronavirus (COVID-19). Iedereen merkt nog steeds de gevolgen hiervan in het dagelijkse leven. Gedurende het boekjaar heeft het bestuur de ontwikkelingen op de voet gevolgd. Het bestuur heeft een protocol opgesteld met een aantal richtlijnen. Het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan volgen deze richtlijnen en de landelijke richtlijn vanuit het RIVM.

Daarnaast is veel aandacht besteed aan de toekomst van het fonds en de financiële positie. Ook in 2020 traden bestuur en cao-partijen met elkaar in overleg om naar de toekomst van de eigen pensioenregeling te kijken. Cao-partijen zijn er helaas niet in geslaagd om een akkoord te bereiken. Het bestuur en cao-partijen zetten in 2021 de gesprekken voort. En vormt met cao-partijen een projectgroep om het nieuwe pensioencontract voor te bereiden.

De financiële marktontwikkelingen en de lage rentestand oefenen een negatief effect uit op de beleidsdekkingsgraad. Dat blijft een bron van zorg voor Bpf Beton. Vanaf juli 2020 neemt de beleidsdekkingsgraad langzaam weer toe, maar we zijn er nog niet. De aanhoudend slechte financiële positie heeft nog steeds tot gevolg dat er jaarlijks te weinig premie binnenkomt om de nieuwe pensioenaanspraken te kunnen bekostigen. Dat heeft consequenties gehad voor de hoogte van de premie en het opbouwpercentage in 2021. Het bestuur heeft voortdurend aandacht voor de financiële positie van Bpf Beton en probeert deze zo goed mogelijk te verbeteren met de middelen die het bestuur ter beschikking staan. Onder meer via de website en nieuwsbrieven houdt het bestuur de werkgevers, (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en overige belanghebbenden goed op de hoogte van de ontwikkelingen.

Ook dit jaar besteedde het bestuur veel aandacht aan de geschiktheid van de bestuursleden, zowel individueel als voor het bestuur als geheel. De steeds toenemende geschiktheidseisen zorgen ervoor dat het bestuur voortdurend bezig is kennis op peil te houden. Het bestuur houdt daarbij de doelstellingen van Bpf Beton voor ogen, te weten: het uitkeren van ouderdoms- en nabestaandenpensioen in geval van ouderdom en overlijden en het nastreven van het toeslagenbeleid zoals eerder opgenomen in dit bestuursverslag.

Het bestuur wijzigde het bestuursmodel. Het paritaire model is aangevuld met twee experts en daardoor gewijzigd in een paritair plus bestuursmodel. Eveneens is besloten over te gaan op een commissiestructuur. De nieuwe governance is gedurende het boekjaar geïmplementeerd. Eind 2020 zijn de statuten gewijzigd en de huishoudelijke reglementen opgesteld.

Het bestuur bedankt hierbij alle medewerkers van de uitvoeringsorganisatie, de vermogensbeheerders en de externe partijen (privacy officer, sleutelfunctie vervullers risicobeheer, interne audit en actuaariaat, onafhankelijke accountant en actuarissen) voor de medewerking aan het handhaven van het bovengenoemde doel, wat dit jaar met de nodige inspanningen gepaard is gegaan.

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie
Amsterdam, 18 juni 2021

De heer G.W. van der Peijl (voorzitter)

De heer H.J. Wuijten (secretaris)

De heer D.P. Slob (bestuurslid)

De heer H.A. Kempen (bestuurslid)

De heer S.J.H. Borghouts (bestuurslid)

De heer A. Doeve (bestuurslid)

Mevrouw A. Houtman (bestuurslid)

7 Jaarrekening

In dit hoofdstuk presenteert het bestuur van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie statutair gevestigd te Amsterdam de jaarrekening over boekjaar 2020 eindigend op 31 december 2020. In hoofdstuk 8 Overige gegevens volgen de verklaringen van de certificerend actuaire en van de onafhankelijke accountant van het pensioenfonds.

De in dit hoofdstuk vermelde bedragen zijn in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

7.1 Balans per 31 december

(na voorgestelde bestemming saldo baten en lasten)

(x € 1.000)	Toelichting *)	2020 EUR	2019 EUR
Activa			
Vastgoedbeleggingen		98.382	101.684
Aandelen		448.006	395.474
Vastrentende waarden		721.228	599.219
Derivaten		239.590	168.898
Overige beleggingen		-107.045	-60.098
Beleggingen voor risico fonds	7.4.1	1.400.161	1.205.177
Vorderingen en overlopende activa	7.4.2	3.672	2.821
Overige activa	7.4.3	3.944	3.172
		1.407.777	1.211.170
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	7.4.4	68.023	35.893
Technische voorziening voor risico fonds	7.4.5		
Technische voorziening		1.308.236	1.144.313
Overige technische voorziening		20	19
Overige schulden en overlopende passiva	7.4.6	31.498	30.945
		1.407.777	1.211.170

*) De nummering verwijst naar de toelichting

Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)	%	%
Actuele dekkingsgraad	105,2	103,1
Beleidsdekkingsgraad	98,3	97,9

Staat van baten en lasten

<i>(x € 1.000)</i>	Toelichting	2020	2019
		EUR	EUR
Baten			
Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)	7.5.1	41.692	38.502
Beleggingsresultaten risico fonds	7.5.2	172.781	193.129
		214.473	231.631
Lasten			
Pensioenuitkeringen	7.5.3	16.639	15.582
Pensioenuitvoeringskosten	7.5.4	2.429	2.378
Mutatie technische voorzieningen:	7.5.5		
- Pensioenopbouw		56.815	44.103
- Rentetoevoegingen		-3.849	-2.406
- Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten		-15.576	-14.035
- Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		800	263
- Wijziging marktrente		179.925	185.536
- Wijziging overige actuariële uitgangspunten		-53.524	-57.448
- Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen		-668	-5.749
		163.923	150.264
Mutatie overige technische voorziening	7.5.6	1	1
Saldo overdrachten van rechten	7.5.7	-649	-218
		182.343	168.007
Saldo van baten en lasten		32.130	63.624

Bestemming van het saldo van baten en lasten

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
Mutatie algemene reserve	12.761	44.443
Mutatie solvabiliteitsreserve	19.369	19.488
Mutatie bestemmingsreserve VPL	-	-307
Saldo van baten en lasten	32.130	63.624

7.2 Kasstroomoverzicht

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies	40.703	39.014
Ontvangen waardeoverdrachten	1.538	1.220
Betaalde pensioenuitkeringen	-16.625	-15.523
Betaalde waardeoverdrachten	-1.154	-710
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-2.383	-2.593
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	22.079	21.408
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	422.987	661.323
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	14.395	15.416
Aankopen beleggingen	-454.024	-693.422
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-1.142	722
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-3.523	-3.153
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-21.307	-19.114
Mutatie geldmiddelen	772	2.294
Geldmiddelen per 1 januari	3.172	878
Mutatie geldmiddelen	772	2.294
Geldmiddelen per 31 december	3.944	3.172

7.3 Algemene toelichting

7.3.1 Inleiding

Het doel van de Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor de Betonproductenindustrie, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41199582, statutair gevestigd te Amsterdam (hierna het 'fonds') is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van het fonds.

Het vestigingsadres is Einsteinweg 12, 3404 LL, IJsselstein.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610. De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Het bestuur heeft op 11 juni 2021 de jaarrekening 2020 opgemaakt.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar.

7.3.2 Schattingswijzigingen

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen.

Met ingang van boekjaar 2020 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG2020 zoals gepubliceerd door het Actuarieel Genootschap (AG). De algemene sterftekansen die volgen uit de tafel worden voor het pensioenfonds gecorrigeerd in verband met ervaringssterfte.

De wijziging van de prognosetafel AG2018 naar de prognosetafel AG2020 heeft geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichting van € 34.267. De dekkingsgraad neemt hierdoor toe met 2,6%.

De correctie voor ervaringssterfte heeft geleid tot een verlaging van € 19.226. De dekkingsgraad neemt hierdoor toe met 1,5%.

Deze wijzigingen zijn bepaald per 31 december 2020 en het resultaat is via de Staat van Baten en Lasten als "Wijzigingen actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar 2020 verantwoord.

7.3.3 Algemene grondslagen

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Presentatie- en functionele valuta

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat tevens de functionele valuta is.

Waardering van een actief of een verplichting

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	31 december 2020	31 december 2019
	EUR	EUR
USD	1,22	1,12
JPY	126,32	121,99
GBP	0,90	0,85
CHF	1,08	1,09

7.3.4 Specifieke grondslagen

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, slechts indien de reële waarde van beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva alsmede liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering. Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Reële waarde

De beleggingen van het fonds worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van een beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per 31 december van het boekjaar. Voor niet-beursgenoteerde participaties en deelnemingen in onroerende zakenmaatschappijen is dit de berekende intrinsieke waarde die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

De reële waarde van de vastgoedfondsen die in internationaal vastgoed beleggen worden gewaardeerd op basis van de door de onderliggende vastgoedfondsen opgegeven beleggingswaarden van die fondsen, zoals deze op het moment van waardering aan de beheerder ter beschikking staan. Overige vermogensbestanddelen van het fonds worden gewaardeerd volgens algemeen aanvaarde verslaggevingsgrondslagen.

Aandelen

De reële waarde van niet-beursgenoteerde participaties is bepaald op basis van de laatst bekende intrinsieke waarde. Dit is het aandeel in het zichtbare eigen vermogen.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde is de per balansdatum geldende beurskoers.

Niet-beursgenoteerde vastrentende waarden worden gewaardeerd tegen reële waarde. Deze waarde wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen (rente, aflossingen en verwachte boeterente bij vervroegde aflossingen) contant te maken op basis van geldende marktrente, waarin opgenomen een opslag voor debiteurenrisico en liquiditeitsrisico.

Deposito's en vorderingen op banken worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs.

Participaties in beleggingsfondsen die beleggen in hypothecaire leningen worden gewaardeerd tegen actuele waarde. De actuele waarde is berekend door middel van de "discounted cash flow"-methode (hierna: DCF-model). Bij de actuele waarde berekening is uitgegaan van een aantal parameters c.q. veronderstellingen met betrekking tot de disconteringsvoet en de verwachte kasstroom. De disconteringsvoet bestaat uit een basisrente gelijk aan de euroswapcurve plus opslagen voor type onderpand, soort financiering en risicocategorie. De verwachte kasstroom is de te ontvangen rente en aflossing op basis van het gewogen gemiddelde moment van ontvangst inclusief het vervroegd aflossingsrisico. De gehanteerde parameters in het DCF-model zijn ultimo boekjaar geactualiseerd.

Leningen worden gewaardeerd tegen actuele waarde, zijnde de contante waarde van de met vervroegde aflossing aangepaste kasstromen, verdisconteerd tegen de rente op staatsobligaties met vergelijkbare looptijden inclusief eventuele opslagen behorende bij het risicoprofiel van de leningen.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de marktwaarde van het contract. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beurskoers per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op beschikbare marktinformatie als input voor gehanteerde waarderingsmodellen. Rentewaps worden gewaardeerd op basis van de verdisconteerde kasstromen tegen de zero-coupon swaprentecurve (EURIBOR). Creditposities in derivaten worden separaat verantwoord onder de overige schulden.

Overige beleggingen

De reële waarde van niet-beursgenoteerde participaties is bepaald op basis van de laatst bekende intrinsieke waarde. Dit is het aandeel in het zichtbare eigen vermogen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Hieronder worden de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het fonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit financieel toetsingskader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het surplusvermogen.

Algemene reserve

Deze reserve is dat deel van het vermogen dat resteert nadat via de resultaatbestemming de solvabiliteitsreserve op het gewenste niveau is gebracht. Er is geen sprake van een maximering van de algemene reserve.

Solvabiliteitsreserve

De hoogte van de Solvabiliteitsreserve is gelijk aan het Vereist Eigen Vermogen berekend op basis van het standaardmodel van DNB.

Bestemmingsreserve VPL

Na het beëindigen van de VPL-regeling per 1 januari 2017 zijn nog nakomende premies VPL ontvangen. Het bestuur heeft besloten deze ontvangsten te reserveren voor onvoorziene nakomende aanspraken van deelnemers uit hoofde van de VPL-regeling. De hoogte van de bestemmingsreserve VPL is gelijk aan de nakomende premiepremiebetalingen VPL. Op 1 december 2019 is deze bestemmingsreserve vrijgevallen ten gunste van de algemene reserve.

Technische voorziening

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds wordt gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toeslag)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december:

Overlevingstafel en ervaringssterfte

De voorziening ultimo jaar is berekend op basis van de door het Koninklijk Actuarieel Genootschap gepubliceerde Prognosetafel AG2020, startkolom 2021 (2019: Prognosetafel AG2018, startkolom 2020). De sterftetekansen zijn gecorrigeerd voor het verschil tussen de gehele Nederlandse bevolking en de deelnemerspopulatie van het pensioenfonds door gebruik te maken van

fondsspecifieke correctiefactoren, berekend op basis van het Willis Towers Watson ervaringssterfmodel 2020. De overlevingskansen van de kinderen aan wie een wezenpensioen wordt uitgekeerd worden op één gesteld (geen sterfte).

Partnerfrequentie

Voor de berekening van de technische voorzieningen voor nog niet ingegane partnerpensioenen wordt uitgegaan van de partnerfrequentie zoals opgenomen in de tabel WTW-2020. De partnerfrequentie wordt op de pensioendatum op 100% verondersteld. Na de pensioendatum wordt uitgegaan van het bepaalde partnersysteem.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Voor partnerpensioenen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

Ter dekking van nog niet ingegaan wezenpensioen wordt de voorziening voor het latente partnerpensioen voor deelnemers die nog niet gepensioneerd zijn met 2% verhoogd.

Voorziening voor toekomstige excassokosten

Ter dekking van toekomstige administratiekosten is een voorziening administratiekosten opgenomen. Deze voorziening bedraagt 3,5% (2019: 3,5%) van de totale netto voorziening pensioenverplichtingen.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

De technische voorzieningen voor de premievrijgestelde aanspraken van arbeidsongeschikte deelnemers worden bepaald als de contante waarde van de toekomstig op te bouwen aanspraken.

Voorziening voor het risico van premievrijstelling

Een voorziening voor het risico van premievrijstelling van zieke deelnemers die in de WIA terecht kunnen komen, wordt berekend door de invaliditeitsopslag uit de premie van de afgelopen twee jaar te nemen.

Niet opgevraagd pensioen

Voor ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen dat nog niet is ingegaan omdat de deelnemer onvindbaar is of niet reageert wordt er gereserveerd alsof het pensioen is ingegaan. Daarnaast wordt de som van de niet gedane uitkeringen gereserveerd. Wanneer er vijf jaar na de beoogde pensioenleeftijd voor de verzekerde nog steeds sprake is van niet opgevraagd pensioen, valt de voorziening van de verzekerde vrij (dit betreft zowel de vervallen als de toekomstige termijnen). Periodiek wordt de reservering voor niet opgevraagd pensioen getoetst.

Overige technische voorziening

Onder het hoofd 'Overige technische voorziening' worden voorzieningen opgenomen voor met de pensioenverplichtingen samenhangende risico's voor zover niet opgenomen in de berekening van de pensioenvoorziening. Het betreft hier voorziening gemoedsbezwaarden.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De (nominale) dekkingsgraad van het pensioenfonds wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de kortlopende schulden te delen op de technische voorzieningen zoals opgenomen in de balans. Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad

leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderinggrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico fonds (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

De premiebaten in het boekjaar zijn gebaseerd op de voorlopige loonsomopgaven van de werkgevers, tenzij definitieve loonsomopgaven al zijn verwerkt in dat boekjaar.

Beleggingsresultaten

Directe en indirecte beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsresultaten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als indirecte beleggingsresultaten in de staat van baten en lasten opgenomen. Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen. Verkoopkosten worden verantwoord als onderdeel van de gerealiseerde herwaarderingen.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten worden verstaan rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten en soortgelijke opbrengsten.

Dividend wordt verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn verrekend de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen, e.d.

Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben. De kosten worden gerapporteerd inclusief BTW.

Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

De pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken die toegekend zijn in het boekjaar.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking uit technische voorziening voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de technische voorziening. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen in de verslagperiode. In 2020 wordt 3,5% (2019: 3,5%) van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorziening ten behoeve van de pensioenuitvoeringskosten. Daarnaast valt 3,5% (2019: 6,25%) van de uitkeringen, afkopen en uitgaande waardeoverdrachten vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten).

Wijziging rentetermijnstructuur

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op de aanpassing van de sterftetafels. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake schattingswijzigingen.

Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

7.3.5 Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

7.4 Toelichting op de Balans

7.4.1 Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht van belegde waarden per beleggingscategorie

Ultimo 2020

(x € 1.000)	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per						
1 januari 2020	101.684	395.474	599.219	139.421	-60.098	1.175.700
Aankopen	1.825	43.669	408.530	-	-	454.024
Verkopen	-436	-25.870	-317.880	-32.245	-46.556	-422.987
Overige mutaties	363	-	1.170	-	-391	1.142
Waardemutaties	-5.054	34.733	30.189	102.041	-	161.909
Stand per						
31 december 2020	98.382	448.006	721.228	209.217	-107.045	1.369.788

Bij: Derivaten met een negatieve waarde 30.373

1.400.161

Ultimo 2019

(x € 1.000)	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per						
1 januari 2019	93.401	243.943	516.340	69.798	39.975	963.457
Aankopen	10.767	86.898	582.884	12.873	-	693.422
Verkopen	-10.881	-7.800	-539.420	-	-103.222	-661.323
Overige mutaties	-142	-	-371	-	-209	-722
Waardemutaties	8.539	72.433	39.786	56.750	3.358	180.866
Stand per						
31 december 2019	101.684	395.474	599.219	139.421	-60.098	1.175.700

Bij: Derivaten met een negatieve waarde 29.477

1.205.177

Het fonds belegt zowel in 2020 als in 2019 niet in premiebijdragende ondernemingen. Zowel ultimo 2020 als ultimo 2019 heeft het fonds geen beleggingen uitgeleend en heeft het fonds geen andere constructies waarbij de beleggingen niet ter directe beschikking van het fonds staan.

In de beleggingsfondsen wordt gebruik gemaakt van derivaten, er is sprake van collateral management. Ultimo 2020 bedraagt het in de beleggingsfondsen ontvangen collateral € 0 (2019: € 0) en het betaalde collateral € 9 (2019: € 45).

Voor directe beleggingen in derivaten is onderpand ontvangen in de vorm van staatsobligaties Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië ter waarde van € 32.966 (2019: € 33.611).

Derivaten met een negatieve waarde zijn evenals vorig jaar verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva.

Reële waarde

Schattingen en oordelen

Afgezien van de beleggingsvorderingen, -schulden en liquide middelen zijn de beleggingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor een deel van de beleggingen van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van verschillende waarderingsmodellen, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Gehanteerde waarderingsmethodiek op basis van Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, richtlijn 290

<i>(x € 1.000)</i>	Genoteerde marktprijzen EUR	NCW- berekningen EUR	Andere methode(n) EUR	Totaal EUR
Stand per 31 december 2020				
Vastgoedbeleggingen	-	-	98.382	98.382
Aandelen	-	-	448.006	448.006
Vastrentende waarden	212.895	127.996	380.337	721.228
Derivaten	-	209.217	-	209.217
Overige beleggingen	-	-	-107.045	-107.045
	212.895	337.213	819.680	1.369.788
Stand per 31 december 2019				
Vastgoedbeleggingen	-	-	101.684	101.684
Aandelen	-	-	395.474	395.474
Vastrentende waarden	191.046	98.301	309.872	599.219
Derivaten	-	139.421	-	139.421
Overige beleggingen	-	-	-60.098	-60.098
	191.046	237.722	746.932	1.175.700

Schatting van reële waarde

Vastgoedbeleggingen

Het deel van de waarde aan vastgoedbeleggingen dat is opgenomen op basis van 'andere methode' betreft indirect vastgoed. Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde per 31 december van het boekjaar. Voor niet-beursgenoteerde participaties en deelnemingen in onroerende zakenmaatschappijen is dit de berekende intrinsieke waarde die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Aandelen

Van de belegde waarde in aandelen staat de waarde van aandelenfondsen opgenomen als vastgesteld op basis van 'andere methode'. Aandelenfondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde.

Vastrentende waarden

Het deel van de vastrentende waarden dat is opgenomen op basis van "genoteerde marktprijzen" betreft vooral staatsobligaties. Onder "NCW berekeningen" zijn de hypotheke opgenomen waar bij de schatting van de reële waarde van hypotheke wordt uitgegaan van verwachte toekomstige kasstromen. Onder "andere methode" zijn de obligatiebeleggingsfondsen opgenomen die worden gewaardeerd tegen berekende intrinsieke waarde.

Derivaten

Bij de schatting van de reële waarde van derivaten wordt uitgegaan van verwachte toekomstige kasstromen.

Overige beleggingen

Onder "andere methode" zijn de liquide middelen met betrekking tot beleggingsactiviteiten, beleggingsdebiteuren en -crediteuren verantwoord.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
Indirect vastgoed	96.785	100.450
Beleggingsdebiteuren vastgoed	1.597	1.234
Stand per 31 december	98.382	101.684

Aandelen

De aandelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
Aandelenbeleggingsfondsen	448.006	395.474
Stand per 31 december	448.006	395.474

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
<i>Directe vastrentende waardenbeleggingen:</i>		
Staatsobligaties (beursgenoteerd)	212.896	191.046
Hypotheke	127.946	98.232
Leningen op schuldbekentenis	50	69
<i>Indirecte vastrentende waardenbeleggingen:</i>		
Obligatiebeleggingsfondsen	378.629	309.335
<i>Overige</i>		
Beleggingsdebiteuren vastrentende waarden	1.707	537
Stand per 31 december	721.228	599.219

Derivaten

De derivaten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

(x € 1.000)	2020	2019
	EUR	EUR
Rente derivaten	202.916	135.462
Valuta derivaten	6.301	3.920
Overige derivaten	-	39
Stand per 31 december	209.217	139.421

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het pensioenfonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico en het renterisico af te dekken. Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met te goeder naam en faam bekend staande partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Gebruik wordt gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps wordt de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloed.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2020:

Type contract	Contractomvang	Actuele waarde activa	Actuele waarde passiva
	EUR	EUR	EUR
Interest rate swaps	428.263	232.962	30.046
Valutaderivaten	352.078	6.628	327
Futures	-1.954	-	-
	778.387	239.590	30.373

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2019:

Type contract	Contractomvang	Actuele waarde activa	Actuele waarde passiva
	EUR	EUR	EUR
Interest rate swaps	413.086	164.404	28.942
Valutaderivaten	310.897	4.455	535
Futures	-1.774	39	-
	722.209	168.898	29.477

Overige beleggingen

De overige beleggingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
Liquide middelen	-107.600	-61.044
Beleggingsdebiteuren	555	946
Stand per 31 december	-107.045	-60.098

De liquide middelen bestaan uit kasmiddelen en de negatieve contraboeking variation margin. BPF Beton maakt binnen de LDI beleggingen gebruik van Central Cleared Interest Rate Swaps (CC IRS). Dagelijks wordt de waardemutatie van de CC IRS afgerekend met de tegenpartij (variation margin).

De marktwaarde van de CC IRS is per ultimo boekjaar 2020 toegenomen. Deze toename komt in de balans per 31 december 2020 tot uiting in een hogere waardering van de CC IRS en in een toename van de liquide middelen. Hierdoor ontstaat een dubbelstelling, die wordt gecorrigeerd via een negatieve contraboeking van de variation margin.

Door het pensioenfonds wordt niet belegd in premiebijdragende (aangesloten) ondernemingen.

7.4.2 Vorderingen en overlopende activa

Specificatie vorderingen en overlopende activa

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
Vordering op werkgevers	3.668	2.815
Vordering op deelnemers	4	6
Stand per 31 december	3.672	2.821

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

Nadere specificatie 'Vorderingen op werkgevers'

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
Werkgevers	3.742	2.857
Voorziening dubieuze debiteuren	-74	-42
Stand per 31 december	3.668	2.815

In 2020 is een bedrag van € 32 gedoteerd aan de voorziening (2019: vrijgevallen € 88). Er werd een bedrag van € 4 als oninbaar afgeschreven (2019: € 4).

7.4.3 Overige activa

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
Liquide middelen	3.944	3.172
Stand per 31 december	3.944	3.172

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de overige beleggingen opgenomen.

Er zijn evenals vorig jaar geen kredietfaciliteiten.

7.4.4 Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen 2020

<i>(x € 1.000)</i>	Solvabiliteits- reserve	Algemene reserve	Totaal
Stand per 31 december 2019	181.869	-145.976	35.893
Uit bestemming saldo van baten en lasten	19.369	12.761	32.130
Stand per 31 december 2020	201.238	-133.215	68.023

Mutatieoverzicht eigen vermogen 2019

<i>(x € 1.000)</i>	Solvabiliteits- reserve	Bestemmings reserve VPL	Algemene reserve	Totaal
Stand per 31 december 2018	162.381	307	-190.419	-27.731
Uit bestemming saldo van baten en lasten	19.488	-307	44.443	63.624
Stand per 31 december 2019	181.869	-	-145.976	35.893

Solvabiliteit

(x € 1.000)	31 december 2020		31 december 2019	
	EUR	%	EUR	%
Aanwezig vermogen	1.376.259	105,2	1.180.206	103,1
Af: technische voorzieningen op FTK-waardering	1.308.236	100,0	1.144.313	100,0
Eigen vermogen	68.023	5,2	35.893	3,1
Af: vereist eigen vermogen	201.238	15,4	181.869	15,9
Vrij vermogen	-133.215	-10,2	-145.976	-12,8
Minimaal vereist eigen vermogen	57.563	4,4	50.351	4,4
Actuele dekkingsgraad		105,2		103,1
Beleidsdekkingsgraad		98,3		97,9

Herstelplan

Per 1 januari 2020 was de beleidsdekkingsgraad 97,9% en lag daarmee onder het vereist eigen vermogen. Er is sprake van een dekkingstekort waardoor het fonds verplicht was om op uiterlijk 31 maart 2020 een herstelplan in te dienen bij DNB. Het fonds heeft op 31 maart 2020 het herstelplan verstuurd naar DNB. Hiermee vervalt het reeds bestaande herstelplan.

In het nieuwe herstelplan heeft het fonds aangegeven welke maatregelen worden ingezet om binnen 10 jaar het vereist eigen vermogen te behalen. Het fonds heeft zich ten doel gesteld om in 2029 een beleidsdekkingsgraad van 121,5% te hebben. Bij het opstellen van het herstelplan heeft het bestuur zich laten ondersteunen door externe adviseurs. Het herstelplan is goedgekeurd door toezichthouder DNB.

Het herstelplan is opgesteld op basis van de in 2020 geldende pensioenregeling, er wordt niet uitgegaan van aanvullende maatregelen.

In 2020 heeft de dekkingsgraad zich ten opzichte van het herstelplan als volgt ontwikkeld:

(x € 1.000)	Werkelijk	Herstelplan
	2020	2020
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	103,1%	102,9%
Premie	-1,7%	-1,7%
Uitkeringen	0,1%	0,0%
Verandering van de rentetermijnstructuur	-14,0%	0,0%
Rendement op beleggingen	15,5%	3,2%
Overige oorzaken en kruiseffecten	2,2%	0,0%
Dekkingsgraad per 31 december	105,2%	104,4%

In het herstelplan wordt uitgegaan van een dekkingsgraad van 102,9% primo 2020.

De dekkingsgraad bedroeg op 31 december 2020 105,2% en liep daarmee voor op het herstelplan dat uitgaat van 104,4% op die datum.

De verandering van de rentetermijnstructuur heeft geleid tot een daling van de dekkingsgraad. In het herstelplan is de verandering van de rentetermijnstructuur per definitie op nul gesteld. Bij de bepaling van de werkelijke dekkingsgraad is van de daadwerkelijke rentetermijnstructuur ultimo van het boekjaar uitgegaan die lager is dan de rentetermijnstructuur primo het jaar.

Het rendement op beleggingen heeft meer bijgedragen aan de dekkingsgraad dan verwacht volgens het herstelplan. Dit wordt verklaard doordat in het herstelplan is uitgegaan van een lager rendement dan het rendement op de beleggingen werkelijk was.

Het effect bij overige oorzaken en kruiseffecten wordt voornamelijk veroorzaakt door het resultaat door wijzigingen van de actuariële uitgangspunten. De in het herstelplan opgegeven maatregelen zijn volledig uitgevoerd, in het verslagjaar of het lopende jaar is geen definitieve korting doorgevoerd.

Ultimo 2020 was nog steeds sprake van een dekkingstekort. Daarom is op 30 maart 2021 een update van het herstelplan aan DNB verstuurd. Uit de update van het herstelplan 2021 volgt dat het fonds binnen de hersteltermijn uit zowel dekkingstekort als reservetekort zal zijn en vooralsnog niet hoeft te korten. Op 19 mei 2021 heeft DNB ingestemd met het herstelplan.

7.4.5 Technische voorzieningen

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
Basisregeling	1.289.108	1.129.030
Premievrijstelling / IBNR	19.128	15.283
Stand per 31 december	1.308.236	1.144.313

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
Stand per 1 januari	1.144.313	994.049
Pensioenopbouw	56.815	44.103
Rentetoevoegingen	-3.849	-2.406
Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten	-15.576	-14.035
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	800	263
Wijziging marktrente	179.925	185.536
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	-53.524	-57.448
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen	-668	-5.749
Stand per 31 december	1.308.236	1.144.313

Voor een toelichting op de verschillende posten wordt verwezen naar de toelichting op de verschillende posten uit de staat van baten en lasten.

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

(x € 1.000)	2020		2019	
	aantallen	EUR	aantallen	EUR
Actieve deelnemers	7.072	533.883	7.031	456.470
Pensioengerechtigden	8.111	271.731	7.846	249.216
Gewezen deelnemers	16.009	439.900	16.405	385.165
Overigen	-	18.620	-	14.881
Netto pensioenverplichtingen	31.192	1.264.134	31.282	1.105.732
Toekomstige kosten uitvoering pensioenregeling	-	44.102	-	38.581
Stand per 31 december	31.192	1.308.236	31.282	1.144.313

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

Overige technische voorziening

(x € 1.000)	2020	2019
	EUR	EUR
Spaarfonds gemoedsbezwaarden		
Stand per 1 januari	19	18
Rentetoevoeging	1	1
Stand per 31 december	20	19

Spaarfonds gemoedsbezwaarden

Het bestuur kan individuele vrijstelling van deelneming aan de verplichte pensioenregelingen aan een werknemer verlenen, indien deze gemoedsbezwaren heeft tegen iedere vorm van verzekeren. Dit ontslaat zijn werkgever noch betrokkene van de verplichting tot afdracht van de reguliere bijdragen aan het fonds. Deze bijdragen worden op een individuele spaarrekening gestort, waaraan jaarlijks intrest wordt toegevoegd. De gespaarde bijdragen van de gemoedsbezwaarden worden na het bereiken van de 68-jarige leeftijd in gelijke termijnen aan betrokkene gedurende 15 jaar uitgekeerd. Bij overlijden van de gemoedsbezwaarde voordat de uitkeringen zijn ingegaan, wordt het saldo in gelijke termijnen gedurende 15 jaar aan de partner uitgekeerd. Bij overlijden van de gemoedsbezwaarde na ingang van de uitkering, worden de uitkeringen gedurende de resterende periode voortgezet ten behoeve van de partner.

Korte beschrijving van de pensioenregeling

De regeling kent een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar en is een middelloonregeling. De toetredingsleeftijd is 21 jaar. Voor 2020 bedraagt het opbouwpercentage 1,875% (2019: 1,875%) van de pensioengrondslag. Het maximum pensioensalaris, de vaste bestanddelen van het inkomen, is gelijk aan het maximum premieloon als bedoeld in artikel 17 van de Wet financiering sociale verzekeringen.

Er is sprake van opbouw voor een levenslang partnerpensioen, dat 70% van het (haalbare) ouderdomspensioen bedraagt. In de regeling zijn tevens premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en flexibiliseringsmogelijkheden opgenomen.

Toeslagverlening

De mate van toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld en is afhankelijk van de financiële positie van het pensioenfonds. Er bestaat geen recht op toeslagen. De premie bevat geen expliciete opslag ten behoeve van het toeslagbeleid.

Bovendien wordt er door het pensioenfonds geen reserve aangehouden om in de toekomst toeslagen te kunnen verlenen. De voorwaardelijke toeslagen worden gefinancierd uit overrendementen.

De ambitie van de toeslagverlening is:

- a) een toeslag te verlenen op de pensioenaanspraken van deelnemers, gewezen deelnemers en andere aanspraakgerechtigden van maximaal de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer, alle huishoudens. Als referentieperiode voor de vaststelling van de toeslag wordt uitgegaan van de periode aanvangende 1 juli van het afgelopen jaar tot 1 juli van het jaar daarvoor;
- b) een toeslag te verlenen op de pensioenrechten van pensioengerechtigden van maximaal de stijging van het CBS-consumentenprijsindexcijfer, alle huishoudens. Als referentieperiode voor de vaststelling van de toeslag wordt uitgegaan van de periode aanvangende 1 juli van het afgelopen jaar tot 1 juli van het jaar daarvoor.

Het toeslagbeleid is gebaseerd op toekomstbestendige toeslagverlening. Het fonds verleent alleen een toeslag indien de beleidsdekkingsgraad per 1 januari van het kalenderjaar van het fonds zich boven de 110% bevindt. De hoogte van de toeslag is afhankelijk van de beleidsdekkingsgraad en de hierboven genoemde toeslagambitie. Hierbij wordt rekening gehouden met de wettelijke voorschriften voor toekomstbestendige toeslag.

Eventuele toeslag vindt plaats per 1 januari van enig jaar en wordt verleend over de pensioenaanspraken en pensioenrechten per 31 december van het laatste kalenderjaar, met inbegrip van eerder verleende toeslagen. Nadat de toeslag is verleend maakt de toeslag deel uit van de pensioenaanspraak of het pensioenrecht.

Feitelijke toekenning van toeslagen zal altijd eerst plaatsvinden na een daartoe door het bestuur genomen besluit. In de afgelopen drie jaren zijn de pensioenaanspraken en de ingegane pensioenen verhoogd met

	actieven	Inactieven
1 januari 2020	0,00%	0,00%
1 januari 2019	0,00%	0,00%
1 januari 2018	0,00%	0,00%

Het bestuur heeft besloten om per 1 januari 2021 geen toeslagen te verlenen.

7.4.6 Overige schulden en overlopende passiva

(x € 1.000)	2020 EUR	2019 EUR
Te verrekenen premies	1	137
Derivaten met negatieve waarde	30.373	29.477
Waardeoverdrachten	106	371
Belastingen en premies sociale verzekeringen	344	332
Vermogensbeheerkosten	540	489
Advies- en controlekosten	115	113
Administratiekosten	4	5
Bestuurskosten	9	-
Overige schulden	6	21
Stand per 31 december	31.498	30.945

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

7.4.7 Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

(x € 1.000)	31 december 2020		31 december 2019	
	EUR	EUR	EUR	EUR
Technische voorzieningen (FTK-waardering)		1.308.236		1.144.313
Buffers:				
S1 Renterisico	6.699		21.965	
S2 Risico zakelijke waarden	150.088		131.904	
S3 Valutarisico	23.953		22.286	
S4 Grondstoffenrisico	-		-	
S5 Kredietrisico	65.908		54.125	
S6 Verzekeringstechnisch risico	44.252		36.891	
S7 Liquiditeitsrisico	-		-	
S8 Concentratierisico	-		-	
S9 Operationeel risico	-		-	
S10 Risico voor actief beheer	-		-	
Diversificatie-effect	-89.662		-85.302	
Totaal S (vereiste buffers)		201.238		181.869
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)		1.509.474		1.326.182
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)*		1.376.259		1.180.206
Tekort		-133.215		-145.976

Het pensioenfonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Bij de berekening van de buffers past het pensioenfonds het standaard model van DNB toe, waarbij uitgegaan wordt van het vereist vermogen in evenwichtssituatie, gebaseerd op de strategische asset mix.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid
- premiebeleid
- herverzekeringsbeleid
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings-)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico's (S1 – S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en het valutarisico. Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en door een verandering van marktfactoren. Marktfactoren kunnen bijvoorbeeld marktprijzen zijn van aandelen, grondstoffen, vastgoed en private equity (prijsrisico), maar ook valutakoersen (valutarisico) of rentes (renterisico).

De strategie van het pensioenfonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overallmarktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

De mate waarin de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds gevoelig is voor het prijs- en renterisico is in de volgende alinea weergegeven, vervolgens worden de risico's die het pensioenfonds loopt nader toegelicht.

Renterisico (S1)

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan op hoofdlijnen worden gemeten door middel van de duration. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde van een belegging of verplichting verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

(x € 1.000)	31 december 2020	31 december 2020	31 december 2019	31 december 2019
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	735.627	8,4	509.238	8,7
Vastrentende waarden (na derivaten)	940.009	21,9	643.339	27,1
Duration van de technische voorzieningen	1.308.236	21,9	1.144.313	21,4

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur) daalt, waardoor de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit wordt gerealiseerd door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), binnen de portefeuille kortlopende obligaties vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps.

Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het pensioenfonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het pensioenfonds wordt wel afhankelijk van de

ontwikkeling van de korte rente die het pensioenfonds aan de tegenpartij betaalt. Bij het afsluiten van een swap kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt en worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit, tegenpartij en juridisch risico).

In 2015 is besloten om met ingang van juni 2015 het renterisico van de pensioenverplichtingen voor 55% af te dekken. Dit matchpercentage wordt bereikt door een combinatie van vastrentende waarden en discretionaire swaps. Als bandbreedte wordt een marge aangehouden van 5% naar beneden en naar boven. Elk kwartaal ultimo zal de fiduciair manager het matchpercentage monitoren en indien deze buiten de gestelde bandbreedte komt rebalancen naar het afgesproken matchpercentage. Hierbij vindt afstemming op de meest recente schatting van de pensioenverplichtingen plaats. Het matchpercentage wordt na de rebalancing passief beheerd. Hierdoor kunnen veranderingen in de verplichtingen en beleggingen gedurende het kwartaal resulteren in een afwijking van het beoogde match- en afdekkingpercentage. De renteafdekking per balansdatum, op basis van marktrente, bedraagt 55,1%.

Het bestuur hanteert een zogenaamde 'bucket' benadering in het matchingbeleid, waarbij de matching van de verplichtingen plaatsvindt per mandje van looptijden van 5 jaar teneinde het risico van veranderingen in de rentetermijnstructuur zoveel mogelijk te elimineren. Er vindt geen automatische rebalancing op bucketniveau plaats.

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

<i>(x € 1.000)</i>	31 december 2020		31 december 2019	
	EUR	%	EUR	%
Resterende looptijd < 1 jaar	92.032	10,1	67.848	9,4
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	135.020	14,8	114.040	15,8
Resterende looptijd > 5 jaar	683.750	75,1	538.825	74,8
	910.802	100,0	720.713	100,0

Het in de balans verantwoorde saldo vastrentende waarden ad € 721.228 (2019: € 559.219) is niet gelijk aan het in bovenstaande tabel genoemde saldo vastrentende waarden. Dit wordt veroorzaakt doordat in deze paragraaf het doorkijk-principe wordt toegepast. Het verschil ultimo boekjaar is in onderstaande tabel nader gekwantificeerd:

<i>(x € 1.000)</i>	31 december 2020		31 december 2019	
	EUR		EUR	
Vastrentende waarden balans	721.228		599.219	
Rente derivaten	202.916		134.101	
Valuta derivaten	-3.182		-1.716	
Overige	-10.160		-10.891	
Totaal correctie " doorkijkprincipe"	189.574		121.494	
Vastrentende waarden risicoparagraaf	910.802		720.713	

De benodigde buffer voor het renterisico bedraagt € 6.699 (2019: € 21.965).

Risico zakelijke waarden (S2)

Prijsrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn

alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

De segmentatie van vastgoed naar sectoren is als volgt:

<i>(x € 1.000)</i>	31 december 2020		31 december 2019	
	EUR	%	EUR	%
Kantoren	2.576	2,6	3.228	3,2
Winkels	18.698	19,0	21.609	21,3
Bedrijfsruimten	4.546	4,6	4.319	4,2
Woningen	41.424	42,1	39.548	38,9
Overige*	31.138	31,7	32.980	32,4
	98.382	100,0	101.684	100,0

* Onder overige valt een bedrag van € 21.178 onder vastgoed Zorgsector (2019: € 20.486).

De segmentatie van vastgoed naar regio is als volgt:

<i>(x € 1.000)</i>	31 december 2020		31 december 2019	
	EUR	%	EUR	%
Europa	81.005	82,3	78.144	76,8
Noord Amerika	12.179	12,4	14.973	14,7
Asia Pacific	5.198	5,3	8.567	8,5
	98.382	100,0	101.684	100,0

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar sectoren is als volgt:

<i>(x € 1.000)</i>	31 december 2020		31 december 2019	
	EUR	%	EUR	%
Beleggingsinstellingen	2.174	0,5	1.113	0,3
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	68.424	15,3	74.247	18,8
Nijverheid en industrie	202.086	45,1	171.749	43,5
Handel	29.726	6,6	27.025	6,8
Transport en opslag	8.139	1,8	7.182	1,8
Nutsbedrijven	13.657	3,0	13.353	3,4
Overige dienstverlening	111.387	24,9	85.620	21,6
Andere instellingen	12.413	2,8	15.185	3,8
	448.006	100,0	395.474	100,0

De segmentatie van de aandelenportefeuille naar regio is als volgt:

(x € 1.000)	31 december 2020		31 december 2019	
	EUR	%	EUR	%
Europa	68.129	15,2	55.263	14,0
Noord Amerika	233.747	52,2	199.383	50,4
Overige mature markets	13.565	3,0	21.189	5,4
Asia Pacific	67.542	15,1	64.312	16,2
BRIC Landen	50.149	11,2	40.895	10,3
Emerging markets	7.077	1,6	7.011	1,8
Overige mature markets	7.797	1,7	7.421	1,9
	448.006	100,0	395.474	100,0

De benodigde buffer voor het risico zakelijke waarden bedraagt € 150.088 ((2019: € 131.904).

Valutarisico (S3)

Het totaalbedrag van de gehele beleggingsportefeuille dat buiten de euro wordt belegd bedraagt ultimo 2020 circa € 613.093 (2019: € 549.764). De netto risicopositie bedraagt circa 7% (2019: 9%).

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

(x € 1.000)			31 december	31 december
	EUR	EUR	2020	2019
	vóór	valuta-derivaten	netto positie (na)	netto positie (na)
EUR	756.695	-513.818	1.270.513	1.058.461
CHF	11.284	10.712	572	-878
GBP	23.663	26.465	-2.802	-4.316
JPY	30.927	29.965	962	1.104
USD	433.773	412.112	21.661	51.719
Overige	113.446	34.564	78.882	69.610
	1.369.788	-	1.369.788	1.175.700

De benodigde buffer voor het valutarisico bedraagt € 23.953 (2019: € 22.286).

Grondstoffenrisico (S4)

De omvang van de buffer voor het grondstoffenrisico moet dusdanig zijn dat een waardedaling van 35% kan worden opgevangen voor dat deel van de portefeuille dat in grondstoffen is belegd. Het bestuur heeft op 18 december 2018 besloten om in 2019 de beleggingen in grondstoffen te verkopen. Daarom wordt geen buffer meer aangehouden.

De benodigde buffer voor grondstoffenrisico bedraagt € 0 (2019: € 0).

Kredietrisico (S5)

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het pensioenfonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het pensioenfonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het pensioenfonds adequaat worden afgedekt door onderpand. Er wordt gebruik gemaakt van dagelijkse waarderingen.

In de onderstaande tabel wordt de verdeling van de vastrentende waarden naar sector weergegeven:

(x € 1.000)	31 december 2020		31 december 2019	
	EUR	%	EUR	%
Nederlandse overheidsinstellingen	77.639	8,5	69.856	9,7
Buitenlandse overheidsinstellingen	241.163	26,5	190.726	26,5
Beleggingsinstellingen	133.242	14,6	101.724	14,1
Transport en opslag	4.715	0,5	5.060	0,7
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	297.463	32,7	229.504	31,7
Vastgoed	9.523	1,0	7.014	1,0
Nijverheid en industrie	74.938	8,2	56.894	7,9
Handel	14.682	1,6	11.187	1,6
Overige dienstverlening	57.000	6,3	48.022	6,7
Diversen	437	0,1	726	0,1
	910.802	100,0	720.713	100,0

De verdeling van vastrentende waarden naar regio is weergegeven in onderstaande tabel:

(x € 1.000)	31 december 2020		31 december 2019	
	EUR	%	EUR	%
Europa	730.081	80,2	555.771	77,1
Noord Amerika	117.759	12,9	83.988	11,7
Overige Mature markets	9.254	1,0	9.597	1,3
Asia Pacific	12.618	1,4	11.388	1,6
BRIC Landen	5.614	0,6	5.223	0,7
Emerging markets	9.880	1,1	8.334	1,2
Overige Mature markets	25.596	2,8	46.412	6,4
	910.802	100,0	720.713	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille wordt het volgende overzicht gegeven:

(x € 1.000)	31 december 2020		31 december 2019	
	EUR	%	EUR	%
AAA	283.882	31,2	232.190	32,3
AA	120.218	13,2	102.632	14,2
A	179.854	19,8	63.762	8,8
BBB	186.095	20,4	83.408	11,6
Lager dan BBB	89.343	9,8	75.278	10,4
Not Rated *)	51.410	5,6	163.443	22,7
	910.802	100,0	720.713	100,0

*Het saldo bestaat met name uit credits en derivaten.

Voor de bepaling van de rating wordt afhankelijk van beschikbaarheid gebruik gemaakt van S&P, Moody's en Fitch.

De benodigde buffer voor het kredietrisico bedraagt € 65.908 (2019: € 54.125).

Verzekeringstechnische risico (S6)

Langlevenrisico

Het langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognosetafel AG2020 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het beleid van het pensioenfonds is om het overlijden- en arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeren.

Toeslagrisico

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om het pensioen te indexeren. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, rendement, looninflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagtoezegging voorwaardelijk is.

Het beleid en de ambitie inzake toeslagverlening is weergegeven in de korte beschrijving van de pensioenregeling, opgenomen in de toelichting op de balans, punt 5 technische voorziening.

De benodigde buffer voor het verzekeringstechnisch risico bedraagt € 44.252 (2019: € 36.891).

Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies te gelde kunnen worden gemaakt om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

Concentratierisico (S8)

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land of bij een tegenpartij.

Dit betreft per 31 december 2020 de volgende posten.

(x € 1.000)	31 december 2020 EUR	31 december 2019 EUR
Obligaties		
Koninkrijk der Nederlanden	77.639	69.856
Bondsrepubliek Duitsland	73.391	60.484
Republiek Frankrijk	100.639	69.249

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van beleggingen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Bij de bepaling van het vereist vermogen past het pensioenfonds het standaardmodel van de DNB toe. In dat model wordt het concentratierisico vooralsnog op nihil gesteld.

Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

Systeemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

Actief beheerrisico (S10)

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille.

Het fonds heeft beoordeeld dat voor het actief beheerrisico geen buffer hoeft te worden aangehouden.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het fonds, haar bestuurders, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders, voor zover zij bestuurder zijn in het fonds. Een bestuurder neemt deel aan de pensioenregeling van het fonds op basis van voorwaarden in het pensioenreglement.

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar paragraaf 7.5.4. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders.

7.4.8 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Administratiekosten

Inzake het voeren van de administratie van het fonds is met ingang van 2018 een langlopende administratieovereenkomst met Centric Pension and Insurance Solutions B.V. overeengekomen. De overeenkomst zal gelden tot en met 31 december 2021. Met het bestuur zijn afspraken gemaakt over de vergoedingensystematiek. Deze systematiek bestaat zowel uit vaste als variabele componenten. De vergoeding voor 2021 bedraagt circa € 2,0 miljoen.

Vermogensbeheerkosten

Met de vermogensbeheerder Syntrus Achmea Real Estate & Finance B.V. is de beheerovereenkomst met 1 jaar verlengd tot en met 31 december 2021. In 2021 bedraagt de vergoeding circa € 0,9 miljoen. Met de vermogensbeheerder BMO Global Asset Management is een beheerovereenkomst voor onbepaalde tijd overeengekomen. Het contract kan jaarlijks worden opgezegd met een opzegtermijn van 3 maanden. De vergoeding over 2021 bedraagt circa € 2,3 miljoen.

Derivaten

Voor de contractomvang van de derivaten wordt verwezen naar de toelichting op de balans, punt 1 toelichting beleggingen voor risico fonds, behorende tot de jaarrekening 2020.

Interne audit

Met Mazars N.V. is in 2020 een tweejarig contract aangegaan voor het vervullen van de sleutelfunctie interne audit ten behoeve van IORP II. De jaarlijkse kosten bedragen circa € 32 duizend.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van DNB per 31 december 2020 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. DNB heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur de komende jaren in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tienjaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

De wijziging van de UFR-methodiek per 1 januari 2021 heeft een afname van de dekkingsgraad (bij de rentestand van 31 december 2020) van 1,5%-punt tot gevolg.

7.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

7.5.1 Premiebijdragen risico pensioenfonds (van werkgevers en werknemers)

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
Werkgevers- en werknemersgedeelte	41.401	38.247
Aanvullende verzekering	189	153
	41.590	38.400
Premie oude jaren	138	28
Mutatie inzake voorziening premiedebiteuren	-32	88
Afschrijving premiedebiteuren	-4	-14
	41.692	38.502

De kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
Kostendekkende premie	69.837	55.699
Gedempte kostendekkende premie	39.808	35.818
Feitelijke premie	41.590	38.400

De kostendekkende premie is gebaseerd op de marktrente (nominale rentetermijnstructuur van 31 december 2019 gepubliceerd door DNB).

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2020	2019
	EUR	EUR
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	58.669	46.689
Opslag voor uitvoeringskosten	1.839	1.400
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	9.329	7.610
	69.837	55.699

De samenstelling van de gedempte premie is als volgt:

<i>(x € 1.000)</i>	2020	2019
	EUR	EUR
Nominaal pensioeninkoop op marktwaarde	22.684	20.546
Opslag voor uitvoeringskosten	1.839	1.400
Solvabiliteitsopslag (Vereist Eigen Vermogen)	3.607	3.349
Actuarieel benodigde premie voor voorwaardelijke onderdelen	11.678	10.523
	39.808	35.818

Het fonds hanteert een financieringsbeleid dat uitgaat van een gedempte premie. De gedempte premie wordt geacht kostendekkend te zijn. De gedempte premie wordt analoog aan de kostendekkende premie berekend. De gedempte kostendekkende premie is berekend op basis van een verwacht rendement. De gehanteerde rendementscurve is gebaseerd op de maximaal toegestane parameters, waarbij de gehele curve met 0,1%-punt wordt verlaagd, uit oogpunt van evenwichtige belangenafweging.

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

(x € 1.000)	2020 EUR	2019 EUR
Actuarieel benodigde koopsom	22.684	20.546
Opslag voor uitvoeringskosten	1.839	1.400
Solvabiliteitsopslag	3.607	3.349
Voorwaardelijke onderdelen	11.678	10.523
Opslag feitelijke premie	1.782	2.582
	41.590	38.400

7.5.2 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

(x 1.000)	2020	Directe beleggings- opbrengsten EUR	Indirecte beleggings- opbrengsten EUR	Kosten van vermogensbeheer EUR	Totaal EUR
Vastgoedbeleggingen		3.818	-5.054	-466	-1.702
Aandelen		6.194	34.733	-742	40.185
Vastrentende waarden		6.807	30.189	-1.394	35.602
Derivaten		-2.772	102.041	-347	98.922
Overige beleggingen		348	-	-177	171
Overige opbrengsten en lasten*				-397	-397
		14.395	161.909	-3.523	172.781

(x 1.000)	2019	Directe beleggings- opbrengsten EUR	Indirecte beleggings- opbrengsten EUR	Kosten van vermogensbeheer EUR	Totaal EUR
Vastgoedbeleggingen		2.332	8.539	-464	10.407
Aandelen		6.142	72.433	-723	77.852
Vastrentende waarden		6.612	39.786	-1.136	45.262
Derivaten		-	56.750	-255	56.495
Overige beleggingen		330	3.358	-110	3.578
Overige opbrengsten en lasten*				-465	-465
		15.416	180.866	-3.153	193.129

Transactiekosten zijn geen onderdeel van de kosten van vermogensbeheer. Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn tevens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen in 2020 € 1.295 (2019: € 885).

* Een deel van de algemene kosten is toegerekend aan de vermogensbeheerkosten.

7.5.3 Pensioenuitkeringen

(x € 1.000)	2020 EUR	2019 EUR
Ouderdomspensioen	12.892	11.961
Nabestaanden pensioen	2.963	2.826
Wezenpensioen	76	73
Afkopen	708	722
	16.639	15.582

De post Afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 497,27 (2019: € 484,09) per jaar (de afkoopgrens) overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

7.5.4 Pensioenuitvoeringskosten

(x € 1.000)	2020 EUR	2019 EUR
Administratiekosten	1.819	1.702
Accountantskosten	55	83
Bestuurskosten	207	225
Controle- en advieskosten (excl. accountantskosten)	286	332
Contributies en bijdragen	62	58
Overige kosten	-	-22
	2.429	2.378

Een deel van de algemene kosten is toegerekend aan de vermogensbeheerkosten.

Honoraria onafhankelijke accountant

(x € 1.000)	EUR Accountant	EUR Totaal
2020		
Controle van de jaarrekening	68	68
Andere controlewerkzaamheden	-	-
Fiscale advisering	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-
	68	68
2019		
Controle van de jaarrekening	67	67
Andere controlewerkzaamheden	-	-
Fiscale advisering	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-
	67	67

De accountantskosten zijn voor € 14 (2019: € 20) toegerekend aan vermogensbeheerkosten.

Deze werkzaamheden inzake zowel boekjaar 2020 als boekjaar 2019 zijn uitgevoerd door BDO Audit & Assurance B.V.

Bezoldiging Personeelsleden

Het fonds heeft zowel in 2020 als in 2019 geen personeel in dienst. De beheeractiviteiten worden op basis van een uitvoeringsovereenkomst verricht door personeel in dienst van Centric Pension and Income Solutions B.V., Qipo B.V. dan wel vermogensbeheerder.

Bezoldiging bestuurders

De transacties met bestuurders hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de bestuurs- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit vacatiegeld, vergoeding van reis- en verblijfkosten, overige kosten bestuur en overige bestuurskosten. De bezoldiging bestuurders en leden van de Raad van Toezicht en het verantwoordingsorgaan bedraagt in 2020 € 294 (2019: € 290), hiervan is toegerekend aan de vermogensbeheerkosten € 118 (2019: € 116).

Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

7.5.5 Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met -0,324% (2019: -0,235%), zijnde -€ 3.848 (2019: -€ 2.406). Het rentepercentage is afgeleid van de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2019.

Pensioenuitkeringen en afkopen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte pensioenuitkeringen in de verslagperiode.

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt hieronder verantwoord.

Wijziging overige actuariële uitgangspunten

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid. Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte, langlevens, arbeidsongeschiktheid met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds.

De vaststelling van de toereikendheid van de voorziening voor pensioenverplichtingen is een inherent onzeker proces, waarbij gebruik wordt gemaakt van schattingen en oordelen door het bestuur van het pensioenfonds. Het effect van deze wijzigingen wordt verantwoord in het resultaat op het moment dat de actuariële uitgangspunten worden herzien.

Overige wijzigingen

(x € 1.000)	2020	2019
	EUR	EUR
Kanssystemen		
Sterfte	-1.811	-2.236
Arbeidsongeschiktheid	1.700	-717
Mutaties	-557	-2.796
Totaal overige wijzigingen in de technische voorzieningen	-668	-5.749

7.5.6 Mutatie overige technische voorziening

(x € 1.000)	2020	2019
	EUR	EUR
Premie	1	1
Totaal overige wijzigingen in de technische voorzieningen	1	1

7.5.7 Saldo overdracht van rechten

(x € 1.000)	2020	2019
	EUR	EUR
Saldo overdrachten van rechten		
Inkomende waardeoverdrachten	-1.803	-928
Uitgaande waardeoverdrachten	1.154	710
Subtotaal	-649	-218
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten		
Toevoeging aan de technische voorzieningen	1.716	1.076
Onttrekking aan de technische voorzieningen	-916	-813
Totaal overige resultaten	800	263
Saldo overdracht van rechten	151	45

Een inkomende waardeoverdracht betreft de ontvangst van het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de vorige werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. Een uitgaande waardeoverdracht betreft de overdracht aan het pensioenfonds of de pensioenverzekeraar van de nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra pensioenaanspraken.

7.5.8 Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn evenals vorig jaar vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

7.5.9 Bestemming saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN.

Het resultaat boekjaar is voor € 12.761 toegevoegd aan de algemene reserve en voor € 19.369 toegevoegd aan de solvabiliteitsreserve

.

7.5.10 Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie heeft de jaarrekening 2020 besproken in de vergadering van 11 juni 2021. Het jaarverslag is vastgesteld op 18 juni 2021.

Ondertekening bestuur voor akkoord
Amsterdam, 18 juni 2021

De heer G.W. van der Peijl
Voorzitter

De heer H.J. Wuijten
Secretaris

De heer D.P. Slob
Bestuurslid

De heer A. Doeve
Bestuurslid

De heer S.J.H. Borghouts
Bestuurslid

De heer H.A. Kempen
Bestuurslid

Mevrouw A. Houtman
Bestuurslid

8 Overige gegevens

8.1 Bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het fonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN.

Het resultaat boekjaar is voor € 12.761 toegevoegd aan de algemene reserve, voor € 19.369 toegevoegd aan de solvabiliteitsreserve.

8.2 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie te Amsterdam is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2020.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 5.900.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 295.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. Hiermee is de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op zes achtereenvolgende meetmomenten lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen. De actuele dekkingsgraad is per einde 2020 hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen, waardoor een korting niet benodigd is. De kans bestaat dat een korting per einde 2021 wel benodigd is.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie zou wijzigen, omdat het aanwezig eigen vermogen in dat geval lager zou zijn dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Eindhoven, 18 juni 2021

drs. M.B.H. Ceelaert AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie te Amsterdam gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
De jaarrekening bestaande uit: 1. de balans per 31 december 2020; 2. de staat van baten en lasten over 2020; en 3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.	Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie op 31 december 2020 en van het saldo van baten en lasten over 2020 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie (‘de Stichting’) zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 6.881.000. De materialiteit is gebaseerd op 0,5% van het pensioenvermogen, zijnde het totaal van de technische voorzieningen en reserves. Het pensioenvermogen en de dekkingsgraad van de Stichting en de mogelijkheid om aan de

verplichtingen naar haar deelnemers te voldoen, zijn belangrijke indicatoren voor de gebruiker van de jaarrekening. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 344.050 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van processen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van beleggingen uitbesteed aan BMO Global Asset Management, Syntrus Achmea Real Estate & Finance (SARE&F) en Schroders. De pensioenadministratie is uitbesteed aan Centric Pension and Insurance Solutions B.V. De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door BMO Global Asset Management, Syntrus Achmea Real Estate & Finance en Schroders en informatie over de technische voorzieningen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door Centric Pension and Insurance Solutions B.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van BMO Global Asset Management, Syntrus Achmea Real Estate & Finance en Centric Pension and Insurance Solutions B.V. in de specifiek daarvoor opgestelde (ISAE-3402 Type II)-rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen, beoordelen van de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2020 en het beoordelen van de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan BMO Global Asset Management, Syntrus Achmea Real Estate & Finance, Schroders en Centric Pension and Insurance Solutions B.V.

Wij hebben gegevensgerichte werkzaamheden verricht op onder andere de beleggingsopbrengsten, premiebijdragen en uitkeringen. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen de beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en uitkeringen gecontroleerd aan de hand van brondocumentatie bij de Stichting.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede processen en de aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot

de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemersgegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de technische voorzieningen, premiebijdragen en uitkeringen verkregen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

SCHATTINGEN IN DE WAARDERING VAN DE TECHNISCHE VOORZIENINGEN	ONZE CONTROLEAANPAK
<p>De technische voorzieningen zijn een significante post op de balans van de Stichting. De waardering van de technische voorziening komt tot stand op basis van een berekening van aanspraakgegevens van deelnemers en belangrijke schattingen.</p> <p>De technische voorzieningen worden gewaardeerd op marktwaarde. De waardering is gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen, zoals de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur en de door het Actuarieel Genootschap (AG) gepubliceerde levensverwachtingen (tafels). Deze tafels worden gecorrigeerd voor de ingeschatte ervaringssterfte bij de Stichting.</p> <p>De waarderingsgrondslagen voor de technische voorzieningen zijn beschreven in het hoofdstuk “Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling” op pagina 68 en 69 van de jaarrekening. In dit hoofdstuk is ook een toelichting opgenomen voor de schattingswijziging voor de AG-prognosetafel en ervaringssterfte.</p> <p>In verband met de complexe berekening en de significante schattingselementen is deze post een kernpunt voor onze controle.</p>	<p>Wij hebben de aan de voorziening ten grondslag liggende basisgegevens gecontroleerd, rekening houdend met NBA-handreiking 1120: ‘<i>Gebruikmaken van de werkzaamheden van de certificerend actuaris bij de controle van de jaarrekening en staten van pensioenfondsen</i>’. Bij deze basisgegevens hebben wij een goedkeurende controleverklaring verstrekt.</p> <p>Verder hebben wij de toereikendheid van de technische voorzieningen beoordeeld door het toetsen van de door het bestuur gehanteerde uitgangspunten. Dit hebben wij onder andere gedaan door het beoordelen van de gehanteerde overlevingstafels, rekenrente, ervaringssterfte en kostenopslagen. Als onderdeel van onze werkzaamheden hebben wij eveneens de competentie, capaciteiten en objectiviteit van de door het bestuur ingeschakelde certificerend actuaris beoordeeld.</p> <p>Wij hebben bij de controle van de juistheid en toereikendheid van de technische voorzieningen gebruik gemaakt van de werkzaamheden van de certificerend actuaris van de Stichting. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorzieningen en de naleving van een aantal</p>

	<p>specifieke wettelijke bepalingen. De certificerend actuaris heeft daarbij gebruik gemaakt van de door ons in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens, waaronder de pensioenaanspraken van deelnemers. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel over de jaarrekening als geheel hebben wij met de certificerend actuaris onze planning, werkzaamheden, verwachtingen en uitkomsten afgestemd voor de controle van boekjaar 2020. Hierbij hebben wij de redelijkheid van de aannames van het bestuur met betrekking tot de actuariële grondslagen beoordeeld en besproken met de certificerend actuaris.</p> <p>De gehanteerde grondslagen, zoals vermeld op pagina 68 en 69 van de jaarrekening en de hierbij behorende toelichtingen en veronderstellingen op pagina 79 en 80, hebben wij getoetst aan de hand van de vereisten van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving.</p>
<p>WAARDERING EN TOELICHTING VAN NIET-(BEURS) GENOTEERDE BELEGGINGEN</p>	<p>ONZE CONTROLEAANPAK</p>
<p>De beleggingen zijn een significante post op de balans van de Stichting en worden gewaardeerd op marktwaarde. Door de Stichting wordt voornamelijk belegd via BMO Global Asset Management. Daarnaast wordt belegd via fondsen van Syntrus Achmea Real Estate & Finance en Schroders.</p> <p>Voor een groot gedeelte van de beleggingen wordt de actuele waarde bepaald op basis van de intrinsieke waarde per participatie voor de posities in fondsen. De waarderingsonzekerheid neemt toe bij de posities in niet-(beurs) genoteerde beleggingsfondsen doordat de waarde wordt ontleend aan de opgaven van fondsmanagers.</p> <p>Gezien de omvang van de post hebben wij dit als kernpunt geïdentificeerd in onze</p>	<p>Wij hebben de gehanteerde waarderingsgrondslagen getoetst en controlewerkzaamheden uitgevoerd op de waardering van de beleggingen per 31 december 2020.</p> <p>Wij hebben controle-instructies gestuurd naar de accountant van de vermogensbeheerder BMO Global Asset Management waar de Stichting voornamelijk via belegt. Wij hebben de ontvangen rapportages getoetst aan onze instructies en hebben de controlebevindingen op basis van onze eigen materialiteitsgrenzen geëvalueerd.</p> <p>Voor beleggingen in fondsen van Syntrus Achmea Real Estate & Finance en Schroders hebben wij vastgesteld dat het aantal units dat de Stichting houdt, aansluit met het participatieregister en dat de reële waarde</p>

<p>controle</p> <p>De Stichting heeft de waarderingsgrondslagen beschreven in het hoofdstuk “Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling” op pagina 66 en 67.</p>	<p>per unit in de administratie van het pensioenfonds overeenkomt met de gecontroleerde unit waarde van het fonds.</p> <p>De posities in niet-(beurs)genoteerde beleggingen hebben wij getoetst aan de hand van recente, door een andere onafhankelijke accountant, gecontroleerde jaarrekeningen. Wij hebben hierbij onder meer aandacht besteed aan consistentie met de waarderingsgrondslagen van de Stichting ten opzichte van die van de fondsen waarin belegd wordt alsmede de strekking van de verklaring van de andere onafhankelijke accountant.</p> <p>Het evalueren van de waarderingsgrondslagen en vaststellen van de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen vormden onderdeel van onze werkzaamheden.</p>
---	---

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ het voorwoord;
- ▶ de karakteristieken van Bpf Beton;
- ▶ het verslag van het bestuur;
- ▶ het verslag van de Raad van Toezicht;
- ▶ het verslag van het Verantwoordingsorgaan;
- ▶ het slotwoord;
- ▶ de overige gegevens;
- ▶ de bijlagen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- ▶ alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het verslag van het bestuur en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

C. Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Benoeming

Wij zijn door het bestuur benoemd als accountant van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Betonproductenindustrie vanaf de controle van het boekjaar 2019 en zijn sinds dat boekjaar de externe accountant.

D. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze

controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Stichting;
- ▶ het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- ▶ het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een Stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- ▶ het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- ▶ het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het bestuur dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het bestuur over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen. Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon

zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amstelveen, 18 juni 2021

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

W.J.P. Hoeve RA

9 Bijlagen

Bijlage 1: Nevenfuncties 2020

Hierna volgt het overzicht van de nevenfuncties van de bestuursleden, de leden van de raad van toezicht en de leden van het verantwoordingsorgaan per 31 december 2020.

Nevenfuncties bestuur:

Naam	Nevenfuncties
Annemiek Houtman	Adviseur Sociale Zaken Betonhuis Secretaris cao-partijen Betonproductenindustrie Sectorsecretaris Betonhuis Riolering
Dick Slob	Bestuurslid Stichting Betonindustrie Bestuurslid Stichting Parents 2 Parents Lid klantenraad Syntrus Real Estate & Finance Lid permanente visitatiecommissie Pensioenfonds Cosun
Fred Doeve	Adviseur HRM BTE Nederland B.V. Lid werkgeversdelegatie in het cao-overleg Betonproductenindustrie
Govert van der Peijl	Staffunctionaris De Hoop Lid verantwoordingsorgaan namens werkgevers Pensioenfonds PGB
Hans Kempen	Member Dutch Advisory Board Amundi Bestuurder Centraal Beheer APF Adviseur Balansmanagement BPF Particuliere Beveiliging Lid Raad van Toezicht PNO Media
Henk Wuijten	Bestuurslid BPF Meubel Bestuurslid BPF MITT Bestuurslid Stichting Sociaal Fonds Bouwnijverheid werknemers

Stef Borghouts	<p>Zelfstandig interim professional</p> <p>Bestuurslid en sleutelfunctiehouder risicobeheer Bpf voor het bakkersbedrijf</p> <p>Sleutelfunctiehouder risicobeheer Pensioenfonds voor Roeiers in het Rotterdamse havengebied</p> <p>Sleutelfunctiehouder risicobeheer a.i. Bpf Schilders</p> <p>Sleutelfunctiehouder interne audit Stichting Bpf voor de Rijn- en Binnenvaart</p>
----------------	---

Nevenfuncties raad van toezicht:

Peter Priester	<p>Bpf Particuliere beveiliging, uitvoerend bestuurslid</p> <p>Bpf Meubel, uitvoerend bestuurslid</p> <p>Xudoo BV, DGA</p> <p>Voorzitter raad van toezicht Pensioenfonds Robeco</p> <p>Lid van Raad van Toezicht Pensioenfonds Chemours</p> <p>Lid van Raad van Toezicht Pensioenfonds Thales</p>
Gerard Sirks	<p>KCM, lid RvT beleggingsfondsen</p> <p>PSF SPNG, Adviseur BAC</p> <p>Bpf Wonen, bestuurslid</p> <p>Bpf voor het Kappersbedrijf, bestuurslid</p>
Judit Vennix	<p>Philips Pensioenfonds – ALM Strategist</p> <p>Pensioenfonds van de Nederlandse Bisdommen – Lid van de Beleggingscommissie</p>

Nevenfuncties verantwoordingsorgaan:

Anton Rijkers	Lid van de ASA (Adviescommissie Sociale Aangelegenheden)
Arend van de Burg	<p>Kaderlid cao-partijen Betonproductenindustrie namens CNV Vakmensen</p> <p>Lid van de OR Spanbeton</p> <p>Planner/werkvoorbereider Spanbeton</p>
Bert Bodelier	Chauffeur AA Rent Dordrecht
Jan van Mulligen	Geen
Jos Smets	<p>Kaderlid cao-partijen Betonproductenindustrie namens FNV</p> <p>Eigenaar Jos Smets Autohandel</p>
Wim van der Linden	Adviseur Linden Concrete solutions
Wout Pieterse	Kaderlid cao-partijen Betonproductenindustrie namens FNV

Bijlage 2 Begrippenlijst

AAF-verklaring	Internationaal geaccepteerde auditingstandaard. Een dergelijke verklaring wordt afgegeven door de vermogensbeheerder, waarin wordt verklaard dat de interne beheersing van de processen op het gebied van vermogensbeheer afdoende zijn geborgd.
Actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN)	Pensioenfondsen dienen te werken volgens een ABTN. Hierin zijn de financiële opzet van een fonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.
Anw pensioen	Vrijwillige overlijdensverzekering (keuze uit drie vaste pensioenbedragen), onderdeel van de regeling van Bpf Beton.
ATP-arrest	Betreft een zaak bij het Hof van Justitie betreffende ATP PensionService of zij al dan niet als gemeenschappelijk beleggingsfonds aangemerkt kunnen worden. In dat geval geldt een vrijstelling voor het heffen van BTW over uitvoeringskosten.
Asset Liability Management (ALM)	Het op elkaar afstemmen van de beleggingen, de verplichtingen en het premie- en toeslagenbeleid. Een ALM-studie wordt gebruikt om het meerjarig financieel beleid te optimaliseren uitgaande van verschillende economische scenario's.
Asset mix	Samenstelling van de beleggingsportefeuille, bijvoorbeeld aandelen, obligaties en onroerend goed.
Beleidsdekkingsgraad	De gemiddelde dekkingsgraad van de 12 maanden voorafgaand aan het moment van vaststelling.
Benchmark	Vergelijkingsmaatstaf. Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden vergeleken.
Collective Defined Contribution (CDC)	Wordt ook wel collectieve beschikbare premieregeling genoemd. Hierbij wordt de hoogte van het pensioen gebaseerd op salaris en deelnemersjaren, alsof het een DB-regeling betreft. De premie ligt echter voor een groot aantal jaren vast. Blijkt de premie achteraf niet voldoende, dan zal de pensioenuitkering lager zijn dan aanvankelijk beoogd.
Commodities	Beleggingscategorie gericht op grondstoffen zoals graan, metalen en olie.
Corporate Governance	Goed ondernemerschap; o.a. integer en transparant handelen door het bestuur, alsmede goed toezicht hierop. Ook het afleggen van verantwoording over het uitgevoerde beleid en het toezicht hierop valt eronder.
Defined Contribution (DC)	Wordt ook wel beschikbare premieregeling genoemd. Niet het pensioenresultaat, maar de jaarlijkse premie staat vast. De hoogte van het pensioen afhankelijk is van de tijdens de opbouwfase betaalde premies en het rendement dat daarop is behaald.

Defined Benefit (DB)	Wordt ook wel “salaris-diensttijdregelingen” genoemd. De pensioenuitkering vooraf al vastligt. In Nederland gaat het dan om eindloon- en middelloonregelingen. Daarin is de hoogte van het pensioen gekoppeld aan het salaris en aantal dienstjaren.
Dekkingsgraad	Procentuele verhouding tussen het aanwezige vermogen en de pensioenverplichtingen.
De Nederlandsche Bank (DNB)	DNB verzorgt het onafhankelijk (prudentieel) toezicht op pensioenfondsen.
Dispensatie	Vrijstelling van de verplichte deelneming aan de pensioenregeling van het bedrijfstakpensioenfonds.
Excedentpensioen	Pensioenaanspraken boven de basisregeling van Bpf Beton, betrekking hebbend op hetzelfde dienstverband.
Franchise	Vrijgesteld bedrag dat jaarlijks door het bestuur wordt vastgesteld. Pensioenopbouw vindt plaats over het loon boven de franchise.
Financieel Toetsingskader (FTK)	Het financieel toetsingskader is onderdeel van de Pensioenwet en stelt voorschriften aan premiehoogte en de omvang van de aan te houden reserves.
Korting	Wanneer de financiële positie van Bpf Beton niet goed genoeg is, wordt in het uiterste geval een korting doorgevoerd. Dat houdt in dat de opgebouwde pensioenen worden verlaagd. Dit doet het fonds alleen als het niet anders kan.
IORP II	IORP II is Europese wetgeving. Deze introduceert drie sleutelfuncties. Een sleutelfunctie is een bekwaamheid om bepaalde governancetaken uit te voeren. De vereisten waaraan pensioenfondsen moeten voldoen op het terrein van de sleutelfuncties worden vastgelegd in artikel 143a Pensioenwet.
ISAE 3402	Internationaal geaccepteerde auditingstandaard. Met een ISAE 3402-verklaring wordt aangegeven dat het interne beheersproces adequaat is vormgegeven (verklaring type I) en functioneert (verklaring type II).
Liability Driven Investments (LDI)	Vanuit de verplichtingen gedreven beleggingen.
Outperformance	Er wordt een beter resultaat behaald dan de benchmark.
Partnerpensioen	Levenslange uitkering aan een nabestaande partner, vanaf het overlijden van de deelnemer.
Pensioengrondslag	Het deel van het pensioengevend loon boven de franchise. Over de pensioengrondslag worden aanspraken opgebouwd.
Pension Fund Governance (PFG)	Ofwel goed pensioenfondsbestuur. PFG stelt aan pensioenfondsen eisen op het gebied van transparantie, verantwoording, intern toezicht en zeggenschap.
Performance	Direct resultaat in de vorm van rente en dividendopbrengsten;

indirect resultaat door waardeverandering van de portefeuille.

PPG	De PPG-route houdt kort gezegd in dat pensioenfondsen aftrek van inkoop-btw kunnen claimen op de operationele kosten (van externe dienstverleners).
Rekenrente	Fictief rendementspercentage dat het belegde vermogen in de toekomst wordt geacht op te brengen.
Rentedekking	Financieringsvorm waarin de betaalde premies gelijk zijn aan de contante waarde van de aanspraak die in dat jaar begint.
Servicelevel agreement (SLA)	In een service level agreement worden afspraken gemaakt over het niveau van de te leveren dienstverlening.
SIRA	Systematische IntegriteitRisikoAnalyse. Deze analyse maakt inzichtelijk welke integriteitsrisico's een rol spelen.
Solvabiliteit	Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om de verplichtingen te kunnen nakomen.
Toereikendheidstoets	Actuariële toets in hoeverre het pensioenvermogen voldoende is om de verplichtingen na te komen.
Toeslagverlening/Indexatie	Elk jaar probeert Bpf Beton de pensioenen te verhogen. Een verhoging heet toeslag (indexatie). Als de financiële situatie van ons pensioenfonds goed genoeg is, laat Bpf Beton uw pensioen meegroeien met de prijzen. Dit wordt ieder jaar besloten.
Underperformance	Er wordt een slechter resultaat behaald dan de benchmark.
UPO	Uniform Pensioenoverzicht. Iedereen die deelneemt aan een pensioenregeling krijgt van zijn pensioenuitvoeringsorganisatie jaarlijks een UPO zolang hij actief aan de regeling deelneemt. Het overzicht geeft aan hoeveel pensioen je ongeveer kunt verwachten bij pensionering en soms bij arbeidsongeschiktheid. En ook hoeveel je partner en kinderen aan pensioen uitgekeerd krijgen als je overlijdt.
Vastrentende waarden	Beleggingssoort waarvoor in beginsel een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheek.
Voorbeleggen	Vastleggen van huidige rente- of aandeleniveaus voor toekomstige cash flows.
Voorziening pensioenverplichting (VPV)	De passiva van Bpf Beton, gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.
Waardeoverdracht	Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.

Wittenveenkader

Het Witteveen kader is in Nederland een begrip bij de heffing van belasting. Het bepaalt hoeveel er jaarlijks voor de opbouw van een pensioen maximaal mag worden afgetrokken. Op die manier bouwt men een pensioen op zonder dat men daar bij de inleg van de premie al belasting over heeft betaald. Het betalen van inkomstenbelasting wordt naar later doorgeschoven. Het gaat dus om de politieke begrenzing van de fiscale facilitering van de pensioenopbouw.

Z-score

Mate waarin het werkelijke rendement van een fonds afwijkt van het rendement van de door het bestuur vastgestelde normportefeuille. Een positieve z-score geeft aan dat het rendement hoger was dan dat van de normportefeuille. De performancetoets betreft de cumulatieve z-score over de laatste vijf jaar.

Bijlage 3 Overzicht benoemingen

In de bestuursvergadering van 4 december 2020 heeft het bestuur aan de hand van de indeling van bestuur, wijziging van de governance en vertegenwoordiging in 2020 de nieuwe verdeling voor 2021 vastgesteld.

Voorzitter en secretaris

Het bestuur besloot 27 maart 2020 de governance structuur te wijzigen, inclusief een commissiestructuur en het aanstellen van een vaste voorzitter (en secretaris).

De voorzitter en secretaris vertegenwoordigen het fonds in en buiten rechte zoals in de huidige statuten is vastgelegd. Indien de vaste voorzitter niet aanwezig is, neemt de vaste secretaris waar. Zijn de vaste voorzitter en secretaris beide niet aanwezig, dan neemt de plaatsvervangend voorzitter (eerste reserve) waar.

Het bestuur besloot op 25 september 2020 de heer Van der Peijl als vaste voorzitter van het bestuur te benoemen, de heer Wuijten als vaste secretaris van het bestuur en de heer Slob als eerste reserve van het bestuur.

Vertegenwoordiging bestuur in diverse gremia

Hieronder volgt het totale overzicht van de vertegenwoordiging van bestuursleden in diverse gremia, zoals van toepassing vanaf 1 oktober 2020 en in 2021.

Afgevaardigde en stemgerechtigde voor de Pensioenfederatie:

- Alle bestuursleden.

Bij de algemene ledenvergaderingen zal het bestuur beoordelen wie er bij bepaalde (stem)onderdelen namens het fonds worden afgevaardigd. Bestuursadvies zorgt voor de afstemming wie er namens het bestuur de Pensioenfederatie vergaderingen bijwonen.

Vertegenwoordiger in de Participantenvergadering Vastgoedfondsen SARE&F:

- Govert van der Peijl en Hans Kempen

Vertegenwoordiger in de Participantenvergadering zakelijke en particuliere hypotheekfondsen SAV (1 afgevaardigde):

- Govert van der Peijl en Hans Kempen

Vertegenwoordiger in de Participantenvergadering AREA Fund Europe SARE&F:

- Govert van der Peijl en Hans Kempen

Vertegenwoordiger in de Participantenvergadering AREA Fund North America SARE&F:

- Govert van der Peijl en Hans Kempen

Strategisch overleg met Centric:

- Govert van der Peijl en Henk Wuijten

Verkiezingscommissie:

- Govert van der Peijl en Henk Wuijten

Werkgroep transitie:

- Govert van der Peijl en Dick Slob

IORP II:

- Actuariële sleutelfunctiehouder: certificerend actuaris
- Sleutelfunctiehouder risicobeheer: Stef Borghouts
- Vervuller sleutelfunctie risicobeheer: Uitbesteed aan Sprenkels & Verschuren
- Sleutelfunctiehouder interne audit: Uitbesteed aan Michel Kee (Mazars)
- Vervuller sleutelfunctie interne audit: Uitbesteed aan Mazars

Algemene reserve:

- Dick Slob stelt zich beschikbaar als algemene reserve

Geschillencommissie

- De geschillencommissie wordt gevormd door minimaal twee onafhankelijke personen die door het bestuur worden benoemd. Tot 2021 maakte het bestuur gebruik van Actor Bureau voor sectoradvies B.V. als geschillencommissie. In 2021 wordt hiervoor een nieuwe partij aangetrokken. In het verslagjaar is geen geschil gemeld aan de geschillencommissie.

Klachtencommissie

- De klachtencommissie bestaat uit twee leden van het bestuur. In het verslagjaar is geen klacht gemeld aan de klachtencommissie.

De indeling van de commissies is als volgt:

	A. Houtman	D.P. Slob	F. Doeve	G.W. v.d. Peijl	H. Kempen	H.J. Wuijten	SJ.H. Borghouts	Lid FNV
Dagelijks bestuur				vz		secr		
BAC				lid	vz (extern deskundige)	lid		
IRM		lid				lid	Vz SFH Risk (extern deskundige)	
Pensioen	lid	vz	lid					lid
Communicatie	lid	vz						lid
Jaarwerk		lid	vz				lid	
Aandachtsgebied gegevensbescherming	X							

Bijlage 4 Externe adviseurs/uitbestedingspartijen

Het bestuur heeft de volgende taken uitbesteed conform het uitbestedingsbeleid, zoals beschreven in het document uitbestedingsbeleid. Dit document is een bijlage bij de ABTN.

Functie	Externe partij en
Adviserend actuaaris	Willis Towers Watson (WTW) Bart Weijers en Mireille Kroon
Compliance officer	Nederlands Compliance Instituut (NCI) Albert de Jong
Geschillencommissie	<i>Nader in de vullen</i>
Onafhankelijke accountant	BDO Audit & Assurance B.V. (BDO) Werner Hoeve en Eric Weijs
Privacy officer	Montae Bestuurscentrum B.V. Stefan van der Giessen
Sleutelfunctie actuaariaat	Waarmerkend actuaaris bij WTW Marnix Ceelaert
Uitvoeringsorganisatie (administrateur)	Centric Pension and Insurance Solutions B.V. Arco van den Ham (relatiemanager)
Vermogensbeheerders	BMO Global Asset Management (BMO) – Carlo Splint en Alexander van Aken Syntrus Achmea Real Estate & Finance (SARE&F) – Danny Verbeek Schroders – Claudia Dawson
Houder en vervuller sleutelfunctie interne audit	Mazars N.V. Michel Kee en Edward Mulder
Vervuller sleutelfunctie risicobeheer	Sprenkels & Verschuren B.V. Remco Dijkstra, Gijs Cremers en Marianne Doelman
Waarmerkend actuaaris	Willis Towers Watson (WTW) Marnix Ceelaert en Wesley van Overbeek

Pensioenbeheer

Het bestuur heeft de uitvoering van het pensioenbeheer in het verslagjaar uitbesteed aan Centric PAIS. De condities van de uitbesteding zijn vastgelegd in de pensioenbeheerovereenkomst. Centric ondersteunde het bestuur met adviezen en rapportages over verschillende aangelegenheden. Centric beschikt over een ISAE 3402 Type II verklaring. De pensioenbeheerovereenkomst is aangegaan per 1 januari 2018. Het bestuur besloot in juni 2020 om het huidige contract, inclusief de geldende opzegtermijn van zes maanden, onverkort voort te zetten.

Vastgoedbeheer en hypotheek

Het bestuur heeft de uitvoering van het vastgoedbeheer uitbesteed aan:

- SARE&F: De overeenkomst met SARE&F betreffende vastgoedbeheer en hypotheek wordt vanaf 1 januari 2010 telkens stilzwijgend met 1 jaar verlengd. De voorwaarden zijn vastgelegd in een vermogensbeheerovereenkomst met serviceafspraken over het niveau van de dienstverlening en in de fondsvoorwaarden. SARE&F adviseert het bestuur bij de totstandkoming van het beleggingsplan vastgoed en hypotheek. Het besluit tot vaststelling van de jaarlijkse mandaatovereenkomsten ligt bij het bestuur. SARE&F beschikt over een ISAE 3402 Type II verklaring.
- Schroders: Bpf Beton heeft een overeenkomst betreffende vastgoedbeheer met Schroders om conform een discretionair mandaat deel te nemen in een fonds. Portefeuille wordt afgebouwd.

Vermogensbeheer

De uitvoering van het vermogensbeheer is uitbesteed aan BMO Global Asset Management (BMO). De voorwaarden zijn vastgelegd in een vermogensbeheerovereenkomst met serviceafspraken over het niveau van de dienstverlening. BMO beschikt over een AAF-verklaring.

De overeenkomst met de vermogensbeheerder BMO is in 2009 onder condities voor onbepaalde tijd verlengd, met een opzegtermijn van drie maanden. Eind 2016 heeft het bestuur een nieuwe dienstentabel en een nieuwe fee-tabel getekend. Die twee bijlagen maken onderdeel uit van de vermogensbeheerovereenkomst.

Het bestuur heeft BMO aangesteld om het beleggingsplan uit te voeren. BMO adviseert het bestuur tevens over de jaarlijkse invulling van de totale beleggingsportefeuille. Het besluit tot jaarlijkse vaststelling van het beleggingsplan en de normportefeuille ligt bij het bestuur. In het beleggingsplan wordt onder meer voor elke beleggingscategorie het percentage van het totaal belegde vermogen vastgesteld en de toegestane marges.

Bijlage 5 Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen (de Code) heeft het doel de verhoudingen binnen het pensioenfonds transparanter te maken. Daarnaast moet door de Code ook de communicatie met de belanghebbenden zoals werkgevers, deelnemers en pensioengerechtigden transparanter worden. Tot slot moet de Code bijdragen aan het versterken van 'goed pensioenfondsbestuur'. Een pensioenfonds past de normen van de Code toe of zet in het bestuursverslag gemotiveerd uiteen waarom een norm niet (volledig) is toegepast. De Monitoringcommissie Code Pensioenfondsen ziet toe op de naleving van de Code.

Op 4 december 2020 heeft het bestuur de naleving van de normen uit de gewijzigde Code geëvalueerd. De uit te voeren acties zijn opgenomen in de jaarplanning. Waar wordt afgeweken van de code legt het bestuur de reden uit. Behalve het uitgangspunt van 'pas-toe-of-leg-uit' blijven er normen waarover altijd wordt gerapporteerd. Dit betreft de rapportagenormen 5, 31, 33, 47, 58, 62, 64 en 65.

Hieronder volgt een integraal overzicht opgenomen over de naleving van de Code.

Vertrouwen waarmaken

Norm 1 t/m 9

Rapportageverplichting norm 5:

- Pensioenbeleid:
 - Kenmerken pensioenregeling: bestuursverslag pagina 5 t/m 7
 - Premiebesluit: bestuursverslag pagina 12 en 13
 - Toeslagen: bestuursverslag pagina 12 en 14
 - Grondslagen: bestuursverslag pagina 14 en jaarrekening pagina 62 t/m 69
 - Ontwikkeling dekkingsgraden: bestuursverslag 17 en 18 en jaarrekening pagina 76
- Beleggingsbeleid: bestuursverslag pagina 23 en hoofdstuk 3.5 beleggingen pagina 36 t/m 38
- Risicobeheerbeleid: bestuursverslag hoofdstuk 3.4 risicoparagraaf pagina 31 t/m 34
- Communicatiebeleid: bestuursverslag hoofdstuk 3.3 communicatie pagina 28 t/m 30

Voor de andere normen geldt geen rapportageverplichting. Conform de checklist code pensioenfondsen 2020 wordt aan deze normen voldaan.

Verantwoordelijkheid nemen

Norm 10 t/m 14

Geen rapportageverplichting. Conform checklist code pensioenfondsen 2020 zijn er geen normen waaraan niet wordt voldaan en uitleg gegeven moet worden. Deze normen betreffen met name de wijze waarop het uitbestedingsbeleid is vormgegeven. Zie bestuursverslag pagina 33.

Integer handelen

Norm 15 t/m 22

Norm 15 / 16 naleving gedragscode rapportageverplichting vanuit norm 64. Paragraaf gedragscode/compliance in het bestuursverslag pagina op 25. Deze informatie is ook opgenomen in de jaarstaat J102.

Deskundigheid bestuur en VO wordt beschreven op pagina 26 en 27 van het bestuursverslag. Opleidingsplan, geschiktheidsmatrix en zelfevaluatie.

Evenwichtige belangenafweging is verweven in het bestuursverslag bij bestuursbesluiten. RvT (pagina 50) en VO (pagina 53) rapporteren ook daarover.

Voor de andere normen geldt geen rapportageverplichting. Conform de checklist code pensioenfondsen 2020 wordt aan deze normen voldaan.

Kwaliteit nastreven

Norm 23 t/m 30

Norm 30: Zelfevaluatie voor verantwoordingsorgaan. In 2020 heeft het verantwoordingsorgaan een zelfevaluatie uitgevoerd. Voor de andere normen geldt geen rapportageverplichting. Conform de checklist code pensioenfondsen 2020 wordt aan deze normen voldaan.

Zorgvuldig benoemen

Norm 31 t/m 40

Norm 31: Samenstelling fondsorganen wordt beschreven in hoofdstuk 2.2.1 van het bestuursverslag op pagina 8 t/m 9.

Norm 33: Diversiteitsbevordering. Beschrijving hiervan is opgenomen in hoofdstuk 2.2.1, bestuur, pagina 8.

Norm 34: Maximale zittingsduur. Pas toe of leg uit. Deze termijn wordt toegepast vanaf 1 juli 2014. Toelichting opgenomen op pagina 8 van het bestuursverslag.

Voor de andere normen geldt geen rapportageverplichting. Conform de checklist code pensioenfondsen 2020 wordt aan deze normen voldaan.

Gepast belonen

Norm 41 t/m 45

Geen rapportageverplichting. Conform checklist code pensioenfondsen 2020 zijn er geen normen waaraan niet wordt voldaan en uitleg gegeven moet worden.

Toezicht houden en inspraak waarborgen

Norm 46 t/m 57

Norm 47: In de rapportage intern toezicht moet ook worden opgenomen hoe het pensioenfonds de code naleeft en toepast. Is opgenomen in de rapportage raad van toezicht, hoofdstuk 4, pagina 49.

Voor de andere normen geldt geen rapportageverplichting. Conform de checklist code pensioenfondsen 2020 wordt aan deze normen voldaan.

Transparantie bevorderen

Norm 58 t/m 65

Norm 58: Missie, visie en strategie is opgenomen in hoofdstuk 3.1.3 van het bestuursverslag op pagina 20 t/m 23.

Norm 62: Verantwoord beleggen is opgenomen in het hoofdstuk 3.5 beleggingen van het bestuursverslag op pagina 37 en 38.

Norm 64: Naleving normen 15 en 16. Zie beschrijving bij norm 15 en 16.

Norm 65: Klachten en geschillenprocedure. Op de website van beton is een duidelijke omschrijving opgenomen van de klachtenprocedure (<https://www.betonpensioen.nl/werknemers/contact/klachtenprocedure-werknemers.aspx>).

In het bestuursverslag staat in bijlage 3 de klachten en geschillencommissie. Aantallen van de ontvangen klachten en geschillen in het boekjaar staan op pagina 24 van het bestuursverslag.

Voor de andere normen geldt geen rapportageverplichting. Conform de checklist code pensioenfondsen 2020 wordt aan deze normen voldaan.